

Niniejsza wizualizacja została wygenerowana przez system *SIDAS EZD* na podstawie danych wiadomości (nie przez platformę *e-Doręczenia*).
Wizualizacja nie jest oryginalnym dokumentem, a powstała w celu ułatwienia zapoznania się z treścią wiadomości.

PPSA-E-8060db1b-11f5-4960-ac1f-81e525673f33

W Płońsku
KANCELARIA OGÓLNA
DATA WPLYWU 2025-03-31
nr rejestru ilość zał. 2
podpis u

Data utworzenia: 2025-03-31 13:09:50
Data otrzymania: 2025-03-31 13:34:13

Nadawca:
POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W PŁOŃSKU
AE:PL-84848-46776-FDBSE-21

J-P
31.03.2025

Adresat:
STAROSTWO POWIATOWE W PŁOŃSKU
AE:PL-58225-54359-GRBEJ-10

Przesyłka e-Doręczenia

W odpowiedzi na pismo OP.0001.8.2025 z dnia 24.03.2025 r. przesyłamy „Raport o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu płońskiego w roku 2024”.

Załączniki:

- 1. Raport_o_stanie_sanitarnym_powiatu_płońskiego_za_2024_rok.pdf
- 2. Pismo_przewodnie_do_Rady_Powiatu.pdf

Starostwo Powiatowe
w Płońsku
2025-03-31 13:34:13.
9407/2025

Płońsk, dnia 31.03.2025 r.

D.9010.4.2025

Pan Andrzej Stolpa
Przewodniczący Rady Powiatu
w Płońsku

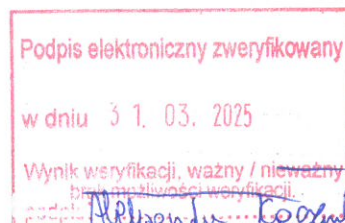
Szanowny Panie Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo OP.0001.8.2025 z dnia 24.03.2025 r. przesyłam „Raport o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu płońskiego w roku 2024”.

Z poważaniem

*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Płońsku*

*Marzanna Kapuścińska
/dokument podpisany elektronicznie/*

*Indyficoway: Marzanna
Kapuścińska*

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku

Raport o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu płońskiego w roku 2024

Podpis elektroniczny zweryfikowany
w dniu 31. 03. 2025
Wynik weryfikacji, ważny / nieważny
brak możliwości weryfikacji
podpis: *Andrzej Kozłowski*
Indyfilizowany: *Marzanna
Kapuścińska*

Spis treści

I.	CHARAKTERYSTYKA NADZOROWANEGO TERENU	6
II.	NADZÓR PRZECIWEPIDEMICZNY.....	7
1.	Zakażenia SARS-CoV-2	10
2.	Grypa i RSV.....	10
3.	Programy WHO – eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji poliomielitis ..	11
4.	Choroby wieku dziecięcego, którym można zapobiegać poprzez szczepienia ochronne.....	12
5.	Zakażenia i choroby przenoszone drogą pokarmową	13
6.	Zakażenia inwazyjne oraz zakażenia centralnego układu nerwowego	15
7.	Wirusowe zapalenie wątroby	16
8.	Gruźlica	17
9.	Inne choroby zakaźne	18
10.	Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną w zakresie zwalczania chorób zakaźnych	18
11.	Podsumowanie dotyczące sytuacji epidemiologicznej powiatu	19
III.	NADZÓR NAD SZCZEPIENIAMI OCHRONNYMI	21
IV.	STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH.....	27
1.	Stan sanitarno – higieniczny i techniczny podmiotów leczniczych	27
2.	Zakażenia szpitalne	31
V.	BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	33
1.	Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych.....	33
2.	Ogólna charakterystyka poszczególnych grup obiektów produkcji i obrotu żywności	37
3.	Obiekty obrotu handlowego żywnością	42
4.	Obiekty żywienia zbiorowego	46
5.	Jakość zdrowotna żywności.....	48
6.	Podsumowanie i wnioski.....	48
VI.	OCENA OBSZAROWA JAKOŚCI WODY	50
VII.	OCENA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	57
1.	Ustępy publiczne	57
2.	Domy pomocy społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę	57
3.	Baza noclegowa	57
4.	Obiekty świadczące usługi w zakresie pielęgnacji ciała.....	58
5.	Cmentarze, zakłady pogrzebowe	59
6.	Inne obiekty:.....	60
VIII.	HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY.....	61
1.	Warunki techniczne i porządkowe placówek nauczania i wychowania	62
2.	Warunki do utrzymania higieny	63

3.	Profilaktyka wad postawy, w tym ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych	64
4.	Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych	64
5.	Zagęszczenie w klasach	65
6.	Mikroklimat w pomieszczeniach	65
7.	Dożywianie.....	65
8.	Dojazdy dzieci do szkół	66
9.	Opieka medyczna w szkołach	66
10.	Infrastruktura do prowadzenia zajęć WF	66
11.	Ocena przebiegu wypoczynku dzieci i młodzieży	67
12.	Wnioski.....	67
IX.	HIGIENA PRACY	69
1.	Warunki środowiska pracy	69
2.	Praca w warunkach narażenia na czynniki rakotwórcze	70
3.	Praca w warunkach narażenia na czynniki biologiczne	71
4.	Inne działania	71
5.	Działania informacyjno-edukacyjne	72
6.	Choroby zawodowe.....	72
7.	Nadzór nad substancjami biobójczymi	72
8.	Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami	73
9.	Nadzór nad detergentami	74
10.	Nadzór nad produktami kosmetycznymi	74
11.	Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3.....	75
12.	Nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.....	75
X.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.....	77
1.	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	77
2.	Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	78
3.	Opiniowanie projektów architektoniczno- budowlanych, technologicznych oraz zmiany sposobu użytkowania	80
4.	Dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych.....	81
5.	Uzgodnienie projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	83
XI.	DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	84
1.	Programy ogólnopolskie	84
2.	Programy wojewódzkie	87
3.	Programy powiatowe	90
4.	Realizacja interwencji nieprogramowych.....	94

Szanowni Państwo,

Przedstawiam Państwu RAPORT O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU PŁOŃSKIEGO W ROKU 2024, który zawiera szczegółowe informacje, w tym dane statystyczne odnoszące się do zagadnień z zakresu zdrowia publicznego, pozostających w kompetencjach Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Niniejszy dokument jest podsumowaniem pracy pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Płońsku. Zawiera ocenę poszczególnych obszarów działalności: począwszy od zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, poprzez bieżący nadzór sanitarny, działalność zapobiegawczą i przeciwepidemiczną w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także działalność w zakresie oświaty zdrowotnej.

Niezwykle istotną część prowadzonego nadzoru stanowi kontrola jakości wody do spożycia oraz jakości zdrowotnej żywności, stąd szczególna uwaga skierowana na te aspekty.

W niniejszym opracowaniu przedstawiam działania z zakresu nadzoru nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych, jako elementu działań przeciwepidemicznych. Niepokojącym zjawiskiem jest uchylanie się od obowiązkowych szczepień ochronnych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna szczególny nacisk kładzie na profilaktykę zdrowotną. W tym zakresie realizowane są zarówno działania w ramach programów ogólnopolskich, wojewódzkich i powiatowych, jak również działania nieprogramowe.

Mam nadzieję, że przedstawione w Raporcie informacje będą przydatne do podejmowania działań, które pozwolą na systematyczne podnoszenie jakości życia mieszkańców Powiatu Płońskiego, co nie pozostanie bez wpływu na ich stan zdrowia.

*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Płońsku*

*Marzanna Kapuścińska
/dokument podpisany elektronicznie/*

I. CHARAKTERYSTYKA NADZOROWANEGO TERENU

Powiat płoński zajmuje powierzchnię około 1384 km². Graniczy z powiatami: ciechanowskim, plockim, pułuskim, mławskim, żuromińskim, nowodworskim, sierpeckim, sochaczewskim.

W skład powiatu wchodzi:

- **gminy miejskie:** Płońsk, Raciąż;
- **gminy miejsko-wiejskie:**
Czerwińsk nad Wisłą, Nowe Miasto, Sochocin;
- **gminy wiejskie:** Baboszewo, Dzierżążnia, Joniec, Naruszewo, Płońsk, Raciąż, Żaluski;

Z danych GUS wg stanu na dzień 30.06.2024 r. wynika, że powiat płoński liczy 83 722 mieszkańców, z czego 50,9 % stanowią kobiety, a 49,1 % mężczyźni. Mieszkańcy miast stanowią 35,6 %. W latach 2004-2024 liczba mieszkańców zmalała o 4,6 %.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku w 2024 r. prowadził bieżący oraz zapobiegawczy nadzór sanitarny.

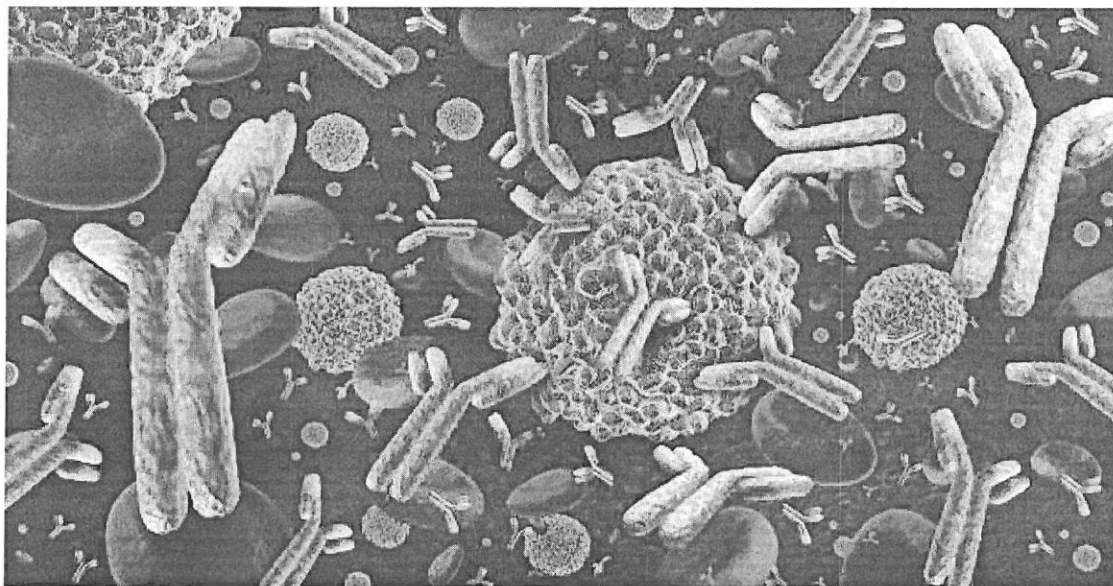
Poniżej przedstawiono liczbę obiektów nadzorowanych w ramach nadzoru bieżącego.

Tabela I. 1. Liczba obiektów nadzorowanych, w zależności od zakresu sprawowanego nadzoru w latach 2021-2024

Lp.	Obiekty nadzorowane	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
1.	Epidemiologia	139	139	139	142
2.	Bezpieczeństwo żywności i żywienia	1243	1198	1315	1730
2.	Higiena pracy	207	219	193	194
3.	Higiena komunalna	384	384	395	410
4.	Higiena dzieci i młodzieży	121	121	133	135
RAZEM		2094	2061	2175	2611

Poza działalnością kontrolno-represyjną prowadzono działalność w ramach nadzoru zapobiegawczego, działalność przeciwepidemiczną a także działania z zakresu oświaty zdrowotnej, skierowane w przeważającej części do dzieci i młodzieży, ale również do ogółu mieszkańców powiatu.

II. NADZÓR PRZECIWEPIDEMICZNY

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie powiatu płońskiego w latach 2023-2024

Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej zakażeń i chorób zakaźnych polegało na bieżącej analizie przypadków zachorowań. Na podstawie analizy danych statystycznych (sprawozdania Mz-56) za lata 2023 – 2024 należy stwierdzić, że poza zachorowaniami na krztusiec i ospę wietrzną, sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie powiatu płońskiego wyglądała na ogół korzystnie.

W roku 2024, w ramach nadzoru epidemiologicznego realizowano zadania ustawowe poprzez sprawowanie nadzoru w ogniskach zakażeń i chorób zakaźnych oraz podejmowano odpowiednie działania przeciwepidemiczne.

W 2024 r. przeprowadzono ogółem 552 dochodzenia epidemiologiczne (w tym 138 wywiadów dotyczących pokąsań przez zwierzęta, 212 wywiadów dotyczących SARS CoV-2 oraz 202 wywiady dotyczące innych chorób zakaźnych). Zarejestrowano ogółem 1430 przypadków zakażeń i chorób zakaźnych, w tym 138 osób hospitalizowano.

W 2024 r. odnotowano ogółem 8 zgonów z powodu zakażeń i chorób zakaźnych (gruźlica płuc, grypa typu A, zakażenie SARS CoV-2, bakteryjne zakażenie jelitowe *Clostridioides difficile* – 3 przypadki, posocznica wywołana przez bakterie Gram-ujemne -2 przypadki).

W tabeli poniżej przedstawiono dane epidemiologiczne dotyczące wybranych zakażeń i chorób zakaźnych.

Tabela II.1. Dane epidemiologiczne dotyczące zarejestrowanych w powiecie płońskim wybranych chorób zakaźnych (liczba przypadków i zapadalność na 100 tys. mieszkańców) w roku 2024 w porównaniu z rokiem 2023 r.

L.p.	Jednostka chorobowa	2023		2024	
		Liczba zachorowań	Współczynnik zapadalności na 100 tys.	Liczba zachorowań	Współczynnik zapadalności na 100 tys.
1	Salmonelozy-zatrucia pokarmowe	25	28,7	25	28,7
2	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nieokreślone	0	0	5	5,7
3	Salmoneloza- posocznica	2	2,3	0	0
4	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe -ogółem, w tym:	116	133,3	134	154
5	- wywołane przez E. coli biegunkotwórczą	1	1,2	0	0
6	- zakażenia E.coli werotoksyczną	0	0	1	1,2
7	- zakażenia E.coli inną i BNO	0	0	1	1,2
8	- Jersinioza	0	0	1	1,2
9	- Clostridioides difficile	115	132	130	151,7
10	- inne bakteryjne zakażenia jelitowe nieokreślone	0	0	1	1,2
11	Giardioza (lamblioza)	3	3,5	9	10,3
12	Wirusowe zakażenia jelitowe: ogółem	87	100	79	90,8
13	- wywołane przez rotawirusy	30	34,48	45	51,7
14	- wywołane przez norowirusy	28	32,2	21	24,1
15	- inne określone	3	3,5	8	9,2
16	- nieokreślone	26	29,9	5	5,7
17	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	31	35,6	31	35,6
18	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu: ogółem	39	44,8	34	39,1
19	- w tym u dzieci do lat 2	3	3,5	3	3,5
20	Krztusiec	0	0	43	47,4
21	Szkarlatyna	36	41,4	44	50,6
22	Choroba meningokokowa - zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0	1	1,2
23	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna: ogółem	7	8,0	17	19,5
24	- róża	7	8,0	16	18,4
25	- inna określona i nieokreślona (posocznica)	0	0	1	1,2
26	Legioneloza: choroba legionistów (zap.płuc)	0	0	1	1,2
27	Kiła wczesna	2		1	1,2
28	Kiła inne postacie kiły i kiła nieokreślona	0	0	7	8,0

29	Rzeżączka	0	0	4	4,6
30	Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chamydie	0	0	7	8,0
31	Borelioza	23	26,4	30	34,5
32	Encefalopatie gąbczaste choroba Creutzfelda- Jakoba	0	0	1	1,2
33	Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień	28	32,2	34	39,1
34	Inne wirusowe zapalenie mózgu nieokreślone	0	0	1	1,2
35	Wirusowe zapalenie opon mózgowych enterowirusowe	0	0	1	1,2
36	Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nieokreślone	1	1,2	1	1,2
37	Ospa wietrzna	260	298,9	374	429,9
38	Różyczka	3	3,5	1	1,15
39	Wirusowe zapalenie wątroby: ogółem	5	5,7	13	14,9
40	- wirusowe zapalenie wątroby typu B- przewlekłe i BNO	3	3,5	9	10,3
41	- wirusowe zapalenie wątroby typu C- przewlekłe i BNO	2	2,29	4	4,6
42	Nowo wykryte zakażenia HIV	0	0	2	2,3
43	Świnka	0	0	3	3,5
44	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae, inwazyjna: ogółem	10	11,5	6	6,9
45	- choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae: zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	2	2,3	3	3,5

Rejestracja zakażeń i chorób zakaźnych prowadzona była zgodnie z X Rewizją „Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób” (ICD-10) oraz definicjami chorób zakaźnych Unii Europejskiej. Czułość systemu nadzoru epidemiologicznego uwarunkowana jest między innymi stopniem wykorzystania badań diagnostycznych, służących wykrywalności patogenów odpowiedzialnych za występowanie zakażeń oraz znajomością przepisów regulujących zagadnienia nadzoru epidemiologicznego i ich przestrzeganiem przez personel medyczny. Brak zgłoszeń lub opóźnione zgłaszanie przypadków chorób zakaźnych i zakażeń utrudnia organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej podjęcie właściwego postępowania przeciwepidemicznego.

W ramach nadzoru nad zgłaszalnością zakażeń i chorób zakaźnych, w roku sprawozdawczym, przeprowadzono 12 kontroli w zakresie zgłaszalności ostrych porażeń wiotkich. Podczas kontroli sprawdzono dokumentację medyczną oraz znajomość przepisów w zakresie zgłaszania zakażeń i chorób zakaźnych przez personel medyczny. Nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości.

1. Zakażenia SARS-CoV-2

W 2024 r. odnotowano 351 przypadków zakażeń (2-krotnie mniej niż w 2023 r. – 645). Hospitalizowano 29 osób (ok. 60% mniej niż w 2023 r. – 114 osób). Odnotowano 1 zgon z powodu zakażenia SARS CoV-2 (COVID-19) u osoby w wieku 71 lat.

Od początku pandemii COVID-19 w 2020 roku do końca 2024 r. zarejestrowano ogółem 12381 przypadków zakażeń, w tym hospitalizowano 925 osób.

W 2024 r. odnotowano 1 ognisko epidemiczne o etiologii SARS CoV-2, w oddziale szpitalnym (zachorowało 6 osób, w tym 1 osoba z personelu medycznego, przebadano 22 osoby, nadzorem epidemiologicznym objęto 41 osób). Przeprowadzono kontrolę sanitarną, wydano zalecenia pokontrolne. Dzięki wdrożonym procedurom zapobiegawczym udało się skutecznie ograniczyć liczbę osób zakażonych i szybko wygasić ognisko.

Dla porównania w 2023 r. wystąpiło 7 ognisk epidemicznych o etiologii SARS CoV-2.

2. Grypa i RSV

Wśród chorób zakaźnych, którym można zapobiegać poprzez szczepienia ochronne, nadal istotny problem stanowi grypa. Grypa jest ostrą chorobą wysoce zakaźną, powodującą okresowe epidemie. Zmienność antygenowa wirusa grypy powoduje, że znaczna część populacji pozbawiona jest odporności. Podstawową metodą profilaktyki grypy są szczepienia, które dają największą szansę na łagodny przebieg choroby. W Polsce jednak poziom wyszczepialności jest znacznie niższy niż w krajach Europy Zachodniej. Państwowa Inspekcja Sanitarna zaleca szczepienia ochronne przeciw grypie raz w roku przed sezonem epidemicznym. Dostępna jest również szczepionka przeciwko RSV.

W latach 2023 - 2024 w związku ze wzrostem zakażeń wywołanych przez wirusy grypy i RSV do diagnostyki wprowadzono szybkie testy antygenowe SARS COV-2/ Influenza A+B/RSV Combo w podmiotach leczniczych, głównie w szpitalach i poradniach rodzinnych.

W 2024 r. odnotowano 137 przypadków zachorowań na gripę potwierdzonych szybkim testem antygenowym (w tym hospitalizowano 32 osoby z powodu objawów ze strony układu oddechowego), odnotowano 1 zgon. Dla porównania w II półroczu 2023 r. zarejestrowano 92 przypadki grypy potwierdzone szybkim testem antygenowym (od 1 lipca 2023 r. rejestrowano tylko gripę potwierdzoną wynikiem szybkiego testu antygenowego).

W 2024 r. nie odnotowano ognisk epidemicznych grypy.

W Polsce, od sezonu epidemicznego 2004/2005 prowadzony jest nadzór nad grypą – Sentinel (wybiórczy system integrowanego nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego nad grypą). Uczestniczą w nim wybrani lekarze pierwszego kontaktu, stacje sanitarno-epidemiologiczne oraz Krajowy Ośrodek ds. Grypy NIZP-PZH-PIB, pełniący rolę koordynatora. Na terenie powiatu płońskiego Program SENTINEL nie jest realizowany.

W 2024 r. odnotowano 62 zachorowania na RSV (w tym u 36 dzieci do lat 2, hospitalizowano 22 dzieci). W 2023 r. odnotowano 25 zachorowań na RSV. Wszystkie potwierdzono szybkim testem antygenowym.

Należy nadmienić, iż wirusowe zakażenia górnych dróg oddechowych wywołuje wiele czynników. Najczęściej występują: wirusy grypy typu A, wirusy grypy typu B, RSV (Respiratory Syncytial Virus), wirusy paragrypy typu 1, 2 i 3.

Profilaktyka zachorowań na grypę oraz infekcje grypopodobne obejmuje:

- coroczne szczepienia przeciw grypie,
- przestrzeganie higieny rąk,
- zakrywanie ust i nosa w czasie kaszlu i kichania,
- w okresie sezonu grypowego unikanie przebywania w pomieszczeniach o dużym zagęszczeniu ludzi,
- unikanie bezpośrednich kontaktów z innymi ludźmi przez osoby z objawami zakażenia górnych dróg oddechowych,
- wprowadzenie odpowiednich dla danej jednostki medycznej zarządzeń prewencyjnych i rozwiązań technicznych zapobiegających szerzeniu się zakażeń.

3. Programy WHO – eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji poliomielitis

W Polsce realizowane są programy WHO eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji poliomielitis na świecie. Wszystkie przypadki zachorowań wymagają potwierdzenia laboratoryjnego. Nadzorem epidemiologicznym obejmowane jest również otoczenie chorych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku pełni czynny nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi od sierpnia 2022 roku na polecenie Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Raz w miesiącu przeprowadzane są kontrole w zakresie zgłaszalności ostrych porażen wiotkich do Państwowej Inspekcji Sanitarnej w oddziale dziecięcym SPZZOZ im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Płońsku.

W latach 2023-2024 na terenie powiatu płońskiego nie zgłoszono żadnego przypadku ostrego porażenia wiotkiego (OPW).

4. Choroby wieku dziecięcego, którym można zapobiegać poprzez szczepienia ochronne

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie odry, świnki i różyczki na nadzorowanym terenie wygląda zadowalająco.

W 2024 r. nie zgłoszono żadnego przypadku podejrzenia / zachorowania na odrę, zarejestrowano 1 przypadek różyczki (w 2023 r. - 3 przypadki) oraz 3 przypadki świnki (w 2023 r. - nie odnotowano).

Dzięki wdrożeniu w 2003 r. obowiązkowych szczepień p/odrze, śwince i różyczce u małych dzieci w 2 roku życia zaobserwowano znaczny spadek zapadalności na te choroby zakaźne. W 2008 r. wprowadzono dawkę przypominającą szczepienia przeciwko tym chorobom u dzieci w 10 roku życia. Z uwagi na niekorzystną sytuację epidemiologiczną odry w Polsce w 2019 r. przesunięto szczepienie przypominające u dzieci na 6 rok życia.

W 2024 r. zarejestrowano 43 zachorowania na krztusiec (zapadalność 47,4/100 tys.), w tym 3 osoby hospitalizowano. W 2023 r. nie odnotowano żadnego przypadku krztuśca. Nastąpił gwałtowny, niepokojący wzrost zachorowań na krztusiec.

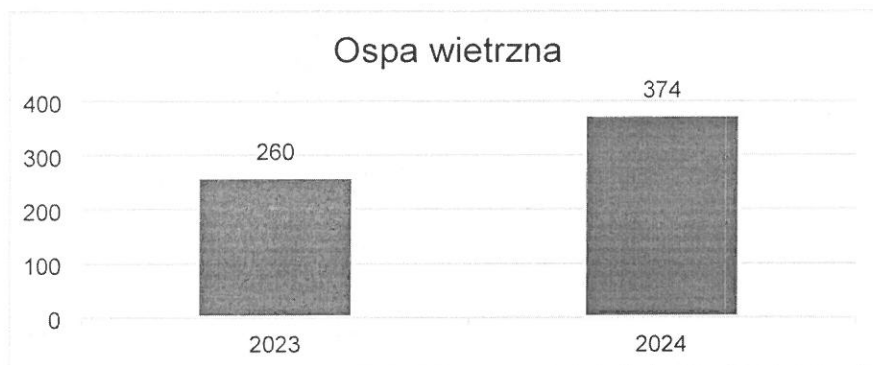
Krztusiec, znany dawniej jako koklusz, to ostra choroba zakaźna dróg oddechowych. Najważniejszym objawem krztuśca jest bardzo silny, napadowy, przewlekły kaszel, któremu zwykle towarzyszy duszność i świst wdechowy, określany jako „pianie”, lub wymioty pod koniec napadu kaszlu. Krztusiec jest najgroźniejszy dla noworodków i małych niemowląt, jednak ciężko chorują również osoby starsze. Zachorować można w każdym wieku, a chorobę przechodzić kilka razy w życiu.

Zarejestrowane w 2024 r. zachorowania na krztusiec dotyczyły wszystkich grup wiekowych. Szczepienia podstawowe przeciwko krztuścowi realizowane są u małych dzieci do 2 r.ż., natomiast szczepienia przypominające u dzieci w 6. i 14. roku życia. Poziom odporności poszczepiennej przeciwko krztuścowi niestety nie chroni populacji przed zachorowaniem w późniejszym okresie życia. Dlatego też zaleca się podawanie dawek przypominających, a zwłaszcza u osób z grup ryzyka.

Należy podkreślić, iż do Programu Szczepień Ochronnych w 2024 r. wprowadzono bezpłatne szczepienia p/krztuścowi dla kobiet w ciąży (po ukończeniu 27 do 36 tygodnia ciąży).

Wśród chorób wieku dziecięcego, którym można zapobiegać poprzez szczepienia ochronne, na terenie powiatu płońskiego, dominują w dalszym ciągu zachorowania na ospę wietrzną, stanowiąc 98% zachorowań.

W 2024 r. zarejestrowano 374 zachorowania na ospę wietrzną (zapadalność ok. 423/100 tys.), w 2023 roku 260 przypadków (zapadalność ok. 385/100 tys.). W minionym roku w porównaniu do poprzedniego roku odnotowano wzrost zapadalności na ospę wietrzną o około 30%.

Wykres II.1. Liczba zachorowań na ospę wietrzną

Szczepienia przeciw ospie wietrznej w ramach PSO realizowane są u dzieci do 19 roku życia należących do grup ryzyka, u dzieci z ich najbliższego otoczenia oraz dzieci przebywających w domach dziecka, zakładach opiekuńczo-leczniczych itp. Ponadto, w ramach PSO wykonuje się te szczepienia u dzieci do lat 3 przebywających w żłobkach, klubach dziecięcych i innych instytucjach opiekuńczych. Dodatkowo zaszczepienia odbywają się na koszt rodziców. Odsetek dzieci zaszczepionych przeciwko ospie wietrznej jest nadal niewielki. Do czasu wprowadzenia szczepień obowiązkowych u całej populacji dzieci nie będziemy obserwowali istotnego spadku liczby zachorowań na tę chorobę zakaźną.

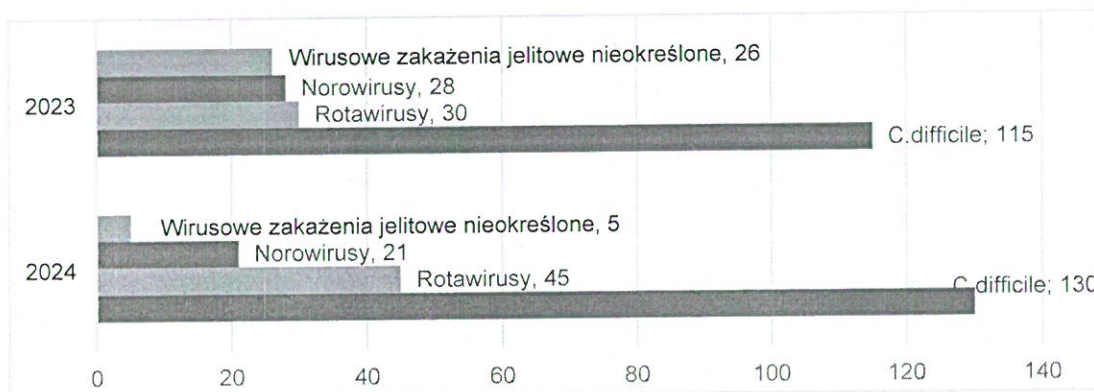
5. Zakażenia i choroby przenoszone drogą pokarmową

Liczba zarejestrowanych zakażeń przenoszonych drogą pokarmową w 2024 r.:

- salmoneloza ogółem – 25 (zatrucie pokarmowe), liczba przypadków sporadycznych – 20 (8 przypadków o etiologii *Salmonella Enteritidis*, w pozostałych 12 przypadkach nie określono serotypu - wykryto *Salmonella species*). W trakcie dochodzeń nie ustalono nośnika zakażeń.
- inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nieokreślone - 5 przypadków,
- lamblioza- 9 przypadków,
- biegunka i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu – 34 przypadki, w tym u dzieci do lat 2 - 3 przypadki,
- wirusowe zakażenia jelitowe ogółem - 79 przypadków, w tym u dzieci do lat 2 – 31. Odnotowano 45 przypadków o etiologii rotawirusowej, 29 - inne określone zakażenia (w tym Adenowirus - 6 przypadków, Norowirus - 21 przypadków,

Astrowirus - 2 przypadki), 5 przypadków nieokreślonych - o nieustalonej etiologii),

- bakteryjne zakażenia jelitowe – 134 przypadki (w tym 1 przypadek wywołany przez E.coli inną i BNO, 1 przypadek wywołany przez E. coli enterokrwotoczną, 1 przypadek wywołany przez Yersinia enterocolitica, 1 przypadek – bakteryjne zakażenie jelitowe nieokreślone oraz 130 przypadków zakażeń o etiologii Clostridioides difficile).

Wykres II.2. Udział poszczególnych zakażeń jelitowych na terenie powiatu płońskiego w latach 2023- 2024.

Jak widać na wykresie, największy udział miały bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridioides difficile, stanowiąc około 43% wszystkich przypadków zakażeń jelitowych. Odnotowano 1 ognisko epidemiczne o etiologii C.difficile w oddziale szpitalnym. Zarejestrowano ogółem 4 osoby zakażone wśród pacjentów (1 pacjent z objawami biegunki, 3 osoby bezobjawowe). Pozostałe zachorowania były to przypadki sporadyczne.

Zapadalność na salmonelozę - zatrucia pokarmowe, w latach 2023-2024, utrzymywała się na niskim poziomie (2023 r. – 25 przypadków, 2024 r- 25 przypadków). Większość przypadków salmoneloz – zatruc pokarmowych to zachorowania sporadyczne.

W 2024 r. odnotowano 3 ogniska domowe zakażeń pokarmowych:

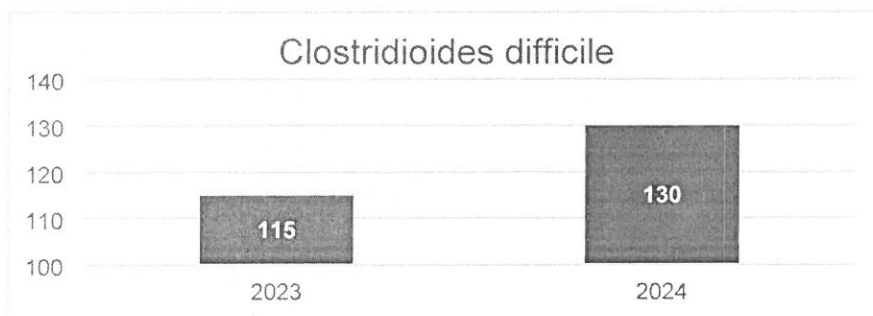
- 1) ognisko o etiologii Salmonella Emek.

Nadzorem epidemiologicznym objęto 60 osób, u 6 osób wykonano badania w kierunku pałeczek Salmonella- Shigella. Uzyskano wyniki ujemne. Nie ustalono nośnika zakażenia.

- 2) ognisko o etiologii Salmonella Enteritidis, które wystąpiło w środowisku domowym. Narażonych osób - 5, zachorowało 5 osób (3 dzieci i 2 osoby dorosłe). Jedną osobę hospitalizowano (dziecko lat 7).

- 3) ognisko o nieustalonej etiologii wystąpiło w środowisku domowym. Narażonych osób - 4, zachorowały 4 osoby (w tym dwoje dzieci 8 i 13 lat). Nie ustalono czynnika etiologicznego zachorowań.

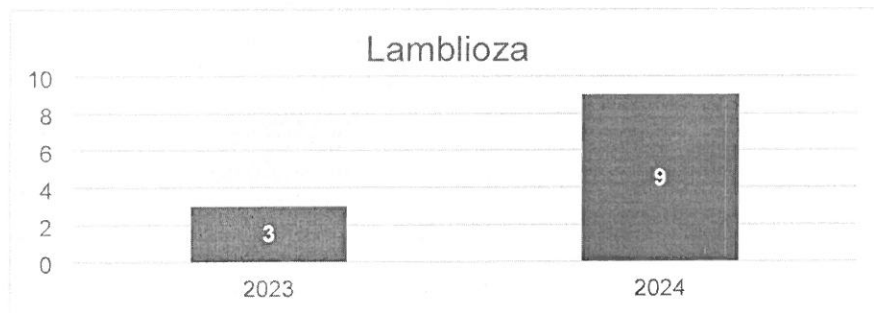
Największy problem stanowią zakażenia *Clostridioides difficile*. Zapadalność w analizowanym okresie wykazywała tendencję rosnącą. W 2023 r. zarejestrowano 115 przypadków, w 2024 roku 130 przypadków (wzrost z ok. 132/100 tys. do ok. 150,7/100 tys.).

Wykres II.3. Liczba zachorowań - *Clostridioides difficile*

Należy stwierdzić, że zapadalność na biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu oraz inne bakteryjne zakażenia jelitowe w analizowanym okresie utrzymywała się na podobnym poziomie.

W latach 2023-2024 zarejestrowano pojedyncze zachorowania na lambliozę (w 2023 r.-3 zapadalność 3,5 /100 tys., w 2024 r. – 9, zapadalność 10,3 /100 tys.)).

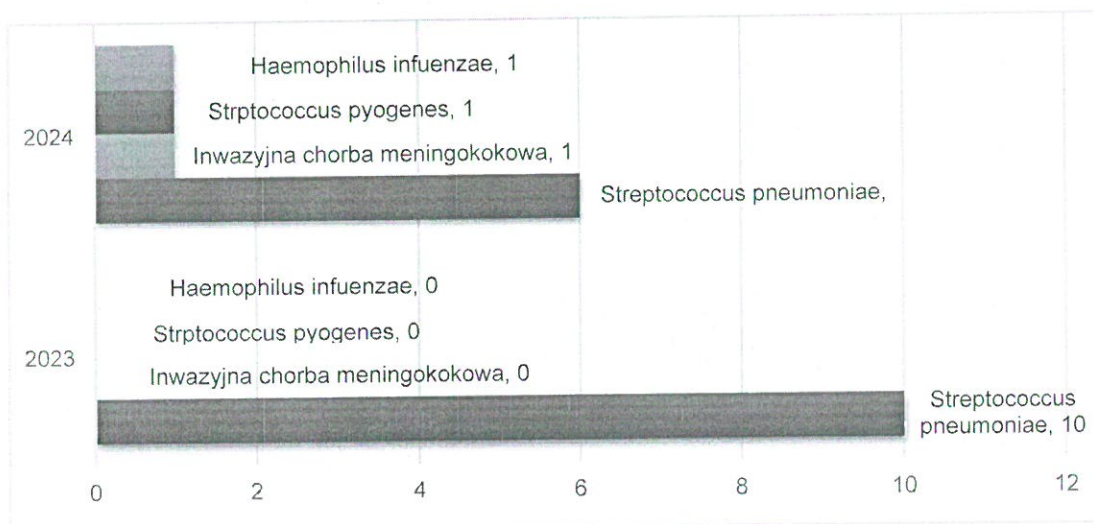

Wykres II.4. Liczba zachorowań na Lambliozę

6. Zakażenia inwazyjne oraz zakażenia centralnego układu nerwowego

W 2024 roku zarejestrowano 6 przypadków zachorowań (w 2023 r. - 10 przypadków) na chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjną (3 przypadki posocznicy, 3 przypadki zapalenia płuc). Zarejestrowano 1 przypadek choroby meningokokowej inwazyjnej - grupa B (zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych u dziecka 7 miesięcznego).

Ponadto wśród zakażeń inwazyjnych zarejestrowano: 1 przypadek choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes* inwazyjnej (inna określona i nieokreślona) oraz 1 przypadek choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae* (zapalenie płuc).

Wykres II.4. Zakażenia inwazyjne

W 2024 roku odnotowano pojedyncze przypadki zakażeń centralnego układu nerwowego w tym: wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych enterowirusowe, wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nieokreślone, bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu inne określone oraz zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone.

W 2023 roku zarejestrowano 5 przypadków zakażeń centralnego układu nerwowego o różnej etiologii (bakteryjne zomr – 3, wirusowe zomr - 1, nieokreślone zomr - 1).

7. Wirusowe zapalenie wątroby

Wirusowe zapalenie wątroby przenoszone drogą pokarmową to wzv typu A i E. Występowanie przypadków zachorowań na wzv A związane jest przede wszystkim z pobytem w miejscach o niskim poziomie higieny.

Zachorowania na wzv typu B, C, D przenoszone są drogą pozajelitową, przy czym należy podkreślić, że większość zakażeń związana jest z wykonywaniem zabiegów związanych z naruszeniem ciągłości tkanek ludzkich (różnego typu zabiegi medyczne i niemedyczne).

Sytuacja w zakresie wirusowego zapalenia wątroby w analizowanym okresie była zmienna.

W porównaniu do 2023 roku zaobserwowano wzrost zarejestrowanych przypadków wzw typu B oraz wzw typu C.

W 2024 r. odnotowano 9 przypadków przewlekłego wzw typu B i BNO (zakażenie nieokreślone) oraz 4 przypadki przewlekłego wzw typu C i BNO (zakażenie nieokreślone). Nie zarejestrowano zachorowań na wzw o innej etiologii. W dochodzeniach epidemiologicznych w przypadkach wzw przewlekłych i BNO trudno określić datę i okoliczności zakażenia.

W ramach działań przeciwepidemicznych, w 2024 roku wystosowano 9 wystąpień do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w celu objęcia nadzorem lekarskim nosicieli antygenu HBs i osób chorych na WZW B i C, a także osób z ich najbliższego otoczenia.

Aktualnie dostępne są szczepionki przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A oraz typu B. Niestety, jeśli chodzi o wzw typu C brak jest szczepionki zapobiegającej tej chorobie.

W Polsce szczepienia przeciwko wzw typu B prowadzone są od 1989 roku. Aktualnie szczepienie obejmują noworodki w czasie 24 godzin po urodzeniu. Dodatkowo szczepienie wykonywane jest m.in. personelu medycznego, osób dializowanych, osób zakażonych HCV, osób z otoczenia chorych na wzw typu B i zakażonych HBV. Ponadto szczepienia p/wzw B wykonywane są przed planowymi zabiegami w ramach szczepień zalecanych na koszt pacjenta.

Szczepienia przeciwko wzw A realizowane są w ograniczonym zakresie, wyłącznie jako szczepienia zalecane, na koszt pacjenta. Szczepienia p/wzw A wskazane są w szczególności dla osób podróżujących w rejony świata, gdzie zachorowania występują endemicznie oraz dla osób zatrudnionych przy produkcji i dystrybucji żywności.

8. Gruźlica

Światowa Organizacja Zdrowia postrzega gruźlicę, jako problem globalny w dziedzinie zdrowia publicznego.

W 2024 roku w porównaniu do 2023 roku zarejestrowano znacznie wyższą liczbę zarejestrowanych przypadków gruźlicy (2023 r. - 12 przypadków, 2024 r. - 20 przypadków).

W 2024 roku zarejestrowano 15 przypadków gruźlicy prątkującej oraz 5 przypadków gruźlicy nieprątkującej. Jeden przypadek gruźlicy to wznowa, pozostałe - to nowe zachorowania. Ogółem, zachorowało 7 kobiet i 13 mężczyzn. Wśród chorych były dzieci – gruźlica nieprątkująca.

Najwięcej zachorowań dotyczyło osób w wieku produkcyjnym (45 - 65 r.ż.). W 2024 roku odnotowano 1 zgon z powodu gruźlicy płuc prątkującej. Nie odnotowano mykobakterioz.

W 2024 roku przeprowadzono 20 wywiadów epidemiologicznych z chorymi na gruźlicę. Podjęto stosowne działania przeciwepidemiczne. Nadzorem epidemiologicznym objęto ogółem 101 osób. Prowadzono nadzór nad osobami ze styczności z chorymi na gruźlicę płuc w okresie prątkowania. Wystosowano 51 wystąpień do osób ze styczności z chorymi na gruźlicę płuc – prątkującymi, w celu zobowiązania ich do zgłoszenia się do lekarza rodzinnego. Ponadto, wystosowano 22 wystąpienia do poradni rodzinnych o objęcie nadzorem lekarskim ww. osób.

Pacjenci chorzy na gruźlicę po odbyciu leczenia szpitalnego objęci są opieką specjalistyczną Poradni Chorób Płuc w Płońsku lub innych poradni. Dzieci z otoczenia chorych na gruźlicę płuc prątkującą znajdują się pod opieką Poradni Chorób Płuc ALERGIA-MED. w Ciechanowie. PPIS w Płońsku na bieżąco monitoruje, czy pacjenci po leczeniu szpitalnym kontynuują leczenie w poradni chorób płuc i gruźlicy.

9. Inne choroby zakaźne

W 2024 roku zarejestrowano następujące przypadki: borelioza – 30 przypadków, zakażenia inwazyjne *S. pyogenes* (róża) -16, szkarlatyna – 44 przypadki, legioneloza -1 przypadek, Encefalopatie gąbczaste choroba Creutzfelda- Jakoba - 1 przypadek.

W 2024 roku w grupie chorób przenoszonych drogą płciową zarejestrowano 7 przypadków kiły, 4 przypadki rzeżączki, 7 przypadków choroby przenoszonej przez Chlamydie oraz 2 przypadki zakażenia HIV.

10. Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną w zakresie zwalczania chorób zakaźnych

Choroby odzwierzęce stanowią ważny problem epidemiologiczny. W zakresie zwalczania chorób odzwierzęcych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku współpracuje ściśle z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Płońsku w oparciu o porozumienie zawarte między tymi organami.

W zakresie zapobiegania chorobom odzwierzęcym pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Płońsku a Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Płońsku, na bieżąco wymieniano informacje o przypadkach kontaktu ludzi ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę – zgłoszono 96 pokąsań (w 2023 r. 84 przypadki). Wystosowywano wystąpienia do osób pokąsanych przez zwierzęta nieznane - podejrzanego o wściekliznę, w celu zgłoszenia się do poradni konsultacyjnej szczepień przeciwko wściekliznie (18 pism).

W 2024 roku u 34 osób podjęto szczepienia p/wścieklicznie (w 2023 roku u 28 osób). Wśród osób uodpornionych przeciwko wścieklicznie były osoby pokąsane przez nieznaną zwierzęta, których nie można było poddać 15-dniowej obserwacji weterynaryjnej w kierunku wściekliczyny.

W ramach współpracy, PPIS w Płońsku na prośbę Powiatowego Lekarza Weterynarii w Płońsku informował podmioty lecznicze i społeczeństwo o akcjach szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie (wiosennej i jesiennej). Wystosowano ogółem 3 wystąpienia, przekazywano ulotki informacyjne oraz komunikaty.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Płońsku w 2024 roku poinformował Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku o wystąpieniu 3 ognisk salmonelozy u drobiu na fermach na terenie gminy Raciąż w miejscowościach: Bogucin gm. Raciąż (2 ogniska) i Żukowo Strusie gm. Raciąż. W 2023 r. było 6 ognisk. Objęto nadzorem epidemiologicznym pracowników z kontaktu z drobiem chorym na salmonelozę. W ramach nadzoru przeprowadzono badania kału na nosicielstwo pałeczek Salmonella i Shigella u 26 pracowników. U żadnej z badanych osób nie wykryto pałeczek Salmonella i Shigella.

W 2024 r. prowadzono wzmożony nadzór w zakresie ewentualnych zakażeń wirusami grypy A(H5N1) u pracowników zatrudnionych na fermach drobiu. Przekazano materiały informacyjne (ulotki) oraz zalecenia do kierowników ferm drobiu celem rozpowszechnienia informacji wśród pracowników.

Do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Płońsku wystosowano pismo z prośbą o przekazywanie informacji, dotyczącej stwierdzenia przypadków infekcji wśród ptaków z rodziny krukowatych wirusem Gorączki Zachodniego Nilu.

11. Podsumowanie dotyczące sytuacji epidemiologicznej powiatu

Należy pamiętać, że niekorzystna sytuacja epidemiologiczna w niektórych państwach sąsiednich stwarza możliwości do zawlekania do Polski chorób zakaźnych (np. odry). Ponadto, podróżowanie do krajów endemicznych stwarza zagrożenie występowania zachorowań na choroby zakaźne dotychczas w Polsce rzadko występujące (np.: malaria, cholera).

Wczesne rozpoznawanie potencjalnych zagrożeń zdrowotnych ma ogromne znaczenie w przypadkach zagrożeń dla zdrowia o skali międzynarodowej, w tym zakażeń wirusowych przenoszonych z człowieka na człowieka i mogących wywołać pandemię. W Narodowym Instytucie Zdrowia Publicznego – Państwowym Zakładzie Higieny - Państwowym Instytucie Badawczym funkcjonuje Krajowy Punkt Centralny do spraw

Międzynarodowych Przepisów Zdrowotnych, który zbiera informacje o chorobach stanowiących problem epidemiologiczny.

Europejskie Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) wraz z Komisją Europejską i WHO pracuje nad udoskonaleniem współpracy w zakresie nadzoru epidemiologicznego.

W 2024 roku na terenie powiatu płońskiego odnotowano 8 zgonów z powodu zakażeń i chorób zakaźnych (w 2023 r. - 5 zgonów).

W analizowanym okresie 2024 roku przyczynami zgonów były: gruźlica płuc u osoby w wieku 54 lat, grypa typu A u osoby w wieku 41 lat, zakażenie SARS CoV-2 u osoby w wieku 71 lat, bakteryjne zakażenie jelitowe *Clostridioides difficile* – 2 zgony, u osoby w wieku 76 i 86 lat, posocznica wywołana przez inne bakterie Gram- ujemne- 2 zgony u osoby w wieku 68 i 76 lat.

W 2024 roku działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne w zakresie zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych prowadzone były z zaangażowaniem pracowników nadzoru epidemiologii. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku ściśle współpracował z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych w zakresie zwalczania zakażeń w ogniskach SARS CoV-2 oraz *Clostridioides difficile*, które wystąpiły w jednym podmiocie leczniczym.

III. NADZÓR NAD SZCZEPIENIAMI OCHRONNYMI

Dla zapewnienia bezpieczeństwa epidemiologicznego prowadzi się profilaktykę swoistą wśród populacji dziecięco-młodzieżowej w wieku 0-19 lat w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych.

Ponadto, realizowane są szczepienia ochronne obowiązkowe w grupach ryzyka oraz szczepienia zalecane (niefinansowane ze środków publicznych).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Płońsku prowadzi dystrybucję szczepionek do punktów szczepień realizujących Program Szczepień Ochronnych na terenie powiatu. Prowadzony jest system elektronicznego nadzoru nad dystrybucją szczepionek (e-Szczepionka). W punktach szczepień nadzorowane są warunki przechowywania preparatów szczepionkowych (monitoring temperatury w urządzeniach chłodniczych).

Obowiązkiem szczepień ochronnych w Polsce objęte są następujące choroby zakaźne i zakażenia: gruźlica, wirusowe zapalenie wątroby typu B, błonica, tężec, krztusiec, poliomyelitis, inwazyjne zakażenia *Haemophilus influenzae* typu b, inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*, zakażenia wywołane przez rotawirusy, odra, świnka, różyczka, ospa wietrzna, wścieklizna.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko gruźlicy realizowane są u noworodków w ciągu 24 godzin po urodzeniu. W razie opóźnienia zaległe szczepienie można wykonać do 15 roku życia.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis prowadzone są u dzieci do 2 r.ż. (szczepienia podstawowe). W 6 roku życia podaje się szczepienie przypominające przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis. W 14 roku życia podaje się szczepienie przypominające przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi. Młodzież w 19 roku życia otrzymuje dawkę przypominającą szczepionki przeciwko błonicy i tężcowi. Szczepienia obowiązkowe przeciwko inwazyjnym zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b oraz *Streptococcus pneumoniae* prowadzone są u dzieci do 2 r.ż. Obowiązkowe szczepienia przeciw rotawirusom podawane są niemowlętom po ukończeniu 6 tygodnia życia do ukończenia 32 tygodnia życia (wdrożone zostały w 2021 roku, uprzednio realizowane były jako zalecane).

Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce realizowane są jako obowiązkowe u dzieci w 2 roku życia oraz 6 roku życia.

Szczepienia przeciwko WZW B realizowane są w ramach szczepień obowiązkowych, bądź zalecanych. Szczepienia obowiązkowe przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B obejmują:

- dzieci i młodzież od dnia urodzenia do ukończenia 19 roku życia,
- uczniów szkół medycznych lub innych szkół prowadzących kształcenie na kierunkach medycznych, którzy nie byli szczepieni przeciw WZW typu B,
- studentów uczelni medycznych lub innych uczelni, prowadzących kształcenie na kierunkach medycznych, którzy nie byli szczepieni przeciw WZW typu B,
- osoby szczególnie narażone na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną wirusem zapalenia wątroby typu B, które nie były szczepione przeciw WZW B.
- osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C,
- osoby wykonujące zawód medyczny narażone na zakażenie, które nie były szczepione przeciw WZW typu B,
- osoby przed lub po przeszczepieniu komórek krwiotwórczych, narządów wewnętrznych, splenektomii, albo z asplenią, z zaburzeniami czynności śledziony
- osoby w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową poniżej 30 ml/min oraz osoby dializowane.
- kobiety planujące ciążę, które nie były szczepione przeciw WZW typu B

Szczepienia przeciwko ospie wietrznej są szczepieniami finansowanymi z budżetu państwa wyłącznie dla dzieci do lat 12. z grup ryzyka i dzieci z ich otoczenia oraz dla dzieci do lat 3, narażonych ze względów środowiskowych, przebywających w placówkach opiekuńczych-wychowawczych, żłobkach, domach dziecka, zakładach opiekuńczo-leczniczych.

Szczepienia obowiązkowe poekspozycyjne:

- przeciw błonicy – podlegają osoby narażone na zakażenie, które miały styczność z chorym na błonicę
- przeciw tężcowi – osoby zranione, narażone na zakażenie
- przeciwko wściekliźnie - osoby mające styczność ze zwierzęciem chorym na wściekliznę lub podejrzanym o zakażenie wirusem wścieklizny.

Ocena stanu zaszczepienia wg sprawozdania Mz-54 za 2024 rok.

Zgodnie ze sprawozdaniem Mz-54 ze szczepień ochronnych wg stanu na dzień 31.12.2024 r. szczepieniom obowiązkowym w ramach Programu Szczepień Ochronnych podlegało **17635** osób populacji dziecięco-młodzieżowej w wieku 0-19 lat.

Szczepienia przeciwko gruźlicy - poziom zaszczepienia od wielu lat jest wysoki. W roczniku 2024 uodporniono 892 noworodków w czasie 24 godzin lub do 14 dni od urodzenia, pozostałe w terminie późniejszym. Stan uodpornienia w roczniku 2024 wyniósł 98,35%, natomiast w roczniku 2023 wynosił 99,45%.

Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B - stan uodpornienia przeciw wzv B u noworodków i niemowląt do 1 roku życia jest dość wysoki i wynosi 94%. W 2024 roku zaobserwowano niewielki wzrost odsetka noworodków i niemowląt do 1 roku życia, zaszczepionych przeciwko WZW B w porównaniu do roku poprzedniego.

Uodpornienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, Haemophilus influenzae typu b u dzieci do 2 roku życia jest na poziomie niezadowalającym. W 2024 roku, w porównaniu do 2023 roku, zaobserwowano w tym zakresie niewielki wzrost o 3% (z 73% do 76%).

Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce - uodporniono 87% dzieci w 2 roku życia oraz 80 % dzieci w 6 roku życia.

Stan uodpornienia dzieci w 6 roku życia przeciwko odrze, śwince i różyczce – jest stosunkowo niski, co jest zjawiskiem niepokojącym. Dwie dawki szczepionki odrze, śwince i różyczce posiada tylko 80% dzieci.

Szczepienia przeciwko zakażeniom S. pneumoniae – w 2024 roku uodporniono około 84% dzieci z rocznika 2023 r, co utrzymuje się na jednakowym poziomie do poprzedniego roku.

Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis u dzieci w 6 roku życia - poziom zaszczepienia wynosi 82% - utrzymuje się na jednakowym poziomie w porównaniu do poprzedniego roku.

W 2024 roku, w punktach szczepień, wykonano znaczną ilość szczepień ochronnych poza „Kalendarzem Szczepień”, w tym szczepień obowiązkowych osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie (grupy ryzyka) oraz szczepień zalecanych w różnych grupach wiekowych.

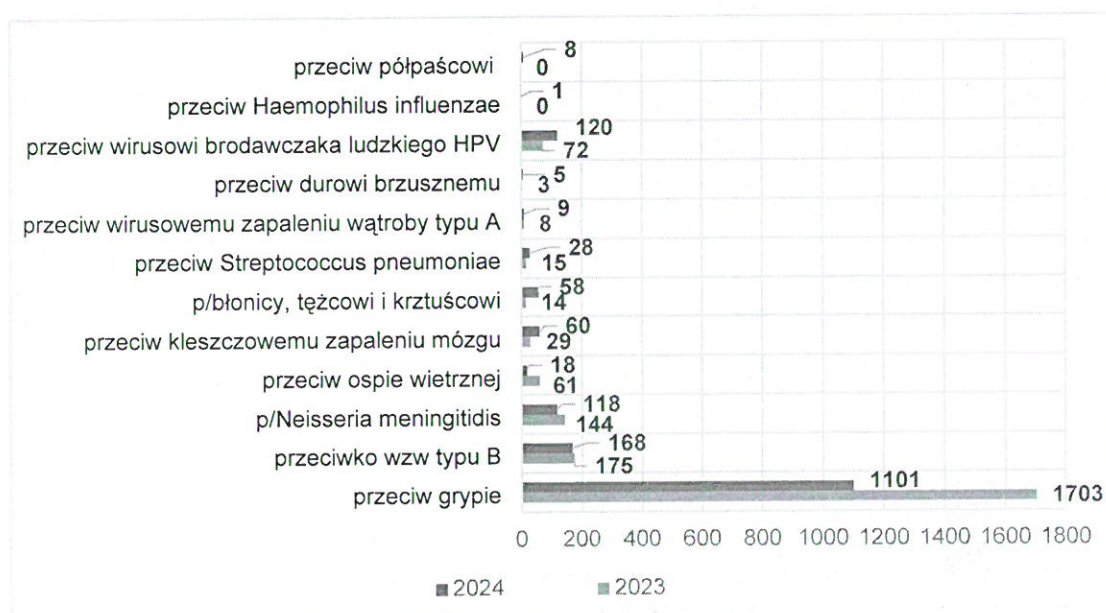
W ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie (grupy ryzyka) oraz szczepień poekspozycyjnych uodporniono:

- przeciw wzv typu B - 90 osób dorosłych (m.in. osób zakażonych wirusem HCV, osób z otoczenia zakażonych wirusem HBV, osób dializowanych wykonujących zawód medyczny),
- przeciw tężcowi - 1237 osób zranionych,

- przeciw ospie wietrznej - 71 osób,
- przeciw wściekliznie - 34 osób pokąsanych przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę,
- przeciw błonicy - 1 osoba.

Zestawienie szczepień zalecanych (niefinansowanych z budżetu państwa) w 2024 r.

- przeciw grypie - 1101 osób (w 2023 r.-1703 osoby),
- przeciwko wzv typu B - 168 osób dorosłych (w tym osoby przygotowywane do zabiegów operacyjnych), (w 2023 r. -175 osób),
- p/Neisseria meningitidis - 118 osób, (w 2023 r.- 144 osoby),
- przeciw ospie wietrznej - 18 osób, (w 2023 r.- 61 osób),
- przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu - 60 osób, (w 2023 r- 29 osób),
- p/błonicy, tężcowi i krztuścowi - 58 osób, (w 2023 r.- 14 osób),
- przeciw Streptococcus pneumoniae - 28 osób, (w 2023 r.- 15 osób),
- przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu A - 9 osób, (w 2023 r. -8 osób),
- przeciw durowi brzuszemu - 5 osób, (w 2023 r -3 osoby),
- przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV - 120 osób, (w 2023 r.- 72 osoby),
- przeciw Haemophilus influenzae - 1 osoba, (w 2023 r-0),
- przeciw półpaścowi - 8 osób, (w 2023 r.-0).

Wykres III.1. Uodpornienie w ramach szczepień zalecanych w latach 2023 - 2024

Ogółem, w roku 2024, w ramach realizacji szczepień obowiązkowych osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie (w grupach ryzyka) i poekspozycyjnych uodporniono 1432 osoby. Natomiast w ramach szczepień zalecanych uodporniono 1694 osób.

Należy podkreślić, że poza „Kalendarzem szczepień” najwięcej szczepień ochronnych zrealizowano p/grypie (zalecanych), dość dużo przeciwko tężcowi u osób narażonych (po zranieniu w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych) oraz przeciwko WZW typu B (zarówno jako obowiązkowe w grupach ryzyka, jak i zalecane). Pozostałe szczepienia realizowano w mniejszym zakresie.

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej, na terenie powiatu płońskiego, znajdują się 24 punkty szczepień, które w większości zorganizowane są w poradniach rodzinnych. Nie ma placówek realizujących szczepienia ochronne bez umowy z NFZ, których koszty pokrywałby pacjent. W 2024 roku przeprowadzono **34 kontrole** w zakresie nadzoru nad szczepieniami ochronnymi.

Podczas kontroli stwierdzono zaległości w realizacji szczepień w 4 punktach szczepień. Zaległości dotyczyły w szczególności szczepień u dzieci do lat 6. Zaległości wynikały nie zgłaszania się na szczepienia pomimo wysyłanych wezwań bądź z powodu przeciwwskazań stałych lub okresowych. W trakcie kontroli sprawdzających stwierdzono częściowe usunięcie zaległości w zakresie szczepień ochronnych u większości dzieci (w dwóch podmiotach leczniczych zaległości cały czas utrzymują się na dość wysokim poziomie).

W trzech placówkach wydano zalecenia pokontrolne, dotyczące opracowania procedur postępowania z preparatami szczepionkowymi, w tym przyjmowania, przechowywania szczepionek, oznakowania o krótkim terminie ważności, monitorowania temperatury przechowywania i transportu, postępowania ze szczepionkami przeterminowanymi, lub niewłaściwej jakości.

Problemem w realizacji Programu Szczepień Ochronnych jest zjawisko uchylania się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Na dzień 31 grudnia 2024 r. zarejestrowano 225 osób uchylających się od wykonywania szczepień obowiązkowych; znacznie więcej niż w 2023 roku, w którym odnotowano 141 takie przypadki.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku w 2024 roku wystosował 35 wystąpień pisemnych do rodziców, którzy uchylają się od zaszczepienia swoich dzieci. Przeprowadzono kilkanaście rozmów telefonicznych z rodzicami dzieci na temat korzyści płynących ze szczepień dzieci (zapobieganie chorobom zakaźnym i ich powikłaniom). Pojedyncze dzieci zostały zaszczepione. Część rodziców/opiekunów po

otrzymaniu wezwań udała się na konsultację do Punktu Konsultacyjnego w Warszawie, z każdym z tych rodziców została przeprowadzona rozmowa telefoniczna w kwestii szczepień.

Podczas rozmów z rodzicami wyjaśniano, iż szczepionki spełniają najwyższe standardy bezpieczeństwa i odsetek występowania niepożądanych odczynów poszczepiennych jest znikomy. Podano strony internetowe do zapoznania się z aktualną wiedzą na temat szczepień, m.in.: www.zaszczepwsobiechceszczepienia.pl, www.szczepienia.info.

W 2024 r. nie prowadzono postępowań egzekucyjnych wobec osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Nie wystawiano upomnień, ani tytułów wykonawczych.

W 2024 roku do podmiotów realizujących szczepienia ochronne przesyłano na bieżąco informacje pisemne dotyczące realizacji szczepień ochronnych.

Ponadto wystosowano pisma do rodziców/ opiekunów prawnych w sprawie szczepień przeciwko ospie wietrznej oraz krztuścowi. Pisma skierowano za pośrednictwem placówek oświatowych.

W 2024 roku zarejestrowano jeden łagodny niepożądany odczyn poszczepienny (NOP) po wykonaniu szczepienia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis u dziecka w wieku 6 lat. Przypadek zarejestrowano w Systemie Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIŚ). Kontaktowano się z rodzicami dziecka, po 7 dniach od zaszczepienia nastąpił pełny powrót do zdrowia.

W roku 2024 roku dużą wagę poświęcono Powszechnemu Programowi Szczepień przeciw HPV obowiązującemu od 1 września 2024 roku, którego celem jest zwiększenie odsetka dzieci zaszczepionych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego. Prowadzono działania profilaktyczne – edukacyjne w zakresie szczepień przeciwko HPV na terenie powiatu wśród społeczności lokalnej podczas akcji organizowanych przez samorządy lokalne. Poza tym odbyło się kilka spotkań z dyrektorami szkół oraz osobami wyznaczonymi przez dyrektorów do realizacji działań w zakresie Powszechnego Programu Szczepień Przeciwko HPV.

W 2024 roku nie było skarg, ani interwencji w zakresie szczepień ochronnych.

Udzielano informacji telefonicznych na temat szczepień dla osób wyjeżdżających za granicę. Informowano o możliwości zaszczepienia się również w podmiotach leczniczych realizujących obowiązkowe szczepienia ochronne.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH

W 2024 roku kontrole placówek ochrony zdrowia przeprowadzane były zgodnie z obowiązującymi procedurami Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS) w ramach nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi personelu medycznego, sprzętu oraz pomieszczeń, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. Podczas

kontroli oceniano m.in.: zagadnienia dezynfekcji, sterylizacji, postępowania z odpadami medycznymi, postępowania z bielizną, utrzymanie bieżącej czystości i porządku, stan sanitarno-techniczny pomieszczeń oraz stan dostosowania do wymogów obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

W 2024 roku pod nadzorem znajdowały się 142 obiekty, w tym 6 placówek lecznictwa zamkniętego (szpital, trzy zakłady opiekuńczo-lecznicze, ośrodek rehabilitacyjno-readaptacyjny dla młodzieży, dom seniora), 62 obiekty lecznictwa otwartego (w tym poradnie rodzinne, poradnie specjalistyczne, pracownie diagnostyczne, działy pomocy doraźnej, stacja dializ) oraz 74 gabinety indywidualnej/grupowej praktyki lekarskiej).

W 2024 roku przeprowadzono ogółem 77 kontroli w zakresie higieny lecznictwa (zaplanowano 63). Wydano 3 decyzje płatnicze, 3 decyzje merytoryczne nakazujące w związku ze stwierdzeniem podczas kontroli uchybień sanitarno-technicznych, 7 decyzji przedłużających termin usunięcia uchybień sanitarnych. Nie nałożono mandatów karnych.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny podmiotów leczniczych

Podmioty lecznictwa zamkniętego znajdują się w dość dobrym stanie sanitarno-technicznym.

W 2024 r. w przeprowadzono kontrolę sanitarną kompleksową w placówce lecznictwa zamkniętego (lecznictwo szpitalne). Stwierdzono uchybienia sanitarno-techniczne i wydano decyzję administracyjną. Wobec jednego podmiotu prowadzone

są postępowania administracyjne w związku ze stwierdzeniem uchybień sanitarno-technicznych w latach ubiegłych.

Stan sanitarno-techniczny placówek lecznictwa otwartego należy ocenić jako dość dobry. W 2024 roku w dwóch podmiotach podstawowej opieki zdrowotnej stwierdzono uchybienia sanitarno-techniczne i wydano decyzje administracyjne nakazujące. W stosunku do jednej placówki lecznictwa otwartego prowadzone jest postępowanie administracyjne, w związku ze stwierdzeniem uchybień sanitarno-technicznych w latach ubiegłych.

Najczęściej stwierdzane uchybienia sanitarno-techniczne w lecznictwie zamkniętym i otwartym, to: pęknięcia i odpryski farby malarskiej na ścianach i sufitach, zacieki na ścianach i sufitach, zniszczone ościeżnice i skrzydła drzwi w salach pobytu chorych, zniszczona i popękana wykładzina podłogowa, zniszczone wyposażenie.

Bieżący stan higieniczno-sanitarny kontrolowanych podmiotów lecznictwa zamkniętego i otwartego nie budził zastrzeżeń. Nie nakładano mandatów karnych.

W podmiotach wykonujących działalność leczniczą obowiązują odpowiednie procedury postępowania w celu zapobiegania zakażeniom, w tym: procedury dezynfekcji narzędzi i sprzętu medycznego, dezynfekcji rąk personelu, sprzątania pomieszczeń, postępowania po ekspozycji na materiał zakaźny, postępowania z brudną bielizną i odpadami medycznymi, procedury bezpiecznej pracy z ostrymi narzędziami, w tym będącymi odpadami medycznymi. Procedury higieniczne są dostępne dla personelu i przestrzegane. W lecznictwie zamkniętym sprzątanie odbywa się przy pomocy wózków specjalistycznych. W pozostałych placówkach sprzątanie odbywa się metodą dwóch wiader. W placówkach znajdują się pomieszczenia porządkowe, gdzie sprzęt jest przechowywany. Personel sprzątający placówki ochrony zdrowia stosuje podczas pracy niezbędne środki ochrony osobistej (fartuchy ochronne, obuwie ochronne, rękawice jednorazowego użytku).

Do dezynfekcji powierzchni, narzędzi, rąk personelu i skóry pacjentów przed iniekcjami stosowane są właściwe środki dezynfekcyjne. Roztwory użytkowe sporządzane są na bieżąco zgodnie z instrukcją, w większości placówek w pomieszczeniach porządkowych, wyposażonych w wentylację. Preparaty dezynfekcyjne dobierane są właściwie, stosowane zgodnie z kartami charakterystyki, przechowywane zgodnie z zaleceniami producenta. Narzędzia i sprzęt dezynfekowane są w pojemnikach z sitem, prawidłowo oznakowanych. Stosowane preparaty dezynfekcyjne są różnorodne, w ostatnich latach zmniejszyło się zastosowanie preparatów chlorowych do dezynfekcji powierzchni na rzecz preparatów alkoholowych. W nadzorowanych placówkach stosowane są

powszechnie ręczne metody mycia oraz dezynfekcji narzędzi i sprzętu medycznego wielorazowego użytku. W kilku gabinetach stomatologicznych stosowane są myjki ultradźwiękowe do mycia i dezynfekcji narzędzi oraz myjnie-dezynfektory. Niewiele placówek lecznictwa otwartego posiada wydzielone pomieszczenia do dekontaminacji narzędzi i sprzętu medycznego wielorazowego użytku (sterylizatornie). W podmiocie udzielającym świadczeń szpitalnych znajdują się automatyczne myjnie-dezynfektory do mycia i dezynfekcji endoskopów (bronchoskopów, gastroskopów, kolonoskopów).

Placówki udzielające świadczeń zdrowotnych z użyciem narzędzi i sprzętu wielorazowego użytku wyposażone są w urządzenia sterylizujące lub posiadają umowy na sterylizację z centralną sterylizatornią, posiadającą system zarządzania jakością. W jednym podmiocie lecznictwa zamkniętego funkcjonuje Centralna Sterylizatornia, spełniająca wymogi fachowe i sanitarne, wyposażona w myjnie-dezynfektory oraz autoklawy parowe do sterylizacji narzędzi i sprzętu medycznego. Aparatura sterylizacyjna podlega okresowym przeglądom technicznym (raz w roku) oraz systematycznej kontroli wewnętrznej skuteczności procesów sterylizacji. Dokumentacja kontroli wewnętrznej sterylizacji prowadzona jest w postaci rejestrów, gdzie odnotowywane są wyniki kontroli testami chemicznymi, fizycznymi i biologicznymi. Placówki prowadzą dokumentację przebiegu procesów sterylizacji w formie elektronicznej lub w postaci wydruków.

Wszystkie placówki przeprowadzają kontrolę skuteczności procesów sterylizacji testami chemicznymi (kontrola wsadu i pakietu). W jednej placówce lecznictwa zamkniętego wykonuje się kontrolę przy użyciu urządzenia PCD. W kontrolowanych podmiotach do kontroli wsadu stosowane są testy najwyższej klasy - typu 5 lub 6. Wewnętrzne kontrole skuteczności sterylizacji testami biologicznymi przeprowadzane są z różną częstotliwością. Podczas kontroli zalecano zwiększenie częstotliwości tych kontroli.

W podmiotach leczniczych przestrzegane są procedury dekontaminacji narzędzi i sprzętu medycznego (mycia, dezynfekcji i sterylizacji). Podczas kontroli placówek nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

Większość podmiotów leczniczych na nadzorowanym terenie wdrożyła Ogólne wytyczne dla podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia z 2017 roku, opracowane przez

ekspertów Stowarzyszenia Higieny Lecznictwa, Narodowego Instytutu Leków, Polskiego Stowarzyszenia Sterylizacji Medycznej.

Na nadzorowanym terenie nie ma komór dezynfekcyjnych, ani stacji przygotowywania łóżek. W placówce leczenia szpitalnego znajduje się pomieszczenie przeznaczone do dezynfekcji środków transportu, czyli wózków do transportu do odpadów oraz bielizny.

Placówki lecznictwa zamkniętego posiadają umowy na świadczenie usług w zakresie dezynsekcji i deratyzacji z firmami specjalistycznymi. Zakres umów obejmuje m.in.: zabezpieczenie zakładu przed gryzoniami i owadami biegającymi, zwalczanie ich, prowadzenie stosownej dokumentacji. Zabiegi przeprowadzane są w zależności od potrzeb przez osoby posiadające przeszkolenie z zakresu DDD. Prowadzony jest monitoring szkodników. Większość placówek lecznictwa otwartego nie zawarła umów na usługi w zakresie dezynsekcji i deratyzacji. Zabiegi wykonywane są w razie potrzeby.

W związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych wytwarzane są odpady niebezpieczne oraz inne niż niebezpieczne. Sposób postępowania z odpadami medycznymi określają opracowane procedury. Odpady podlegają segregacji w miejscu powstawania. Zużyty sprzęt jednorazowego użytku jest gromadzony w odpowiednich pojemnikach i workach. Niewiele placówek posiada wydzielone pomieszczenia (magazyny odpadów wyposażone w lodówki). W większości placówek w/w odpady przechowywane są w pomieszczeniach porządkowych wyposażonych w lodówki. Odpady odbierają przez firmy specjalistyczne. Odpady komunalne gromadzone są w workach oznakowanych, odpowiedniego koloru, podlegają segregacji. Odpady te przechowywane są w pojemnikach lub kontenerach usytuowanych na zewnątrz.

W placówkach wyznaczone są osoby odpowiedzialne za gospodarkę odpadami medycznymi, które prowadzą dokumentację i pełnią nadzór nad sposobem postępowania z odpadami. Każdy podmiot leczniczy wytwarzający odpady posiada umowę na odbiór i utylizację odpadów niebezpiecznych z firmą specjalistyczną. W podmiotach dostępna jest odpowiednia dokumentacja. Podczas kontroli w 2024 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi.

Podmioty lecznicze stosują odpowiednie procedury bezpiecznej pracy z ostrymi narzędziami, w tym będącymi odpadami medycznymi, sporządzają półroczne raporty o zakłuciach ostrymi narzędziami, oceniają ryzyko i wprowadzają sprzęt medyczny chroniący przed skaleczeniami/zakłuciami (zgodnie z wymogami rozporządzenia

Ministra Zdrowia z dnia 06 czerwca 2013 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych (Dz.U.2013 poz.696).

W lecznictwie zamkniętym i otwartym przeprowadzane są planowe kontrole wewnętrzne w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym, zgodnie z obowiązującymi procedurami. Zakres kontroli obejmuje przede wszystkim ocenę prawidłowości i skuteczności procedur higienicznych. W 2024 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

2. Zakażenia szpitalne

Udzielanie świadczeń zdrowotnych wiąże się z problemem występowania zakażeń szpitalnych u pacjentów. Zakażenia dotyczyć mogą również personelu, który narażony jest na kontakt z czynnikami biologicznymi.

Na nadzorowanym terenie monitorowana jest sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń szpitalnych. W placówkach lecznictwa zamkniętego funkcjonują zespoły i komitety kontroli zakażeń szpitalnych (czynny lub czynno-bierny system nadzoru). Z Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych w podmiotach leczniczych jest prowadzona ścisła, stała współpraca.

W 2024 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku zgłoszono 2 ogniska epidemiczne w jednym podmiocie wykonującym działalność leczniczą (lecznictwo szpitalne). Czynnikiem etiologicznymi w ogniskach były: SARS CoV-2 oraz *Clostridioides difficile*. Wszystkie przypadki zakażeń w ogniskach potwierdzono badaniami mikrobiologicznymi.

Pierwsze ognisko SARS COV-2 - 6 zakażeń u pacjentów oraz jedno zakażenie u personelu, nie odnotowano zgonów. Drugie ognisko *C.difficile* - 4 zakażenia u pacjentów, nie odnotowano zakażeń u personelu, nie odnotowano zgonów.

W ogniskach podjęto stosowne działania przeciwepidemiczne w celu ich wygaszenia zgodnie z obowiązującymi procedurami. W związku z tym udało się skutecznie ograniczyć liczbę osób zakażonych i szybko wygasić ogniska.

Pracownicy z upoważnienia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku przeprowadzili kontrole sanitarne w oddziałach, w których wystąpiły ogniska, wydano zalecenia.

W 2024 r. w porównaniu do 2023 r. sytuacja w zakresie występowania ognisk epidemicznych uległa poprawie (zmniejszenie liczby szpitalnych ognisk epidemicznych z 7 na 2).

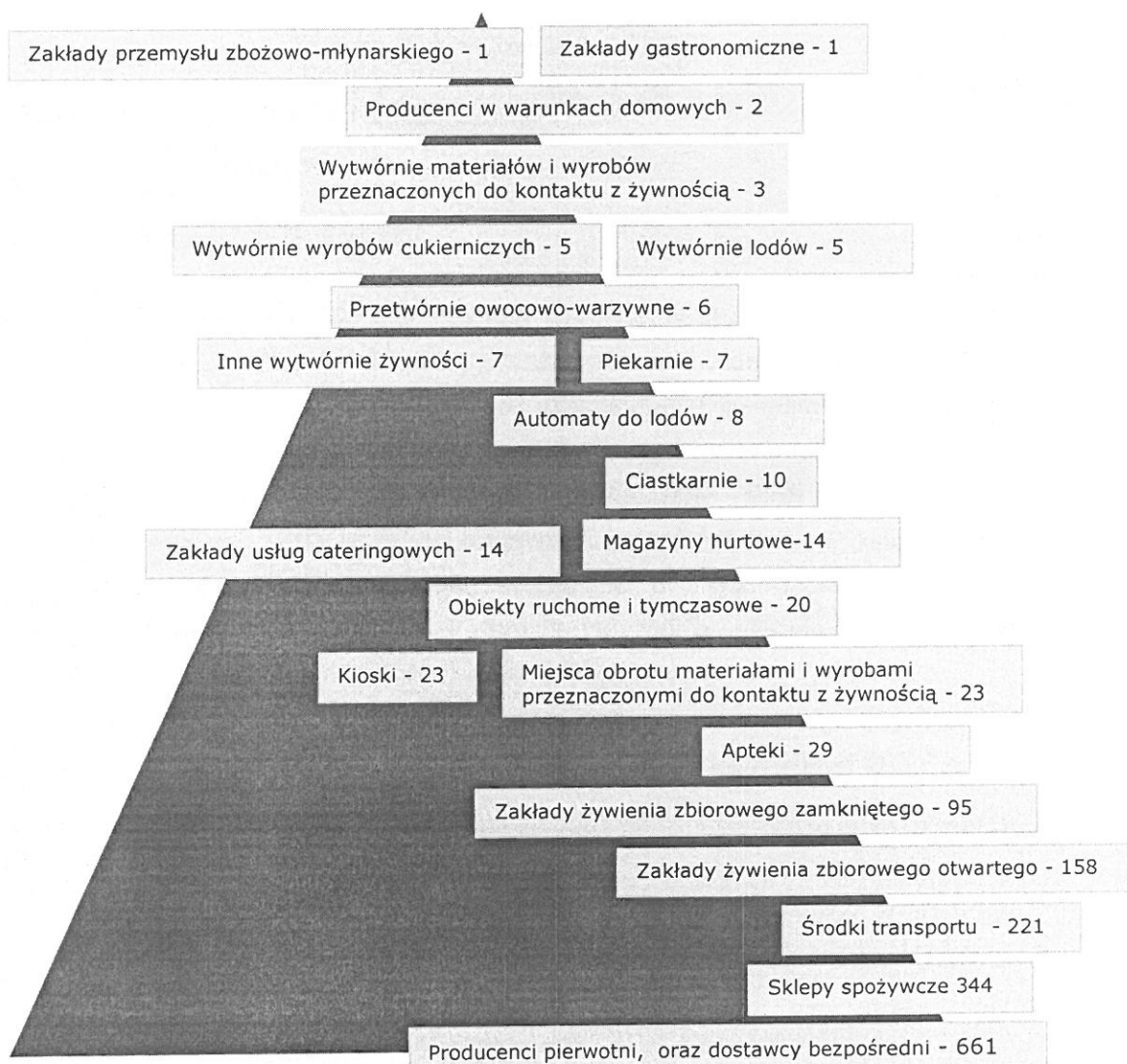
Na nadzorowanym terenie w dalszym ciągu istotnym problemem u pacjentów hospitalizowanych są zakażenia *Clostridioides difficile*.

W podmiotach leczniczych nadal pozostaje problem zakażeń i kolonizacji pacjentów wieloopornymi pałeczkami *Enterobacteriaceae* wytwarzającymi karbapenemazy (CPE). Wzmoczony nadzór w tym zakresie polega między innymi na wykonywaniu badań przesiewowych u pacjentów przyjmowanych do szpitali oraz zakładów opiekuńczo-leczniczych. Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia, krajowego konsultanta w dziedzinie mikrobiologii oraz Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w podmiotach opracowano i wdrożono odpowiednie procedury postępowania

V. BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

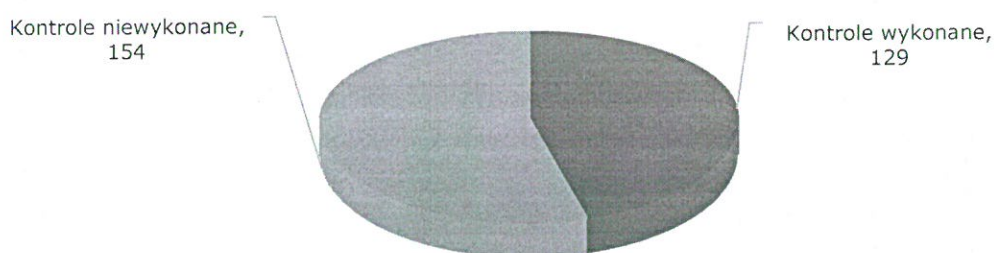
1. Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych

Na terenie powiatu płońskiego, zgodnie z rejestrem Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Płońsku, funkcjonuje **1730** obiektów prowadzących działalność w zakresie: produkcji i obrotu żywnością, zakładów żywienia zbiorowego otwartego, zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, producentów produkcji pierwotnej i dostaw bezpośrednich, a także obiektów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Schemat V.1 Liczba obiektów z podziałem na zakres prowadzonej działalności

Plan kontroli urzędowych z zakresu bezpieczeństwa żywności w 2024 roku został zrealizowany w 46%. Łącznie zaplanowano 283 kontrole sanitarne - wykonano 129 kontroli. Nie zrealizowano 154 kontroli planowanych wymienionych w harmonogramie na rok 2024. Na poziom wykonania planu kontroli miała wpływ mała obsada pracowników w sekcji i długotrwałe zwolnienia lekarskie oraz potrzeba wykonania wielu dodatkowych kontroli niezaplanowanych.

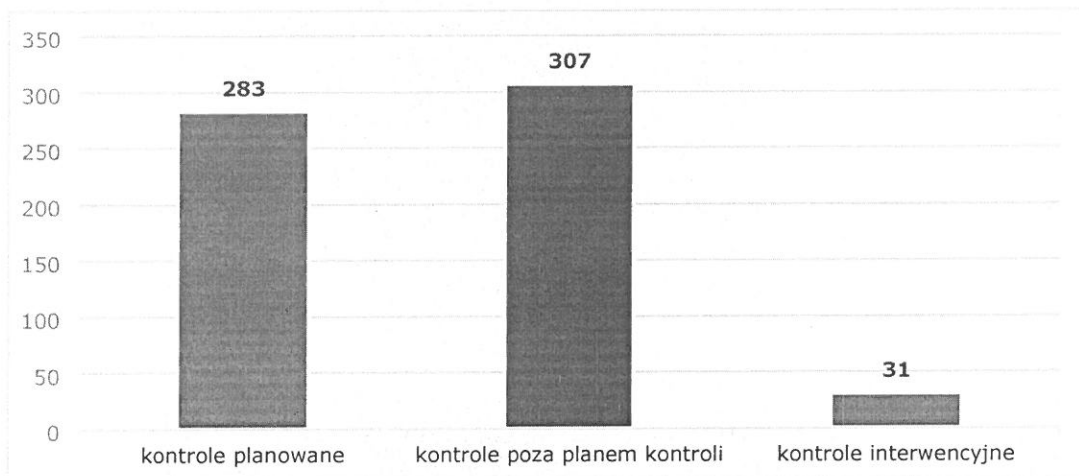

Wykres V.1. Kontrole sanitarne zaplanowane w 2024 r.

Przeprowadzono także kontrole poza planem, np.: kontrole stołówek na koloniach, półkoloniach i obozach. Ponadto kontrole w każdym przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji o uchybieniach sanitarnych zagrażających zdrowiu lub życiu człowieka, w związku z realizacją zadań w ramach systemu informowania o produktach niebezpiecznych RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach), a także na wniosek przedsiębiorców. Dodatkowo w okresie letnim i ferii zimowych przeprowadzano kontrole w obiektach wypoczynku dzieci i młodzieży. Przedmiotem kontroli była higiena przygotowywania posiłków oraz jakość zdrowotna używanych surowców, w tym ich identyfikowalność, terminy przydatności do spożycia i warunki przechowywania żywności. W kontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

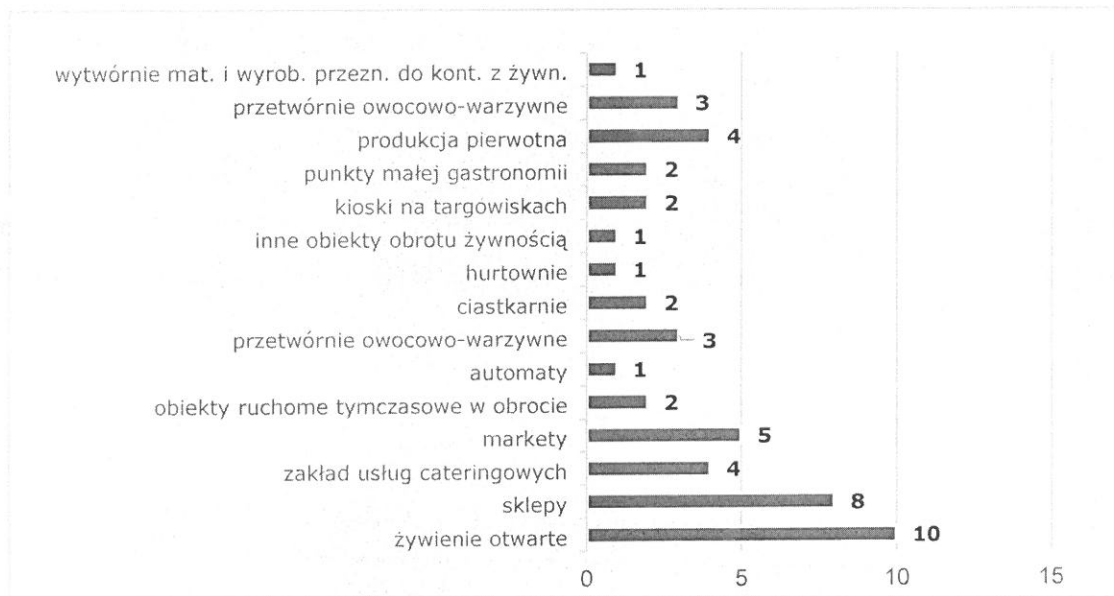
Kontrole były przeprowadzane zgodnie z procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W 2024 r. ogółem przeprowadzono łącznie 436 kontroli w zakresie warunków sanitarno – technicznych obiektów żywnościowo – żywieniowych w 189 obiektach.

Wykres V.2. Kontrole sanitarne przeprowadzone w 2024

W 2024 r. wydano 60 decyzji administracyjnych dotyczących poprawy stanu sanitarno – technicznego nadzorowanych obiektów. Za zaniedbania higieniczno – sanitarne, stwierdzone podczas przeprowadzanych kontroli, przedsiębiorców ukarano mandataми – łącznie nałożono 46 mandatów na łączną sumę 20300 złotych. Do PSSE w Płońsku wpłynęło 31 interwencji klientów, dotyczących stanu sanitarno – higienicznego obiektów żywnościowo – żywieniowych oraz niewłaściwej jakości żywności. Ponadto, PPIS w Płońsku wydał 88 decyzji administracyjnych zatwierdzających nowe zakłady produkcji i obrotu żywnością.

Wykres V.3. Wystawione mandaty z podziałem na rodzaj prowadzonej działalności

Na terenie powiatu płońskiego prowadzona jest i nadal się rozwija działalność z zakresu produkcji pierwotnej tj. produkcji, uprawy produktów podstawowych, w tym zbioru płodów runa leśnego. W 2024 r. skontrolowano 6 podmiotów produkcji pierwotnej,

w tym 6 kontroli przeprowadzono wspólnie z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz 1 kontrolę wspólną z Inspekcją Ochrony Środowiska. Kontrole dotyczyły bezpieczeństwa produkowanej żywności w zakładach produkcji pierwotnej.

W 2024 r. na podstawie złożonych wniosków przez właścicieli gospodarstw rolnych, wpisano do rejestru 38 podmiotów deklarujących prowadzenie działalności zarówno w zakresie produkcji pierwotnej jak i sprzedaży bezpośredniej środków spożywczych pochodzenia roślinnego.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. na terenie powiatu płońskiego zarejestrowano łącznie 637 podmiotów o których mowa wyżej. Dwa gospodarstwa rolne prowadzą Rolniczy Handel Detaliczny – jest to produkcja żywności pochodzenia niezwierzęcego: tj. produkcja szatkowanie kapusty, ogórków kiszonych.

Najczęściej występujące uchybienia występujące w podmiotach produkcji i obrotu żywności:

Sklepy spożywcze:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń sklepowych i zaplecza, brak bieżącego porządku i czystości;
- nieoznakowane środki spożywcze w obrocie handlowym;
- brak prowadzonych na bieżąco zapisów z zakresu GHP/GMP;
- sporadycznie brak czystości i porządku w pomieszczeniach sklepowych, magazynowych oraz socjalnych,
- zniszczone, trudne do utrzymania w czystości powierzchnia półek w sklepach oraz urządzeń chłodniczych, chłodni.

Zakłady żywienia zbiorowego otwartego:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń produkcyjnych, zaplecza magazynowego i pomieszczeń socjalno-sanitarnych;
- niewłaściwe warunki przechowywania żywności,
- brak prowadzonych na bieżąco zapisów w dokumentacji operacyjnej GHP/GMP oraz systemu HACCP;
- sporadycznie brak czystości i porządku w pomieszczeniach produkcyjnych, magazynowych i socjalnych;
- część sprzętu produkcyjnego, urządzeń o powierzchni częściowo uszkodzonej, zniszczonej trudnej do utrzymania w czystości;
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych - potrawy gotowe przechowywane razem z surowcami;

Zakłady produkcji żywności (przetwórnictwo owoców i warzyw, wytwórnictwo wyrobów cukierniczych, piekarnie, ciastkarnie itp.

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych oraz socjalno – sanitarnych;
- zniszczona obudowa maszyny do produkcji, powierzchnia drzwi do magazynu oraz szafka pod zlewozmywakiem
- brak zapisów dotyczących stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej oraz produkcyjnej;
- brak aktualnej dokumentacji do celów sanitarno – epidemiologicznych pracowników.

2. Ogólna charakterystyka poszczególnych grup obiektów produkcji i obrotu żywności

Wytwórnictwo lodów. Zgodnie z rejestrem zakładów PPIS w Płońsku zarejestrowane jest 5 wytwórni lodów. Podczas prowadzonych kontroli, obiekty były oceniane na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego – zgodne z wymogami. Ogółem przeprowadzono 4 kontrole w tej grupie obiektów w tym 3 kontrole sanitarne zgodnie z harmonogramem oraz 1 kontrolę w związku ze złożonym wnioskiem o wydanie decyzji zatwierdzającej. Jeden podmiot gospodarczy zakończył prowadzenie działalności gospodarczej. W roku sprawozdawczym wydano 1 decyzję zatwierdzającą w zakresie produkcji lodów rzemieślniczych. Na terenie powiatu możemy wyróżnić pięć zakładów, w których produkuje się lody tradycyjne bez użycia jaj na bazie mleka, owoców i past smakowych, podawanych w wafelkach oraz w naczyniach jednorazowego użytku. Nie stwierdzono uchybień w zakresie stanu technicznego oraz stanu higieniczno-sanitarnego.

W zakładach utrzymywane są procedury i instrukcje GHP/GMP oraz systemu HACCP. Dla klientów przygotowane są informacje w formie pisemnej o podstawowych składnikach poszczególnych lodów oraz substancjach / składnikach powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, zgodnie z rozporządzeniem 1169/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. Do badań mikrobiologicznych pobrano 15 próbek lodów. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów. Decyzji administracyjnych nie wydano.

Automaty do lodów. Pod nadzorem PPIS w Płońsku, znajdują się zakłady, w których jest zarejestrowanych 8 automatów do lodów. Ogółem, w roku 2024, przeprowadzono 6 kontroli w tej grupie obiektów. Podczas kontroli w jednym przypadku stwierdzono

rażące naruszenie wymagań higieniczno-sanitarnych, obecność much, niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych. W związku z powyższym za stwierdzone uchybienia osobę odpowiedzialną ukarano mandatem karnym w wysokości 300 zł. Do badań mikrobiologicznych nie pobrano próbek lodów. Automaty do lodów należą do obiektów sezonowych, które są remontowane przed rozpoczęciem działalności w danym sezonie. Produkcja lodów odbywa się sezonowo od maja do września. Lody produkowane są z mieszanek sypkich, wymagających wymieszania z wodą, bądź gotowych płynnych mieszanek. Wszystkie obiekty produkują lody na rynek lokalny.

Piekarnie. Pod nadzorem PPIS w Płońsku znajduje się 7 piekarni. Są to zakłady w większości mieszczące się w starych budynkach, częściowo modernizowanych, produkujące pieczywo na lokalny rynek (powiat i sąsiednie powiaty). W roku 2024 przeprowadzono 6 kontroli piekarni, w tym 2 kontrole interwencyjne. Wydano 2 decyzje administracyjne zobowiązujące właścicieli do poprawy stanu technicznego obiektów.

Do badań laboratoryjnych pobrano 6 próbek. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego:

- obudowa dzielarki do formowania bułek z odpryskami farby z powierzchni.
- częściowo brudny, zniszczony sufit w hali produkcyjnej, odpryski farby nad piecem, częściowo ubytki płytek na ścianach.
- zniszczona szafka zlewozmywakowa w pomieszczeniu mycia i dezynfekcji jaj.
- drzwi do magazynu dodatków o zniszczonej powierzchni, odpryski farby.
- zniszczona szafka podręczna przy krawalnicy do pieczywa w sklepie przy piekarni.
- szafki odzieżowe pracowników częściowo o zniszczonej powierzchni.

Ciastkarnie. Według rejestru zakładów PPIS w Płońsku, w powiecie jest 10 ciastkarni. Są to zakłady małe, w których produkcja jest częściowo zmechanizowana. Produkowane wyroby ciastkarskie przeznaczone są w większości na zaopatrzenie rynku lokalnego. W 2024 r. ogółem przeprowadzono 11 kontroli, w tym 6 kontroli planowych. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące min. bieżącego stanu sanitarno - technicznego. Za nieprzestrzeganie wymagań sanitarno – higienicznych nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 800 zł. Wydano 2 decyzje administracyjne, zobowiązujące właściciela do usunięcia nieprawidłowości.

W roku sprawozdawczym działalność produkcyjną rozpoczęły dwa podmioty, w związku z powyższym wydano 1 decyzję zatwierdzającą w zakresie produkcji ciast, tortów, deserów oraz wyrobów cukierniczych, przygotowywanych w oparciu o surowce, w tym świeże jaja oraz 1 decyzję zatwierdzającą w związku z rozszerzeniem działalności

produkcyjnej o transport własnych wyrobów do klientów zewnętrznych. Do badań mikrobiologicznych pobrano 5 próbek gotowego wyrobu. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego :

- niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny obiektu,
- brudno utrzymane wszystkie pomieszczenia produkcyjne, pomieszczenie magazynowe, pomieszczenie chłodnia, pomieszczenie mroźnia oraz pomieszczenie socjalno – sanitarne,
- niewłaściwe warunki przechowywania żywności,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- brak dokumentów potwierdzających zakup stosowanych w zakładzie środków spożywczych,
- nie okazano zapisów dotyczących stosowania zasad GHP/GMP,
- nie okazano dokumentacji badań do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników.

Przetwórnictwo owocowo - warzywne i grzybowe. Pod nadzorem PPIS w Płońsku znajduje się 6 przetwórnictw owocowo - warzywnych, w których przeprowadzono 29 kontroli i rekontroli, w tym 17 kontroli interwencyjnych. W tej grupie obiektów możemy wyróżnić m.in. zakłady prowadzące działalność w zakresie skupu, schładzania świeżych owoców miękkich, produkcji koncentratów i aromatów owocowych, soków owocowo - warzywnych, mieszanek sałat ciętych i sałat ciętych z dodatkami mięsa drobiowego, tuńczyka, pomidorów. Trzy zakłady zajmują się produkcją kiszonek, przez cały rok wytwarzają kapustę kiszoną, natomiast w miesiącach letnich wytwarzają ogórki kiszone, które dystrybuowane są na rynek lokalny. W roku sprawozdawczym zakłady produkowały kiszone ogórki oraz kapustę z surowców pozyskiwanych z własnych upraw oraz od zewnętrznych dostawców. Niezmiennie na nadzorowanym terenie działalność produkcyjną w zakresie produkcji świeżych warzyw, mieszanek warzywnych ciętych i mytych oraz lunch box, warzyw (marchew, cebula biała, cebula czerwona, ziemniaki, pietruszka oraz burak ćwikłowy) pakowanych hermetycznie prowadzą 2 zakłady.

W 2024 roku skontrolowano 5 zakładów. Wydano 3 decyzje administracyjne zobowiązujące właścicieli do poprawy stanu technicznego obiektów w tym 1 decyzja unieruchomienia zakładu. Za nieprzestrzeganie wymagań sanitarno – higienicznych nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 1300 zł. Do badań mikrobiologicznych pobrano 48 próbek żywności, 5 próbek kwestionowano ponieważ stwierdzono obecność pałeczek z rodzaju Salmonella.

Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego. – na terenie powiatu płońskiego znajduje się 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, w którym przeprowadzono 2 kontrole, w tym 1 kontrolę sanitarną zgodnie z harmonogramem na rok 2024. W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych nie stwierdzono uchybień dotyczących bieżącego stanu sanitarno - technicznego. W roku sprawozdawczym nie wydawano decyzji administracyjnych. Do badań laboratoryjnych zgodnie z harmonogramem w ramach urzędowej kontroli pobrano 2 próbki. Zbadane próbki były o właściwej jakości pod względem badanych parametrów. Przeprowadzono również jedną kontrolę interwencyjną w sprawie powiadomienia informacyjnego w sprawie obecności glutenu ($>80\text{mg/kg}$) w produkcie pn. Płatki owsiane bezglutenowe.

Wytwórnice wyrobów cukierniczych. - PPIS w Płońsku sprawuje nadzór nad 5 wytwórniami wyrobów cukierniczych. Przeprowadzono w omawianym okresie 5 kontroli w tym 3 kontrole sanitarne zgodnie z harmonogramem. Wydano 1 decyzję administracyjną zobowiązującą właściciela do poprawy stanu technicznego obiektów. Do badań mikrobiologicznych pobrano 2 próbki żywności. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów. W ramach prowadzonego nadzoru nad importem środków spożywczych ogółem wydano 12 świadectw importowych dla środków spożywczych (ciastka). Łącznie w 2024 roku oceniono 12 partii żywności.

Produkcja pierwotna i dostawcy bezpośredni. Na terenie powiatu zarejestrowanych jest 637 producentów w zakresie produkcji pierwotnej dotyczącej uprawy warzyw, owoców, ziemniaków, ziół oraz zbóż. W 2024 roku kontynuowano w ramach zawartego porozumienia z Inspekcją Ochrony Środowiska i PIORiN-em wspólne kontrole w gospodarstwach rolnych. W 2024 roku ogółem skontrolowano 6 podmiotów produkcji pierwotnej (gospodarstwa rolne) w tym 6 kontroli wspólnie z inspekcją PIOR i N oraz 1 kontrolę wspólnie z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Warszawie. Były to wspólne kontrole z PIORiN-em – każda z Inspekcji przeprowadzała kontrolę w zakresie własnych kompetencji. Przedstawiciel PIORiN dokonał oceny dokumentacji z prowadzonych oprysków, nazw preparatów, przestrzegania terminów wykonywanych zabiegów na polu oraz sprawność techniczną sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin. Podczas kontroli zwrócono szczególną uwagę na posiadanie orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych przez osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, warunki higieniczno-sanitarne wszystkich pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych podczas produkcji żywności, warunki socjalne dla pracowników, dostęp do toalet oraz umywalk do mycia rąk w miejscach zbioru, czystą odzież roboczą, w tym rękawiczki, jakość

wody wykorzystywanej w gospodarstwie rolnym (woda do nawożenia, nawadniania, opryskiwania, mycia surowców, pomieszczeń i urządzeń), wydzielenie miejsca przechowywania środków ochrony roślin, stan opakowań na owoce i warzywa oraz posiadane atesty, regularność odprowadzania ścieków. Ponadto przeprowadzono 10 kontroli interwencyjnych, które dot. min niewłaściwych praktyk rolniczych w gospodarstwie rolnym, nie przestrzegania prawa pracy w kontekście zatrudnienia w prywatnym gospodarstwie, braku przestrzegania podstawowych zasad higieny przygotowywania posiłków, zbioru owoców oraz braku orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników. Za nieprzestrzeganie wymagań sanitarno-higienicznych nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 2000 zł.

W tej grupie obiektów w 2024 roku PPIS w Płońsku wystosował jeden wniosek do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o nałożenie kary pieniężnej na właściciela gospodarstwa z powodu produkcji i sprzedaży środków spożywczych bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W celu poinformowania jak największej liczby producentów produkcji pierwotnej o obowiązkach na nich ciążących m.in. o obowiązku rejestracji oraz w celu zwiększenia świadomości i wiedzy na temat przestrzegania podczas zbioru i transportu podjęto następujące działania:

- podczas składania wniosku o wpis do rejestru zakładów lub odbioru zaświadczenia o wpisie do rejestrów zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej pracownicy BŻŻ udzielali informacji na temat podstawowych zasad higieny osobistej, zapobiegania zakażeniom mikrobiologicznym przy uprawie i zbiorze owoców i warzyw;
- rozdano ulotki w zakresie prawidłowego znakowania i identyfikowalności owoców i warzyw.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości :

- brak wpisu gospodarstwa rolnego do Rejestru Zakładów Podlegających Urzędowej Kontroli Organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
- na polu brak toalety oraz umywalki wraz ze środkami do higienicznego mycia, dezynfekcji i osuszania rąk.
- zły stan techniczny pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych oraz zaplecza socjalno-sanitarnego.
- brak badania wody wykorzystywanej do nawadniania upraw (woda ze studni głębinowej).

Inne wytwórnie żywności. W tej grupie możemy wyróżnić min.: zakłady prowadzące działalność w zakresie produkcji ryżu preparowanego oraz produkcji

pierwotnej i dostaw bezpośrednich pieczarek i słonecznika przemysłowego, pakowania i znakowania przypraw, uprawy hydroponicznej warzyw sałatkowych, kapustnych i ziół oraz ich zbioru, pakowania, znakowania i dystrybucji, produkcji, pakowania i magazynowania świeżych warzyw w oparciu o surowce wyprodukowane przez ww. grupę producentów w sezonie wiosenno-jesiennym, w okresie zimowym produkcja w oparciu o warzywa importowane z UE (Hiszpania, Włochy) oraz pośrednictwa w obrocie artykułami pochodzenia roślinnego (warzywa świeże, chłodzone).

Wg rejestru zakładów zarejestrowanych jest 7 innych wytwórni żywności. Skontrolowano 3 wytwórnie. Ogółem przeprowadzono 7 kontroli w tym 4 kontrole interwencyjne.

Jedna interwencja konsumenta zgłoszona do tutejszego Inspektora dotyczyła niewłaściwej jakości brokułu. Zgodnie z oświadczeniem osoby składającej interwencję warzywo w trakcie gotowania zabarwiło wodę na nietypowy cyt. „mocno turkusowy” kolor. Pozostałe kontrole interwencyjne zostały przeprowadzone w związku z informacją z systemu RASFF o niebezpiecznych produktach w związku ze zgłoszonym powiadomieniem w celu zwrócenia uwagi w sprawie stwierdzenia przekroczenia NDP pozostałości pestycydu - chlorany (2,3 mg/kg) w brokułach, sprawie dużej zawartości azotanów w sałacie lodowej, wykrycia przypuszczalnej obecności *Escherichia coli* (STEC) wytwarzająca toksynę Shiga.

Wydano 1 decyzję administracyjną zobowiązującą właściciela do poprawy stanu sanitarno – technicznego. Do badań mikrobiologicznych pobrano 8 próbek. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów.

3. Obiekty obrotu handlowego żywnością

Obiekty obrotu żywnością sklepy i hipermarkety. W dalszym ciągu pod szczególnym nadzorem znajdowały się obiekty z grupy wysokiego ryzyka (sklepy mięsne, sklepy spożywczo – przemysłowe, sklepy wielkopowierzchniowe) oraz obiekty, w których w poprzednim roku wykazano nieprawidłowości, szczególnie sanitarno – higieniczne. Według rejestru zakładów PPIS w Płońsku zarejestrowanych jest 338 sklepów spożywczych, w tym 30 hipermarketów. W 2024 r. przeprowadzono ogółem 142 kontrole w tym: 50 kontroli w super, hipermarketach. W sklepach spożywczych w tym super i hipermarketach wydano 27 decyzji administracyjnych w tym 4 decyzje unieruchomienia zakładu w związku z nieprawidłowym stanem sanitarno-technicznym. Do badań mikrobiologicznych w ramach urzędowej kontroli żywności pobrano 100 próbek. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych

parametrów. Higiena personelu w obiektach była zadowalająca. Istniejące na nadzorowanym terenie sklepy o dużej powierzchni handlowej w większości to obiekty o dobrym stanie sanitarno-technicznym. W supermarketach prawidłowo i systematycznie prowadzona była kontrola warunków transportu i przechowywania artykułów łatwo psujących się oraz zamrożonych. Środki transportu dostosowane były do asortymentu dostarczanych środków spożywczych i nie budziły zastrzeżeń natury sanitarnej.

W 2024 r. zgłoszono do PPIS w Płońsku 16 wniosków o interwencję, w jednym przypadku dot. niewłaściwych warunków w obiektach żywnościowych oraz niewłaściwej jakości wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, z czego wszystkie rozpatrzono i załatwiono. Pozostałe kontrole interwencyjne przeprowadzone były w ramach systemu RASFF po otrzymaniu informacji o powiadomieniu alarmowym/informacyjnym. W większości przypadków sklepy po otrzymaniu informacji od dystrybutorów lub w przypadku marketów z centrów dystrybucyjnych zabezpieczały zakwestionowane produkty w magazynie do czasu zwrotu. W przypadku gdy w obiekcie stwierdzono artykuły spożywcze objęte powiadomieniem właściciele, w czasie kontroli, usuwali towar z półek i zabezpieczali w celu zwrotu do dostawcy. Po dokonaniu zwrotu przedstawiono dokumenty zwrotu lub faktury korygujące. W pozostałych przypadkach nie stwierdzono produktów w obrocie, bądź były sprzedane indywidualnym klientom bez możliwości ustalenia danych. W 2024 roku 22 podmioty rozpoczęły działalność handlową, w związku z powyższym wydano 22 decyzje zatwierdzające zakład. Decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu środka spożywczego nie wydawano. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami w zakresie wymagań sanitarno – technicznych i innych nieprawidłowości wydano w powyższej grupie obiektów 40 decyzji administracyjnych, w tym 4 decyzje unieruchomienia zakładu w związku z nieprawidłowym stanem sanitarno-technicznym.

Pomimo, że stan sanitarny tej grupy obiektów na przestrzeni kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie, nadal powtarzają się następujące uchybienia:

- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników zatrudnionych w kontakcie z żywnością;
- brak bieżącego porządku i czystości we wszystkich pomieszczeniach, urządzenia chłodnicze, półki regałów brudno utrzymywane;
- brak zapisów dotyczących stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej;
- brak badania wody – według procedury HACCP
- brak identyfikacji środków spożywczych wprowadzanych do obrotu;
- brak segregacji asortymentowej, środki spożywcze przechowywane w nieładzie;

- niewłaściwa jakość zdrowotna warzyw i owoców;
- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń sklepowych i zaplecza oraz jego wyposażenia.

Obiekty ruchome i tymczasowe. Zgodnie z rejestrem zakładów zarejestrowane jest 20 obiektów ruchomych i tymczasowych. Są to ruchome punkty sprzedaży i małej gastronomii oraz stragany. Ruchome punkty sprzedaży prowadzą sprzedaż na targowiskach, punkty małej gastronomii działają przy okazji festynów innych tego typu imprez. Stragany funkcjonują również w zakresie sprzedaży owoców, warzyw, pieczywa oraz wyrobów cukierniczych.

W 2024 roku przeprowadzono 8 kontroli i rekontroli, w tym 1 kontrolę interwencyjną. Kontrola przeprowadzona była po otrzymaniu zgłoszenia od konsumenta dotyczącego niewłaściwej jakości środków spożywczych (głównie wędlin i przetworów mięsnych) wprowadzanych do obrotu na stoiskach usytuowanych na terenie targowisk, przede wszystkim w zakresie identyfikowalności środków spożywczych oraz warunków sanitarno-higienicznych sprzedaży.

W roku sprawozdawczym działalność produkcyjną rozpoczęło 8 podmiotów, w związku z powyższym wydano 8 decyzji zatwierdzających w zakresie przygotowywania potraw w oparciu o półprodukty poddawane obróbce termicznej w handlu obwoźnym. Za stwierdzone nieprawidłowości na właścicieli nałożono 2 mandaty karne w wysokości 1300 zł. W roku sprawozdawczym nie wydawano decyzji administracyjnych,

Podczas kontroli w dwóch przypadkach stwierdzono nieprawidłowości :

- środek transportu (wnętrze) wyłożone płytami pilśniowymi o zniszczonej powierzchni, trudnej do utrzymania w czystości, brudno utrzymany,
- brak decyzji PPIS na prowadzenie działalności handlowej w zakresie sprzedaży wędlin w handlu obwoźnym,
- brak oznakowania sprzedawanej wędliny, brak dokumentu potwierdzającego jej pochodzenie. Nie okazano faktur oraz HDI,
- nie okazano dokumentacji badań do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników,
- stanowisko kasowe umieszczone przed namiotem. Brak prawidłowego zabezpieczenia sprzedawanych wyrobów wędliniarskich,
- brak dokumentacji HACCP oraz procedur GHP i GMP oraz zapisów dotyczących stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej,
- wędlina przechowywana w warunkach otoczenia, brak możliwości monitorowania temperatury przechowywanej wędliny.

Środki transportu. Zgodnie z rejestrem zakładów PPIS w Płońsku w 2024 roku zarejestrowano 26 środków transportu do przewozu żywności. Ogółem przeprowadzono 26 kontroli w związku ze złożonym wnioskiem przedsiębiorców o wpis do rejestru zakładów lub zatwierdzeniem firmy. Żywność przewożona jest w samochodach przystosowanych do transportu należących do zakładów produkujących żywność lub wprowadzających do obrotu, oraz specjalistyczne firmy transportowe świadczące usługi transportowe. Do grupy tej należą również samochody należące do firm transportowych, świadczących usługi transportowe krajowe i międzynarodowe, posiadające urządzenia monitorujące nie tylko temperaturę przewozu żywności, ale również czas transportu i postoju (elektroniczne termometry, rejestratory, tachografy). Zakłady posiadają na ogół własne środki transportu, prawidłowe, w dobrym stanie technicznym i przeznaczone wyłącznie do przewozu środków spożywczych.

Środki transportu były oceniane pod kątem spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych i zostały zatwierdzone jako środki transportu żywności w określonym zakresie.

Inne obiekty obrotu żywności. Zgodnie z rejestrem zakładów PPIS w Płońsku zarejestrowane jest 73 innych obiektów obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Są to obiekty tj. drogerie, sklepy sprzedające żywność w opakowaniach jednostkowych oraz materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością oraz skupy zboża i owoców. Do badań laboratoryjnych pobrano 2 próbki żywności. Zbadane próbki były o właściwej jakości zdrowotnej pod względem zbadanych parametrów. W 2024 roku działalność produkcyjną rozpoczęło 7 podmiotów, w związku z powyższym wydano 7 decyzji zatwierdzającą w zakresie sprzedaży środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz skupu owoców, warzyw i zboża. Ponadto przeprowadzono jedną kontrolę interwencyjną w związku z pismem przesłanym przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych dot. stwierdzonych niezgodności w zakresie przechowywania owoców. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące min. bieżącego stanu sanitarno - technicznego. Za nieprzestrzeganie wymagań sanitarno - higienicznych nałożono 1 mandat karne na łączną kwotę 600 zł. Wydano 1 decyzję administracyjną, zobowiązującą właściciela do usunięcia nieprawidłowości. W tej grupie obiektów w roku sprawozdawczym PPIS w Płońsku wystosował jeden wniosek do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie o nałożenie kary pieniężnej za prowadzenie działalności niezgodnie z wydaną decyzją.

Podczas kontroli w jednym przypadku stwierdzono nieprawidłowości:

- brak dokumentów identyfikujących pochodzenie przechowywanych środków spożywczych
- brak orzeczenia lekarskiego do celów sanitarno-epidemiologicznych właściciela obiektu
- Brak w obiekcie prowadzonej dokumentacji GHP, GMP oraz HACCP
- Brudno utrzymane wszystkie pomieszczenia zakładu. Bardzo brudne posadzki brudno w kątach, puste skrzynie, kartony w przypadkowych miejscach
- Bardzo brudno utrzymany teren przynależny do obiektu
- Brudne z szarym nalotem oraz zniszczone ściany i sufity we wszystkich pomieszczeniach obiektu.

4. Obiekty żywienia zbiorowego

Zakłady żywienia zbiorowego otwartego. Zgodnie z rejestrem zakładów PPIS w Płońsku zarejestrowane jest 158 zakładów żywienia zbiorowego otwartego. Do tej grupy obiektów należą: restauracje, bary, kawiarnie, punkty małej gastronomii, gospodarstwa agroturystyczne, zakłady małej gastronomii w zakładach tymczasowych lub ruchomych.

Ogółem do kontroli w roku 2024 zaplanowano 71 obiekty, a skontrolowano 73, w których stwierdzano nieprawidłowości dotyczące zarówno bieżącego stanu sanitarnego, jak i złego stanu technicznego tych zakładów. W ww. obiektach łącznie przeprowadzono 91 kontroli i rekontroli, w tym w 8 przypadkach były to kontrole interwencyjne. W roku sprawozdawczym wydano 9 decyzji administracyjnych zobowiązujących właścicieli do poprawy stanu technicznego pomieszczeń w tym jedną decyzję unieruchomieniu obiektu Baru. Za stwierdzone nieprawidłowości w obiektach żywienia zbiorowego otwartego nałożono 12 mandatów na kwotę 5600 zł. Ocenianą grupę ww. obiektów cechuje duża różnorodność pod względem zakresu prowadzonej działalności, wielkości pomieszczeń i jakości świadczonych usług od zakładów produkujących szeroki asortyment posiłków w pełnym zakresie (od surowców do gotowych dań), do punktów małej gastronomii oraz ruchomych punktów gastronomicznych oferujących dania typu fast food z gotowych półproduktów. Można wyodrębnić w tej grupie zakładów obiekty nowe, zbudowane od podstaw z przeznaczeniem do takiej działalności oraz obiekty zlokalizowane w istniejących budynkach, często starych, które zostały adaptowane.

W 2024 r. skontrolowano również 3 zakłady usług cateringowych. Przeprowadzono ogółem 12 kontroli i rekontroli. Podczas kontroli stwierdzono uchybienia dotyczące nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń na zapleczu kuchennym

oraz uchybienia dotyczące bieżącego stanu sanitarnego obiektu (urządzenia chłodnicze, wszystkie pomieszczenia oraz sprzęt produkcyjny brudno utrzymany, drzwi o zniszczonej powierzchni, zniszczona powierzchnia stołu produkcyjnego), duże ilości środków spożywczych o zmienionych właściwościach organoleptycznych (gnijące, pleśniejące, z widocznym szarym nalotem), brak orzeczeń do celów sanitarno – epidemiologicznych, faktur potwierdzających zakup ww. środków spożywczych oraz brak atestów na opakowania jednorazowego użycia. W związku z powyższym za stwierdzone uchybienia ukarano 4 mandatami karnymi w wysokości 2200 zł. W tej grupie obiektów wydano 5 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego. Pod nadzorem PPIS w Płońsku znajduje się 95 obiektów.

Wykres V.4. Wystawione mandaty z podziałem na rodzaj prowadzonej działalności

Przeprowadzono ogółem 25 kontroli i rekontroli. Podczas kontroli nie stwierdzono niezgodności dotyczących bieżącego stanu sanitarno – higienicznego. Podczas kontroli w skontrolowanych stołówkach szkolnych i przedszkolnych przeprowadzono ocenę jakościową jadłospisów. Stołówki szkolne oferowały obiady I i II daniowe, przygotowywane na miejscu lub dostarczane przez zewnętrzną firmę cateringową.

PPIS w Płońsku zalecał, aby w jadłospisach uwzględnić:

- większą liczbę owoców i/lub warzyw do każdego posiłku,
- urozmaicenie posiłków uwzględniając różnorodność barwy smaku i zapachu wykorzystując Zalecenia Zdrowego Żywienia,
- uwzględnić szczegółowo techniki przyrządzania potraw,

- uzupełnić całodienne menu o dokładne listy używanych produktów dla lepszej identyfikowalności planu żywieniowego i możliwości przeprowadzenia bardziej wnikliwej oceny,
- ograniczyć podaż ziemniaków (dwa razy np. do zupy i do II dania),
- ograniczyć podawanie przetworzonych produktów mięsnych. Rozważyć wprowadzenie innych źródeł białka, np. nasion roślin strączkowych.

W przypadku jadłospisów wymagających korekty wydano zalecenia mające na celu poprawę sposobu jakości żywienia, udzielano instruktażu i zobowiązywano podmioty prowadzące żywienie zbiorowe do podjęcia działań naprawczych.

5. Jakość zdrowotna żywności.

Nadzór nad jakością środków spożywczych sprawowany jest poprzez systematyczną kontrolę jakości zdrowotnej produktów wprowadzanych do obrotu. W 2024 r. pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności oraz monitoringu 210 próbek żywności i materiałów. Były to działania wynikające z realizacji ogólnego planu poboru próbek określonego przez Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na podstawie wskazań Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w przypadku podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych i interwencji wpływających od konsumentów. Najczęściej wykonywane badania żywności dotyczyły oceny zanieczyszczeń mikrobiologicznych, obecności metali ciężkich, pozostałości pestycydów, mykotoksyn oraz badań w kierunku organoleptyki. Ogólnie z pobranych 210 próbek zakwestionowano 5 próbek, co stanowi 2,4 %.

6. Podsumowanie i wnioski

Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej był i jest nadal bardzo zróżnicowany.

Oceniając bezpieczeństwo żywności i żywienia należy zauważyć, że większość przedsiębiorców dba o właściwe warunki higieniczno-sanitarne w zakładach oraz dobrą jakość żywności, jednak niewielki procent przedsiębiorców lekceważy zasady GHP, GMP powodując tym, że prowadzone przez nich zakłady oceniane są jako zakłady wysokiego ryzyka.

Po przeanalizowaniu wyników przeprowadzonych kontroli w roku 2024 można zauważyć, że najczęściej nieprawidłowości wykazywano w obiektach obrotu środkami spożywczymi (głównie w sklepach spożywczych) oraz zakładach żywienia zbiorowego otwartego (w punktach gastronomicznych i restauracjach).

W związku ze stwierdzanymi nieprawidłowościami w ww. obiektach przeprowadzono rekontrole, ponadto zostaną one objęte wzmożonym nadzorem w kolejnym roku.

Należy pod tym względem zauważyć pogorszenie stanu sanitarnego w tych obiektach w stosunku do lat ubiegłych, co przełożyło się na większą liczbę mandatów karnych. Większość z nałożonych mandatów dotyczyła bieżącego stanu sanitarno - higienicznego, co w dalszym ciągu świadczy o niskiej świadomości przedsiębiorców odpowiedzialnych za bezpieczeństwo zdrowotne wprowadzanej do obrotu żywności.

Ponadto w 2024 roku stwierdzono 5 przypadków prowadzenia działalności niezgodnie z wydaną decyzją zatwierdzającą oraz 1 przypadek prowadzenia działalności gastronomicznej bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W powyższych sprawach PPIS w Płońsku skierował do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego 6 wniosków o nałożenie kary pieniężnej na podstawie art. 103 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

Działania nadzоровe w zakresie oceny wdrożonych i stosowanych systemów kontroli właścicielskiej w obiektach produkcji i obrotu żywnością, a także w zakładach żywienia zbiorowego powinny być nadal prowadzone w celu zapewnienia dalszej poprawy bezpieczeństwa żywności.

W dalszym ciągu wzmożonych działań nadzorowych wymagają sklepy spożywcze, gdzie najczęściej stwierdza się brak bieżącego porządku i czystości, niehigieniczną sprzedaż mięsa i wędlin, ślady obecności gryzoni, niewłaściwej jakości warzyw i owoców oraz innych środków spożywczych.

Ponadto należy kontynuować działania mające w celu objęcie nadzorem sanitarnym podmiotów produkcji pierwotnej, które nie dopełniły wymaganego przepisami prawa obowiązku rejestracji.

VI. OCENA OBSZAROWA JAKOŚCI WODY

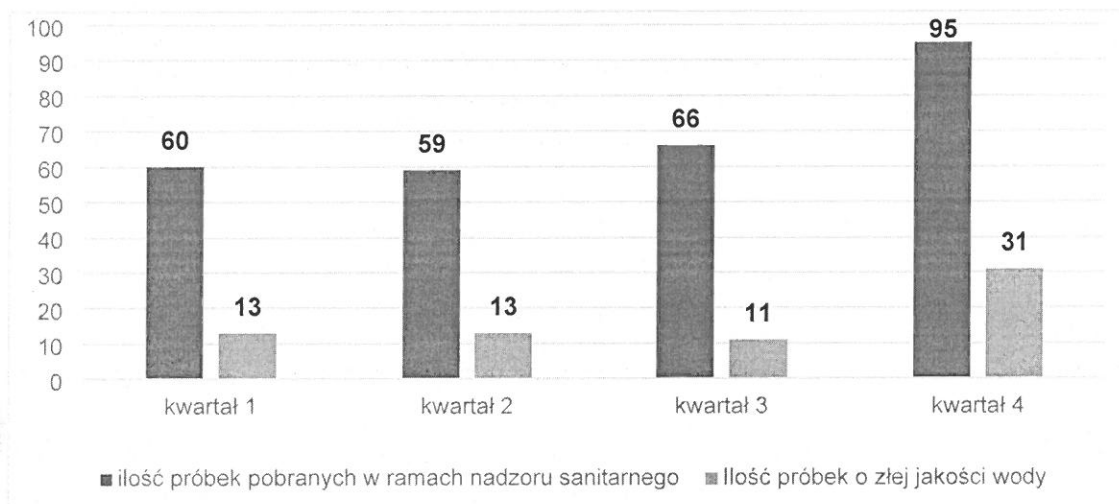
Stałemu monitoringowi podlega woda przeznaczona do spożycia pochodząca z urządzeń służących zbiorowemu zaopatrzeniu w wodę oraz urządzeń indywidualnych, z których woda jest wykorzystywana w budynkach użyteczności publicznej, w ramach działalności gospodarczej oraz podmioty działające na rynku spożywczym.

Wyszczególnienie			Według ewidencji w danym roku	W tym skontrolowanych	Odpowiadającą Wymaganiom	Nieodpowiadającą Wymaganiom	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę o warunkowej przydatności do spożycia	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przydatną do spożycia
0			1	2	3	4	5	6
A. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę - ogółem		1	30	30	28	0	8,372	85,182
Wodociągi o produkcji [m³/d]	≤100	2	2	2	2	0	0	1,456
	101 - 1000	3	26	26	26	3	8,372	55,661
	1001 - 10000	4	2	2	2	0	0	27,345
B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę		7	6	5	5	0	0	0,720

Tabela VI. 1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na koniec 2024 roku

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla 85 182. ludności są wodociągi publiczne. Na nadzorowanym terenie znajduje się 30. wodociągów publicznych, w tym 22. wodociągi wyposażone są w urządzenia uzdatniające (odżelaziacze, odmanganiacze). W pozostałych 8. wodociągach jest jednostopniowy proces uzdatniania wody (odżelazianie). Ujęcia wody wszystkich wodociągów oparte są na studniach głębinowych. Oceny stanu zaopatrzenia w wodę mieszkańców powiatu płońskiego dokonano w oparciu o analizę uzyskanych wyników badań laboratoryjnych wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez producentów wody oraz uwzględniając badania próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowych, z uzgodnionych punktów zgodności/monitoringowych urządzeń wodociągowych.

Nadzór nad urządzeniami wodnymi obejmował zarówno stan techniczny obiektów jak i jakość wody – pobrano 280 próbek wody, w poprzednich latach (w 2023 r. – 278 próbek, w 2022 r. – 353 próbek).

Wykres VI. 1. Zestawienie liczby próbek wody pobranych do badań laboratoryjnych w roku 2024

Na koniec roku sprawozdawczego z wody o dobrej jakości korzystało 50 130 odbiorów następujących wodociągów: Płońsk, Baboszewo, Komsin, Nieborzyn, Wychódźc, Kucice, Łazęki, Nowe Miasto, Cholewy, Gralewo, Koziębory, Unieck, Rzy, Szczytno, Kroczewo.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku nadal utrzymuje warunkową przydatność wody do spożycia w wodociągach publicznych Gościmin Wielki oraz Pieścidla, ponieważ podjęte działania naprawcze mające na celu przywrócenie należytej jakości dostarczanej wody – nie były wystarczające do osiągnięcia właściwej wartości parametrycznej, określonej dla parametru – mangan. Stwierdzona niezgodność pozwala na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów.

BRAK PRZYDATNOŚCI WODY ze względu na podwyższoną wartość parametru mikrobiologicznego – bakterie grupy coli stwierdzono w wodociągu publicznym Popielżyn Zawady - bakterie grupy coli, czas trwania niezgodności 5 dni, obszar oddziaływania 3464 osób.

W tym czasie mieszkańcom zapewniono wodę z beczkowozów i wodę konfekcjonowaną. PPIS w Płońsku na stronie internetowej Stacji oraz Facebooku zamieszczał komunikaty o braku przydatności wody do spożycia, a następnie po uzyskaniu sprawozdań potwierdzających spełnienie wymagań komunikat odwołano.

W 1. punkcie czerpalnym, zaopatrującym ludność w wodę pochodzącą z wodociągu publicznego Raszewo Dworskie oraz w 2. punktach czerpalnych zaopatrujących ludność w wodę pochodzącą z wodociągu publicznego Pieścidla wydano łącznie 2. oceny stwierdzające brak przydatności wody do spożycia oraz 1. dotyczącą warunkowej przydatności wody do spożycia.

WARUNKOWA PRZYDATNOŚĆ:

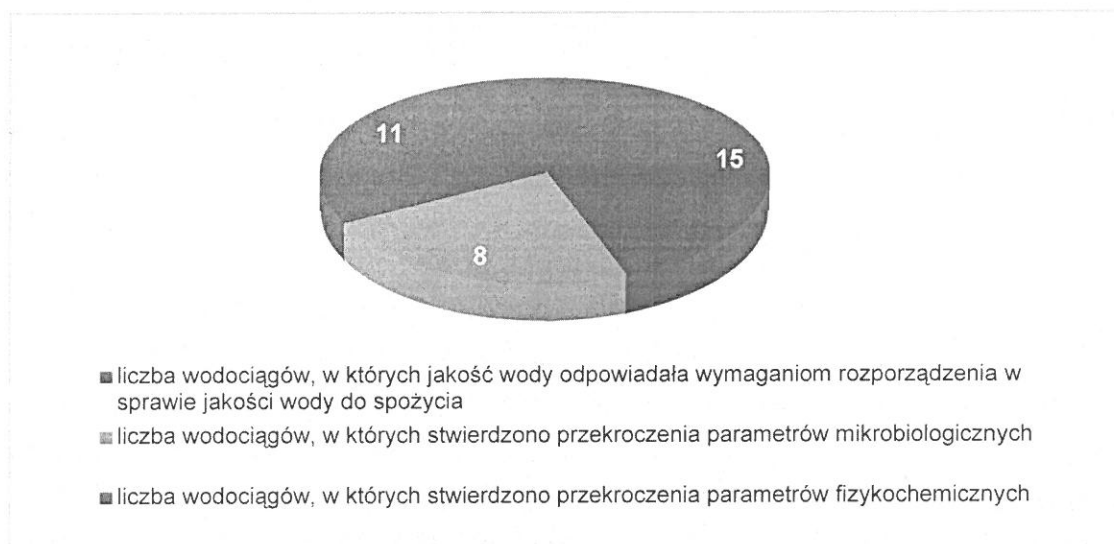
- w 1 wodociągu Popielżyn Zawady wydano 1 decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia, ze względu na podwyższoną wartość parametru fizykochemicznego – mangan, czas trwania niezgodności 230 dni, obszar oddziaływania 3464 osób,
- w 3 wodociągach: Popielżyn Zawady, Szczepkowo oraz Nowe Sarnowo wydano 3 decyzje o warunkowej przydatności wody do spożycia, ze względu na podwyższoną wartość parametru mikrobiologicznego – bakterie gr. coli, wykluczając jednocześnie obecność pozostałych parametrów mikrobiologicznych:
 - wodociąg publiczny Szczepkowo - bakterie grupy coli, czas trwania niezgodności 11 dni, obszar oddziaływania 744 osób,
 - wodociąg publiczny Nowe Sarnowo - bakterie grupy coli, czas trwania niezgodności 13 dni, obszar oddziaływania 2620 osób,
 - wodociąg publiczny Popielżyn Zawady - bakterie grupy coli, czas trwania niezgodności 7 dni, obszar oddziaływania 3464 osób.

W 12. wodociągach kwestionowana była jakość wody w zakresie wskaźników fizykochemicznych, organoleptycznych i mikrobiologicznych:

Lp.	Nazwa wodociągu publicznego	Parametr
1.	Raciąż	barwa, smak, zapach
2	Krępica , gm. Płońsk	mętność, chlor wolny
3	Nowe Sarnowo , gm. Dzierżążnia	mangan, mętność, żelazo
4	Popielżyn Zawady , gm. Joniec	mętność
5	Szerominek , gm. Płońsk	mętność, smak, zapach, azotyny ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C po 72 h
6	Cieszkowo Kolonia , gm. Baboszewo	barwa
7	Goławin , gm. Czerwińsk nad Wisłą	mętność
8	Naruszewo , gm. Naruszewo	mangan
9	Potyry , gm. Naruszewo	mętność, smak, zapach, żelazo
10	Smardzewo , gm. Sochocin	bakterie grupy coli
11	Szczepkowo , gm. Raciąż	ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C po 72 h
12	Nacpolsk , gm. Naruszewo	żelazo

Tabela VI. 2. Wodociągi, w których kwestionowana była jakość wody

W wodociągach przedstawionych w tabeli ze względu na przekroczenia wartości powyższych parametrów fizykochemicznych, organoleptycznych lub mikrobiologicznych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku prowadził postępowania administracyjne. Producenci wody zostali zobowiązani do podjęcia działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody do obowiązujących przepisów. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych, jakość wody w ww. zakresach uległa poprawie i uzyskano wyniki zgodne z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Wystąpienie krótkotrwałych przekroczeń parametru mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych nie miało wpływu na ogólną ocenę jakości wody.

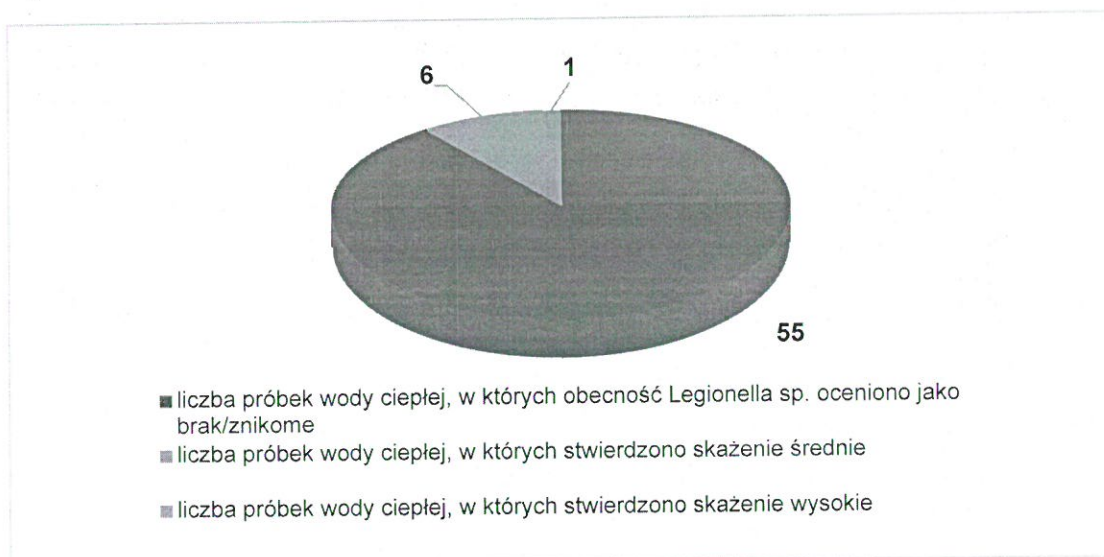
Wykres VI. 2. Jakość wody wodociągach publicznych powiatu płońskiego w 2024 roku

Nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody musi być nadal rozwijany pod względami skutecznej ochrony ujęć wody oraz właściwego projektowania, budowania i eksploatacji sieci instalacji wodociągowych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku sprawuje nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej, w celu wykrywania bakterii *Legionella* sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego, budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach podmiotów świadczących działalność leczniczą.

W 2024 r. w 7 obiektach pobrano 62. próbek ciepłej wody użytkowej. W 2 obiektach stwierdzono skażenia wysokie, natomiast w 3 obiektach skażenie średnie. Właściwe działania naprawcze podjęte przez właścicieli obiektów (dezynfekcja termiczna i chemiczna, płukanie wewnętrznej sieci wodociągowej), doprowadziły do poprawy jakości ciepłej wody użytkowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Liczba obiektów, których właściciele dostarczyli sprawozdania z badań *Legionella* sp. wynosi 3. W 1. obiekcie stwierdzono skażenie średnie.

Wykres VI. 3. Obecność *Legionella* sp. w wodzie ciepłej użytkowej

Pływalnie Kryte

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku w 2024 roku znajdowały się 3. całoroczne, kryte pływalnie. Woda basenowa poddawana jest procesom dezynfekcji. W 2024 roku właściciele obiektów wykonali badania wody basenowej z częstotliwością zgodną z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2019 roku w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. 2022 r. poz.1230). Wydano 186. częściowych ocen jakości wody basenowej, w tym 11. ocen o nieprzydatności i 175. ocen stwierdzających przydatność wody do kąpieli. Oceny roczne stwierdzały przydatność wody do kąpieli w 2024 roku. Przeprowadzono **3.** kontrole w ww. obiektach.

Kąpielisko

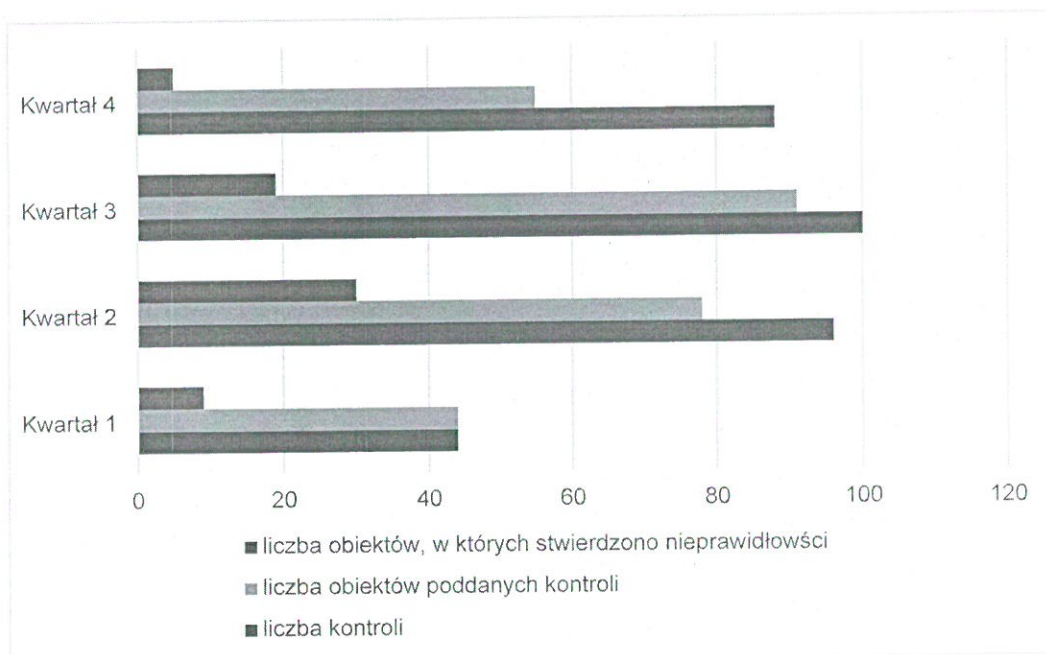
W sezonie letnim 2024 r. w powiecie płońskim funkcjonowało jedno kąpielisko „Zalew Nowomiejski” w Nowym Mieście. Woda w kąpielisku w sezonie letnim trwającym od 22 czerwca do 21 sierpnia 2024 r., była oceniana jako przydatna do kąpieli oraz skwalifikowana jako doskonała, ponieważ spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r. poz. 255). W trakcie trwania sezonu kąpielowego przeprowadzono 1. kontrolę sanitarną obiektu, która nie wykazała uchybień. Terminy poboru próbek wody były rozłożone równomiernie w czasie, ze względu na konieczność zagwarantowania bezpieczeństwa

zdrowotnego osób kąpiących się. Wydano łącznie 5 bieżących ocen jakości wody, w tym 2. o nieprzydatności wody do kąpieli z uwagi na obecność zakwitu sinic.

Wnioski i spostrzeżenia:

- 1) Podsumowanie działalności kontrolo-represyjnej, sporządzono:
 - 57 decyzji merytorycznych
 - 5 opinii sanitarnych,
 - 80 decyzji płatniczych,
 - 0 mandatów karnych
- 2) W minionym roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku wpłynęło 11. wniosków o interwencję które dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów zamieszkania zbiorowego, użyteczności publicznej oraz niewłaściwej gospodarki nieczystościami płynnymi – wszystkie sprawy były załatwiane terminowo, 4. z nich zostały przekazane do innych organów publicznych, które były właściwe do rozpatrzenia interwencji.
- 3) W 2024 r. Sekcja Nadzoru nad Obiektami Użyteczności Publicznej w zakresie Higieny Komunalnej zaplanowała 202 kontrole sanitarne, natomiast przeprowadzono łącznie 328 kontroli (w 2023 r. – 287, w 2022 r. – 497). Wyszczególnienie przeprowadzonych kontroli: 34 urządzeń wodociągowych, 40 jakości wody do spożycia, 10 dotyczących jakości ciepłej wody użytkowej, 370 w obiektach użyteczności publicznej, 3. kontrole pływalni, 1. kontrola kąpieliska, 16. kontroli procesów ekshumacji., 7. kontroli interwencyjnych.
- 4) Stały nadzór nad ujęciami wody do spożycia oraz częsty kontakt z zarządcami wodociągów publicznych (urzędowe i wewnętrzne kontrole jakości wody) zapewniają bezpieczeństwo zdrowotne jakości wody mieszkańcom powiatu. Nieprawidłowości dotyczące przekroczeń wartości parametrów wody od wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody do spożycia w przypadku parametrów mikrobiologicznych trwały od 5 do 13 dni, zaś w przypadku parametrów fizykochemicznych i organoleptycznych od 4 do 230 dni.
- 5) Współpraca z jednostkami samorządowymi układała się bardzo dobrze. W celu utrzymania i poprawy stanu sanitarnego przestrzeni publicznej należy podtrzymywać wypracowaną współpracę. Wspólne dbanie o stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej, tras komunikacyjnych, parkingów, miejsc

postoju, terenów przyległych do obiektów użyteczności publicznej, wpłynie korzystnie na ogólny stan sanitarny na terenie powiatu płońskiego.

Wykres VI. Zestawienie kontroli z zakresu NOUP za 2024 r.

VII. OCENA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Ogólna charakterystyka nadzorowanego terenu.

Na obszarze powiatu płońskiego w 2024 r. pod nadzorem pionu Sekcji Nadzoru nad Obiektami Użyteczności Publicznej znajdowało się 410 urządzeń i obiektów użyteczności publicznej, w tym 36 urządzeń wodociągowych, czyli o 1 więcej niż w 2023 r.

Obiekty te stanowią grupę o zróżnicowanych wymaganiach sanitarnych. Do obiektów nadzorowanych zaliczamy m. in. pływalnie, domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, obiekty świadczące usługi noclegowe (hotele, pensjonaty, pokoje noclegowe), obiekty świadczące usługi w zakresie pielęgnacji ciała (zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, solaria, gabinety odnowy biologicznej, salony tatuażu), tereny rekreacyjne, cmentarze, zakłady pogrzebowe i inne obiekty użyteczności publicznej.

1. Ustępy publiczne

W ewidencji obiektów będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku, na terenie miasta Płońsk znajduje się 5 ustępów publicznych i 5 ustępów ogólnodostępnych. Podczas kontroli nie stwierdzano uchybień higienicznych. Skontrolowano 4 obiekty, przeprowadzono 4 kontrole.

2. Domy pomocy społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku w 2024 roku znajdowały się 3 zakłady opiekuńczo-lecznicze, 1 dom pomocy społecznej, 1 obiekt zapewniający całodobową opiekę oraz 1 obiekt zapewniający całodobowe świadczenia zdrowotne. Obiekty w 2024 r. były utrzymane we właściwym stanie sanitarno-higienicznym.

3. Baza noclegowa

Na terenie powiatu płońskiego objętych nadzorem jest 19 obiektów bazy noclegowej. (9 hoteli skategoryzowanych, 2 pensjonaty, 8 innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie).

W 2024 r. skontrolowano 13. obiektów. Podczas kontroli sanitarnych oceniano: gospodarkę wodno-ściekową i postępowanie z odpadami komunalnymi, stan sanitarno-techniczny obiektu oraz wyposażenie pokoi noclegowych, sanitariatów i ciągów komunikacyjnych, postępowanie z bielizną (pranie i przechowywanie) oraz utrzymanie właściwego stanu higieniczno-sanitarnego w obiekcie, wybiórczo dokonano kontroli

systemu wody ciepłej pod względem mikrobiologicznym – skażenia układu bakteriami *Legionella* sp. Stan skontrolowanych obiektów był zadowalający.

4. Obiekty świadczące usługi w zakresie pielęgnacji ciała

Najlichnieszą grupę nadzorowanych obiektów stanowią, bo aż 194, które świadczą usługi w zakresie pielęgnacji ciała i włosów:

- zakłady fryzjerskie – 89,
- zakłady kosmetyczne – 69,
- zakłady tatuażu – 4,
- zakłady odnowy biologicznej – 17,
- inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług – 15.

Liczba obiektów rok do roku praktycznie się nie zmienia: 2022 r. – 173, 2023 r. – 180.

Podczas kontroli w obiektach szczególną uwagę zwracano na wdrażanie i stosowanie odpowiednich procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

Stan sanitarny obiektów i bezpieczeństwo klienta przy świadczeniu usług w porównaniu do ubiegłego roku nie zmienił się i utrzymuje się na dobrym poziomie.

W 2024 r. skontrolowano 105. obiektów z branży „beauty”, co stanowi 54 % obiektów objętych ewidencją na koniec roku. Kontrole przeprowadzone w 70. obiektach nie wykazały nieprawidłowości z zakresu spełnienia wymogów higieniczno-sanitarnych, natomiast w 35. obiektach prowadzono postępowania administracyjne, dotyczące naruszenia art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 924, z późn. zm.), tj.:

- 1) Osoby inne niż udzielające świadczeń zdrowotnych podejmujące czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, są obowiązane do wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.
- 2) Procedury, o których mowa w ust. 1, powinny regulować sposób postępowania przy wykonywaniu czynności, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, zasady stosowania sprzętu poddawanego sterylizacji oraz sposoby przeprowadzania dezynfekcji skóry i błon śluzowych oraz dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń.

Mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego, uwzględniając rodzaje zakażeń i chorób zakaźnych oraz drogi ich szerzenia – przeprowadzono szkolenie na temat

„Dekontaminacja wyrobów wielokrotnego użytku”. Szkolenie przygotowane we współpracy Sekcji Epidemiologii oraz Sekcji Nadzoru nad Obiektami Użyteczności Publicznej. W spotkaniu uczestniczyły osoby pracujące w branży „beauty”.

Podczas kontroli obiektów posiadających solaria sprawdzana jest m. in. realizacja przez kontrolowane podmioty zapisów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia publicznego przed następstwami korzystania z solariów. Ustawa weszła w życie w dniu 16 lutego 2018 r. i ma na celu ochronę zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem sztucznego promieniowania ultrafioletowego, wydzielanego przez urządzenia wykorzystywane do naświetlania skóry, wywołującego efekt opalenizny. Wprowadza ona całkowity zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz nakłada obowiązek umieszczania w miejscu udostępniania solarium czytelnej i widocznej informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia, a także wprowadza zakaz reklamy i promocji usług w zakresie udostępniania solarium.

Według danych na koniec 2024 r. na terenie powiatu płońskiego w ewidencji obiektów, usługi solaryjne świadczone są w 13. obiektach będących pod nadzorem PPIS w Płońsku. W ciągu roku skontrolowano wszystkie obiekty. W żadnym nie stwierdzono niedostosowania się do zapisów obowiązujących ustaw.

5. Cmentarze, zakłady pogrzebowe

Obszarem kontrolowanym przez Sekcję Nadzoru nad Obiektami Użyteczności Publicznej są również miejsca pochówków. W 2024 r. w ewidencji widniało 26 czynnych cmentarzy parafialnych i 1 komunalny, spośród których skontrolowano 7, co stanowi 26 % nekropolii objętych nadzorem. Kontrole cmentarzy, na terenie których nie stwierdzono zaniedbań zarządcy i uchybień sanitarno-technicznych, przeprowadzane są raz na 4 lata. Przeprowadzone kontrole dotyczyły głównie utrzymania czystości i porządku na terenie nekropolii w ich otoczeniu, postępowania w zakresie gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych, stan techniczny ogrodzeń, zagospodarowania terenu cmentarnego, utwardzenia alejek oraz udostępnienia urządzeń wodnych do czerpania wody na cele cmentarne. Z reguły cmentarze utrzymane są we właściwym stanie sanitarno-porządkowym i sanitarno-technicznym.

W ubiegłym roku wydano 53. decyzje zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji zwłok (w 2023 r. – 62, w 2022 r. – 58). W 2024 r. przeprowadzono 16. kontroli w związku ze sprawowaniem nadzoru przy wykonywaniu czynności związanych z ekshumacją. Sporządzono również 3. postanowienia dla starosty przed wydaniem pozwoleń na sprowadzenie zwłok/szczątków z zagranicy (w 2023 r. – 5, w 2022 r. – 14). Bieżący nadzór sanitarny w tym zakresie obejmuje również działalność

pogrzebową. Na terenie powiatu płońskiego znajduje się 7. zakładów pogrzebowych, w których przeprowadzono kontrole oraz skontrolowano 8. pojazdów specjalnego przeznaczenia do transportu zmarłych – nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higienicznych w tym obszarze.

6. Inne obiekty:

Z grupy innych obiektów użyteczności publicznej skontrolowano **13.** obiektów w tym: hale sportowe, apteki, parkingi, stacje paliw, targowisko, sale zabaw, lodowisko i zakład karny. W tej grupie obiektów nie stwierdzono uchybień sanitarnych. Ogółem przeprowadzono **13** kontroli.

Ogólny stan sanitarny w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej w roku 2024 r. utrzymywał się na podobnym poziomie jak w roku 2023.

VIII. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania, a także higieny wypoczynku i rekreacji.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku znajdowało się 135 obiektów nauczania i wychowania, w tym:

- 6 żłobków i 2 kluby dziecięce,
- 27 przedszkoli i 4 punkty przedszkolne,
- 36 szkół podstawowych,
- 1 liceum ogólnokształcące,
- 2 szkoły specjalne,
- 1 szkoła policealna,
- 7 zespołów szkół,
- 1 placówka kształcenia ustawicznego,
- 1 niepubliczna szkoła wyższa,
- 5 placówek z pobytem całodobowym, w tym 2 ośrodki szkolno – wychowawcze i 3 placówki opiekuńczo - wychowawcze,
- 4 placówki wychowania pozaszkolnego.
- 38 placówek wypoczynku, w tym 26 letniego i 12 zimowego.

W roku 2024 skontrolowano:

- 91 obiektów stałych (93,8% zewidencjonowanych obiektów stałych),
- 25 turnusów wypoczynku (65,8% turnusów znajdujących się w bazie MEN).

W placówkach nauczania i wychowania oraz wypoczynku przeprowadzono łącznie 137 kontroli.

W porównaniu do roku 2023 uległa zmianie liczba placówek stałych nadzorowanych przez pion Higieny Dzieci i Młodzieży, zlikwidowano:

- 4 placówki wsparcia dziennego,

powstały :

- 1 niepubliczny żłobek,
- 1 niepubliczny punkt przedszkolny.

Wyniki kontroli:

- W sześciu placówkach stwierdzono uchybienia dotyczące stanu technicznego (zniszczone nawierzchnie podłóg w salach lekcyjnych lub w pomieszczeniach do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, brudne ściany i sufity, zniszczona stolarka drzwiowa, zły stan techniczny toalet), w związku z czym wszczęto postępowanie administracyjne,
- W ramach prowadzonego postępowania administracyjnego wydano 10 decyzji administracyjnych, w tym 4 zmieniające termin wykonania zaleceń i 6 decyzji płatniczych na łączną kwotę 1571,60 PLN,
- Wyegzekwowano 3 decyzje w związku z usunięciem nieprawidłowości w niej zawartych (wszystkie z lat ubiegłych). W pozostałych decyzjach termin usunięcia uchybień dotyczy 2025 roku.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku w roku 2024 wydał 6 opinii sanitarnych w celach rejestracji działalności, w tym:

- 1 - dla nowopowstałego żłobka (w formie decyzji),
- 1 - dla punktu przedszkolnego
- 4 - dla przedszkoli niepublicznych (2 dla przedszkoli, które zostały przeniesione do nowo wybudowanych budynków, 2 dla przedszkoli, które ubiegały się o zwiększenie limitu dzieci).

1. Warunki techniczne i porządkowe placówek nauczania i wychowania

W roku 2024 w trakcie przeprowadzanych kontroli sanitarnych nie stwierdzono rażących uchybień natury bieżącego stanu sanitarnego w obiektach nauczania i wychowania.

W 6 placówkach stwierdzono uchybienia dotyczące stanu technicznego (w 3 szkołach podstawowych, 2 specjalnych ośrodkach szkolno – wychowawczych i 1 placówce wychowania pozaszkolnego (poradnia psychologiczno – pedagogiczna).

Uchybienia dotyczyły stanu technicznego ciągów komunikacyjnych, toalet, podłóg w pomieszczeniach do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, sal lekcyjnych, pomieszczeń mieszkalnych, gabinetu medycznego. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami wydano decyzje administracyjne z terminami ich usunięcia.

W roku 2024 uległa zmianie infrastruktura: 1 niepublicznego przedszkola (przeniesiono do nowego budynku wybudowanego dla potrzeb przedszkola), 3 szkołach podstawowych (w 2 szkołach dobudowano hale sportowe, w 1 boisko sportowe).

W 8 placówkach na terenie powiatu płońskiego przeprowadzono remonty generalne (w 7 szkołach podstawowych, 1 zespole szkół). Remonty polegały na dostosowaniu placówek dla osób niepełnosprawnych (podjazdy, parkingi, toalety, dźwigi), malowaniu ścian i sufitów we wszystkich pomieszczeniach, kapitalnych remontach łazienek oraz pomieszczeń do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

2. Warunki do utrzymania higieny

Wszystkie skontrolowane placówki nauczania i wychowania zaopatrywane są w wodę z wodociągów publicznych.

W zakresie usuwania nieczystości płynnych (ścieki):

- 58 skontrolowanych obiektów jest podłączonych do kanalizacji centralnych,
- w 15 placówkach ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych,
- 18 placówek posiada własne ekologiczne oczyszczalnie ścieków.

Zgodnie z § 84. ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225 z późn. zm.), w obiektach użyteczności publicznej powinna przypadać co najmniej jedna umywalka na 20 osób, co najmniej jedna miska ustępowa i jeden pisuar na 30 mężczyzn oraz jedna miska ustępowa na 20 kobiet.

Niezachowane standardy dostępności z tego zakresu stwierdzono w 3 skontrolowanych placówkach:

- 1 publiczne liceum (przekroczona była o 25% liczba dziewcząt przypadających na umywalkę i o 25% liczba dziewcząt przypadających na miskę ustępową oraz do 50% liczba chłopców na umywalkę),
- 2 publiczne zespoły szkół (w 1 zespole szkół standardy dostępności do umywarek i oczek WC dla dziewcząt i chłopców były przekroczone o 25%, a w 1 zespole o 50%).

Podczas kontroli nie stwierdzono niewłaściwych warunków do utrzymania higieny osobistej. W łazienkach placówek nauczania i wychowania jest zapewniona dostępność mydła w płynie, papieru toaletowego i ręczników jednorazowych.

3. Profilaktyka wad postawy, w tym ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych

Z przeprowadzonych kontroli wynika, że wymagania dotyczące wyposażenia sal lekcyjnych w meble edukacyjne z certyfikatami i dostosowanie ich do wzrostu uczniów jest w większości placówek respektowane.

W salach lekcyjnych znajdują się meble o różnych rozmiarach (przeważnie trzech), więc uczniowie mają możliwość doboru odpowiednich stanowisk do swojego wzrostu (zwłaszcza w przypadku zmiany pomieszczeń do nauki w ciągu dnia). Dużą rolę w tej kwestii odgrywają nauczyciele, którzy powinni zwracać szczególną uwagę na odpowiedni dobór stanowisk pracy uczniów. Meble, w które są wyposażone placówki edukacyjne zostały zakupione po roku 1997, od kiedy obowiązują stosowne certyfikaty zgodnie z PN-EN 1729-1:2016.

W 76. skontrolowanych pod tym względem placówkach stwierdzono, że:

- w 3 placówkach odsetek mebli z certyfikatami wynosił powyżej 50%,
- w pozostałych 73 placówkach 100% mebli posiada stosowne certyfikaty.

W roku 2024 dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w 2 szkołach podstawowych (1 w środowisku miejskim i 1 w środowisku wiejskim), w 16 oddziałach. Zważono 296 uczniów i ich spakowanych tornistrów oraz zmierzono ich wzrost i stanowiska pracy – stoliki i krzesła.

Z przeprowadzonego badania wynika, że 53% uczniów nosi tornistry o wadze prawidłowej (10% wagi ciała), ostatnie badanie w roku 2023 – 35,6%; 13,1% uczniów miało tornistry o wadze przekraczającej wysoką normę (15% wagi ciała), w roku 2023 – 19,5%. Stanowiska pracy zgodne z zasadami ergonomii zapewniono 269 uczniom tj. 91%.

4. Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych

W roku 2024 ocenie poddano:

- rozkłady zajęć w 38 szkołach w 483 oddziałach.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- w 3 szkołach podstawowych w 26 oddziałach.

PLAN LEKCJI

	PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK
1. 8:00 - 8:40					
2. 8:40 - 9:20					
3. 9:20 - 10:00					
4. 10:00 - 10:40					
5. 10:40 - 11:20					
6. 11:20 - 12:00					
7. 12:00 - 12:40					
8. 12:40 - 13:20					
9. 13:20 - 14:00					
10. 14:00 - 14:40					

Nieprawidłowości dotyczyły głównie różnych godzin rozpoczynania zajęć lekcyjnych na przestrzeni tygodnia z powodu zmianowości np. 2 dni w tygodniu dzieci rozpoczynają

zajęcia zgodnie z pierwszą zmianą, a 3 dni przychodzą do szkoły na drugą zmianę. Spowodowane to jest brakiem dostatecznej liczby sal lekcyjnych. Zapewniono przerwy międzylekcyjne 10 minutowe i przynajmniej jedną dłuższą, którą wykorzystuje się na spożywanie posiłku. We wszystkich skontrolowanych placówkach uczniowie mają możliwość spędzania przerwy na świeżym powietrzu.

5. Zagęszczenie w klasach

Z obserwacji prowadzonych podczas kontroli wynika, że sytuacja w zakresie zagęszczenia w klasach nie ulega radykalnej zmianie. Duże zagęszczenie występuje w oddziałach przedszkolnych w 5 przedszkolach miejskich oraz w szkołach ponadpodstawowych na terenie powiatu.

6. Mikroklimat w pomieszczeniach

Sal lekcyjne w placówkach nauczania i wychowania posiadają wentylację grawitacyjną, są wietrzone podczas przerw międzylekcyjnych i w miarę potrzeb w czasie zajęć.

W roku 2024 dokonano pomiaru temperatury w 63 placówkach w 63 pomieszczeniach. Temperatura nie była kwestionowana.

7. Dożywianie

Wyniki kontroli – stan faktyczny:

W 45 skontrolowanych szkołach:

- 2 zespoły szkół - nie jest prowadzone dożywianie uczniów przez szkołę,
- 43 szkoły - prowadzone jest dożywianie dzieci i młodzieży, w tym:
 - 17 szkół - przygotowywane są posiłki obiadowe na miejscu,
 - 26 szkół korzysta z posiłków dowożonych przez firmy cateringowe,
 - posiłki pełne spożywają uczniowie w 22 szkołach, a posiłki jednodaniowe w 21.

Liczba dzieci i młodzieży spożywających ciepłe posiłki w skontrolowanych szkołach wynosi 4107 tj. około 27% uczniów uczęszczających do tych szkół (w roku 2023 - 23,3%), w tym z posiłków dofinansowywanych – 656 tj. 16% uczniów spożywających posiłki (w roku 2023 17,6%).

8. Dojazdy dzieci do szkół

Dzieci z terenu powiatu płońskiego są dowożone do wszystkich szkół środkami lokomocji zapewnionymi przez organ prowadzący. Są to autobusy szkolne, które wykonują kilka kursów, aby zebrać wszystkie dzieci z całej gminy. Podczas transportu dzieci autobusami zapewniona jest opieka osoby dorosłej. Pewną niedogodność stanowi sytuacja, kiedy uczniowie przyjeżdżający do szkoły pierwszym kursem oczekują ponad godzinę na zajęcia lekcyjne. Ta sama sytuacja jest po zakończeniu zajęć lekcyjnych. Uczniowie szkół średnich dojeżdżają do szkół transportem organizowanym we własnym zakresie.

9. Opieka medyczna w szkołach

Opieka zdrowotna nad uczniami powinna być realizowana w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U. 2019 poz. 1078) i obejmuje profilaktyczną opiekę zdrowotną, promocję zdrowia oraz opiekę stomatologiczną. W placówkach nauczania i wychowania na terenie powiatu płońskiego, wszystkie dzieci i młodzież objęci są opieką medyczną finansowaną przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Wyniki kontroli – stan faktyczny:

W 45 skontrolowanych szkołach:

- 22 szkoły posiadają gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej,
- w 18. szkołach - opieka zdrowotna świadczona jest w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki,
- w 5. szkołach - opieka zdrowotna świadczona jest poza placówką (w placówkach ochrony zdrowia), w których doraźną opiekę medyczną sprawują pielęgniarki szkolne.

W 3 szkołach podstawowych urządzono gabinety stomatologiczne, z tym, że 2 gabinety w roku 2024 nie funkcjonowały (oczekiwały na podpisanie kontraktu z NFZ) 1 gabinet funkcjonujący od kilku lat zapewniał opiekę stomatologiczną dla dzieci i młodzieży z 4 innych szkół funkcjonujących na terenie gminy. W roku 2024 - 3 szkoły z terenu powiatu płońskiego skorzystały z opieki stomatologicznej dentobusów, czyli mobilnych gabinetów stomatologicznych i 4 z gabinetów stomatologicznych poza terenem szkoły.

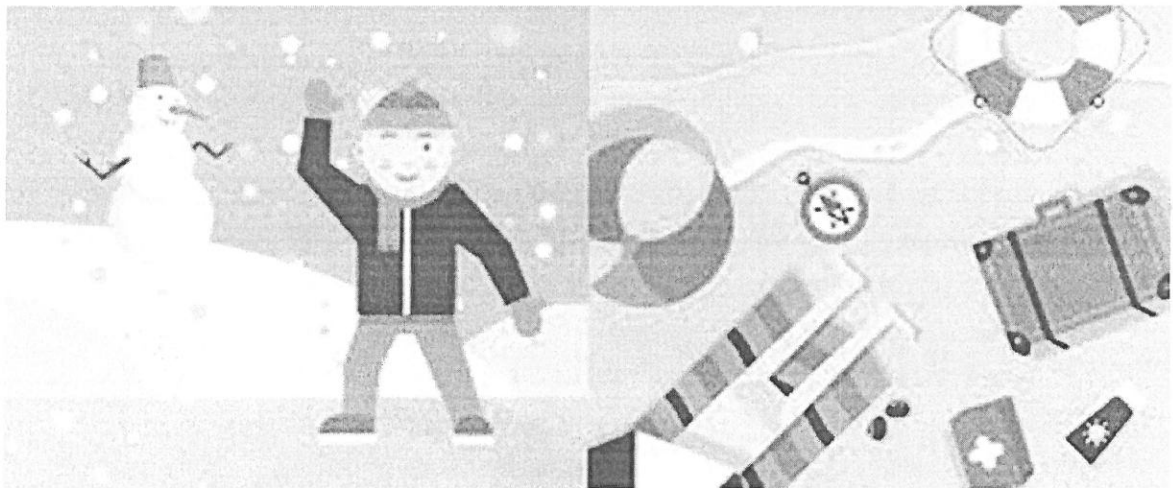
10. Infrastruktura do prowadzenia zajęć WF

Spśród 45 skontrolowanych szkół warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego przedstawiają się następująco:

- 2 szkoły posiadają tylko salę gimnastyczną zastępczą (nie posiadają boisk),
- 2 szkoły posiadają tylko boisko sportowe,
- 6 szkół posiada salę gimnastyczną i boisko,
- 4 szkoły posiadają salę zastępczą i boisko,
- 28 szkół posiada szkolny zespół sportowy (sala gimnastyczna z zapleczem sanitarnym), w tym 25 placówek posiada również boiska szkolne.

W szkołach posiadających zespoły wychowania fizycznego z czynnymi natryskami, dzieci i młodzież nie korzystają z natrysków po zajęciach WF, ponieważ przerwy międzylekcyjne są zbyt krótkie.

11. Ocena przebiegu wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2024 r. na terenie powiatu płońskiego zorganizowano 38 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży (12 turnusów wypoczynku zimowego i 26 turnusów wypoczynku letniego) w 14 placówkach. Skontrolowano 25 turnusów.

W 2024 r. z wypoczynku zimowego w powiecie płońskim korzystało 288 uczestników półkolonii (wypoczynek w miejscu zamieszkania), z obozów sportowych w obiektach sezonowych 46. W obiektach skontrolowanych w okresie lata w powiecie płońskim wypoczywało 521 uczestników. Wszystkie placówki spełniały podstawowe wymagania sanitarno-higieniczne.

12. Wnioski

Stan sanitarno – techniczny obiektów ulega stopniowej poprawie. Z korzyścią dla uczniów i przedszkolaków zmieniają się warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych. Jest zapewniony stały dostęp do środków higieny osobistej, zapewniona jest możliwość korzystania z ciepłych posiłków podczas pobytu w szkole, sale lekcyjne wyposażone są w ergonomiczne meble, zapewnione są miejsca do pozostawiania w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

Działania podejmowane dla utrzymania i poprawy warunków sanitarno – higienicznych w placówkach nauczania i wychowania powinny być kontynuowane. Powinny być one ukierunkowane na:

- poprawę stanu sanitarno-technicznego obiektów nauczania i wychowania,
- poprawę warunków infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i umożliwienia dzieciom i młodzieży korzystania z natrysków po zajęciach WF,
- dalsze upowszechnianie żywienia i dożywiania dzieci oraz młodzieży szkolnej,
- upowszechnianie stałej opieki zdrowotnej w placówkach nauczania i wychowania,
- dalszą poprawę higieny procesu nauczania – uczenia się,
- profilaktykę wszawicy (sposobu przechowywanie odzieży wierzchniej w szatni, przeglądu czystości głów przez pielęgniarkę szkolną),
- profilaktykę wad wzroku (oświetlanie naturalne i sztuczne pomieszczeń do nauki),
- profilaktykę wad postawy (dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu uczniów, obciążenie uczniów ciężarem tornistrów, zasady pakowania i noszenia tornistrów szkolnych),
- prowadzenie działań promocyjno – edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa w korzystaniu ze smartfonów, tabletów i komputerów.

IX. HIGIENA PRACY

1. Warunki środowiska pracy

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru sanitarnego mają na celu poprawę warunków pracy i ochronę zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących na stanowiskach pracy.

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez pion higieny pracy obejmował w 2024 roku kontrole dotyczące:

- przestrzegania przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- profilaktycznych badań lekarskich zatrudnionych pracowników,
- występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym środowisku pracy,
- występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy,
- oceny ryzyka zawodowego,
- respektowania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami palenia tytoniu lub wyrobów tytoniowych w miejscu pracy.

Pion higieny pracy w 2024 roku obejmował ewidencją **194** zakłady (w 2023 roku 193 zakłady) zatrudniające **8351** pracowników (w 2023 roku 8273 pracowników).

W 2024 roku pracownicy pionu higieny pracy przeprowadzili 88 kontroli (w 2023 roku 68 kontroli) w 75 zakładach (w 2023 roku w 59 zakładach) zatrudniających 2658 pracowników (w 2023 roku – 3474 pracowników).

W 2024 roku przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu dźwięku tj. 85 dB stwierdzono w jednym zakładzie produkującym żywność. W warunkach przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu pracuje **16** osób. Pracodawca opracował i wdrożył plan działań organizacyjno- technicznych zmierzających do ograniczenia oddziaływania hałasu na pracowników. Założenia ww. programu są na bieżąco realizowane. W 2023 roku przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu występowały w tym samym zakładzie.

W wyniku przeprowadzonych działań kontrolnych wydano **11** decyzji nakazujących.

Nakazy zawarte w decyzjach dotyczyły m.in.

- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- stanu technicznego pomieszczeń pracy,
- stanu technicznego pomieszczeń socjalnych.

2. Praca w warunkach narażenia na czynniki rakotwórcze

W ramach prowadzonej działalności kontrolnej pracownicy pionu higieny pracy zwracają szczególną uwagę na występujące w środowisku pracy czynniki o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym lub procesy technologiczne, w wyniku których wydzielają się substancje o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym. Obowiązki pracodawców mające na celu ochronę zdrowia pracowników wynikają z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy (Dz. U. 2024 poz. 1126). Ww. rozporządzenie uzupełniono o substancje o działaniu reprotoksycznym tj. substancje chemiczne lub mieszaniny, które spełniają kryteria klasyfikacji jako działające szkodliwie na rozrodczość kategorii 1A lub 1B zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia nr 1272/2008.

W 2024 roku przeprowadzono 9 kontroli w 9 obiektach (w ewidencji – 17 zakładów). Liczba pracowników narażonych na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym lub reprotoksycznym w skontrolowanych zakładach wyniosła: 59 , w tym 37 kobiet 22 mężczyzn.

Zakłady w ewidencji, w których występuje narażenie na czynniki rakotwórcze:

- 1 zakład - chromian (VI) potasu,
- 7 zakładów - benzyna niskowrząca niespecyfikowana,
- 2 zakłady - formaldehyd,
- 2 zakłady – prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną - frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy
- 3 zakłady – prace związane z narażeniem na pył drewna
- 3 zakłady - promieniowanie jonizujące.

3. Praca w warunkach narażenia na czynniki biologiczne

Kolejna grupa pracowników, która jest pod szczególnym nadzorem pionu higieny pracy to pracownicy zatrudnieni na stanowiskach, na których występuje narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne. Pracodawcy są zobowiązani do przestrzegania przepisów zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz.U. Nr 81 poz. 716 z późn. zm.). Czynniki biologiczne (bakterie, wirusy , pasożyty, grzyby) dzielą się na cztery grupy zagrożenia w zależności od ich wpływu na zdrowie ludzi, możliwości rozprzestrzeniania się w populacji ludzkiej, istnienia skutecznych metod profilaktyki i leczenia.

W zakładach nadzorowanych występuje narażenie na czynniki biologiczne grupy 2 i 3 zagrożenia. Grupa 2 zagrożenia obejmuje czynniki , które mogą wywoływać choroby u ludzi, ich rozprzestrzenianie w populacji ludzkiej jest mało prawdopodobne oraz istnieją skuteczne metody profilaktyki lub leczenia chorób. Grupa 3 zagrożenia obejmuje czynniki, które mogą wywoływać u ludzi ciężkie choroby, ich rozprzestrzenianie wśród ludzi jest bardzo prawdopodobne oraz istnieją skuteczne metody profilaktyki lub leczenia chorób.

W 2024 r. w ewidencji zakładów objętych nadzorem w zakresie czynników biologicznych grupy zagrożenia 2 i 3 znajdowały się **64** zakłady, w których w narażeniu na czynniki biologiczne są zatrudnione 3262 osoby. W ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi występującymi w środowisku pracy przeprowadzono **15** kontroli w **15** zakładach pracy. W skontrolowanych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Inne działania

W ramach realizacji zadań wynikających z art. 23r ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, w 2022r. w trakcie kontroli stacji paliw sprawdzano spełnienie następujących obowiązków: posiadania koncesji na obrót paliwami ciekłymi, wpisu do rejestru podmiotów przywożących oraz zgłoszenia do Prezesa URE infrastruktury paliw ciekłych. Kontrole przeprowadzono w **15** stacjach paliw, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

W ramach prowadzonego nadzoru we wszystkich kontrolowanych obiektach sprawdzano respektowanie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami palenia tytoniu lub wyrobów tytoniowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

5. Działania informacyjno-edukacyjne

W 2024 roku w czasie działań kontrolnych prowadzono działania informacyjno-edukacyjne w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz chorób zawodowych. Działania powyższe przeprowadzono w 60% skontrolowanych zakładów pracy.

W ramach ww. działań przekazywano pracodawcom informacje dotyczące: wykonywania badań i pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy, oceny ryzyka zawodowego, bezpiecznego stosowania substancji i mieszanin chemicznych, badań profilaktycznych pracowników, narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne na stanowiskach pracy oraz narażenia na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne. Pracodawcom przekazywano ulotkę informacyjną: „Pracodawco i w Twoim zakładzie może wystąpić choroba zawodowa”.

6. Choroby zawodowe

Miernikiem zagrożeń zdrowotnych wynikających z warunków pracy jest m.in. liczba stwierdzonych chorób zawodowych.

Za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy.

W 2024 r. wpłynęły **3** zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej. W wyniku prowadzonych postępowań wydano **2** decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej: przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych oraz przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka. Cztery postępowania, w tym trzy z lat ubiegłych zostały zakończone wydaniem decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

7. Nadzór nad substancjami biobójczymi

Produkt biobójczy to substancja lub mieszanina, składająca się z jednej lub kilku substancji czynnych, której przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszanie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, wprowadzania do obrotu wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych i substancji czynnych sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi:

- ustawą z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz. U. 2021 poz. 24)
- rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych.

W czasie kontroli sprawdzano m.in. posiadanie i ważność posiadanego pozwolenia na wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego wydanego przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, dostępność karty charakterystyki produktu biobójczego, prawidłowość oznakowania opakowania produktu biobójczego, zgodności przeznaczenia i rodzaju produktu biobójczego z danymi zawartymi w pozwoleniu na obrót, stosowania produktów biobójczych w działalności zawodowej.

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się **21** podmiotów, w tym **1** zobowiązany do uzyskania pozwolenia na wprowadzanie do obrotu. W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi przeprowadzono **20** kontroli, w tym **10** w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i **10** w zakresie ich stosowania w działalności zawodowej.

Skontrolowano **58** produktów biobójczych, w tym **7** produktów kategorii 1 (produkty do dezynfekcji powietrza, powierzchni, materiałów) i **51** produktów kategorii 3 (produkty do zwalczania szkodników). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

8. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami

Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami sprawowany w oparciu o:

- rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH)
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP)
- ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. 2022 poz. 1816)

W 2024 r. w ewidencji obiektów wprowadzających do obrotu substancje i mieszaniny chemiczne znajdowało się **47** obiektów. Przeprowadzono **20** kontroli w zakresie nadzoru nad chemikaliami, w tym **2** kontrole u formulatorów wytwarzających mieszaniny chemiczne, **18** kontroli u dystrybutorów. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

9. Nadzór nad detergentami

Detergent to substancja lub mieszanina zawierająca mydło i/lub inną substancję powierzchniowo czynną, przeznaczona do procesów prania, mycia i czyszczenia.

W 2024 r. przeprowadzono **1** kontrolę producenta detergentów. Kontrola obejmowała respektowanie przez producenta wymagań zawartych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 648/2004 z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/We oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

10. Nadzór nad produktami kosmetycznymi

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych (Dz.U. 2018 r. poz. 2227) i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych.

Produkt kosmetyczny to każda substancja lub mieszanina przeznaczona do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, której wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała.

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się **3** producentów kosmetyków i **1** podmiot odpowiedzialny. W ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzono **1** kontrolę u producenta kosmetyków oraz **1** kontrolę podmiotu odpowiedzialnego.

W ramach kontroli przeprowadzonych u producenta oceniano: zgodność systemu produkcji z dokumentacją GMP, raport bezpieczeństwa produktu kosmetycznego, oznakowanie produktu, warunki lokalowe i bieżący stan sanitarny. Natomiast podczas kontroli podmiotu odpowiedzialnego za wprowadzanie do obrotu kosmetyków

oceniano: raport bezpieczeństwa produktu kosmetycznego, oznakowanie produktu. Dodatkowo sprawdzano fakt zgłoszenia produktów kosmetycznych do bazy CPNP.

11.Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu i stosowania prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3. Obowiązki w tym zakresie określają przepisy: ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz.172), rozporządzenie (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych, rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2205 z dnia 22 grudnia 2004 r. określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi. W 2024 r. w ewidencji stosujących prekursory narkotyków kategorii 3 znajdowało się **15** obiektów. Przeprowadzono **4** kontrole w zakresie stosowania prekursorów narkotykowych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

12.Nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy również nadzór nad przestrzeganiem przepisów o zakazie wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Środek zastępczy to produkt zawierający substancję o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty w takich samych celach jak środek odurzający, substancja psychotropowa lub nowa substancja psychoaktywna, którego wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane w odrębnych przepisach.

Nowa substancja psychoaktywna oznacza każdą substancję lub grupy substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w formie czystej lub w formie preparatu, działającą na ośrodkowy układ nerwowy, inną niż substancja psychotropowa i środek odurzający, stwarzająca zagrożenie dla zdrowia lub zagrożenie społeczne porównywalne do zagrożeń stwarzanych przez substancję psychotropową lub środek odurzający.

W ramach monitorowania rynku w zakresie pojawiania się środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych przeprowadzono kontrolę w **2** obiektach. W ramach kontroli sprawdzano, czy podmioty oferują w sprzedaży produkty zawierające substancje: kwas ibotenowy i muscymol w postaci grzyba muchomora czerwonego (środki zastępcze).

W 2024 r. nie prowadzono postępowań administracyjnych w sprawie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych przez osoby fizyczne. Nie stwierdzono również istnienia punktów stacjonarnych (sklepów) wprowadzających do obrotu środki zastępcze.

W 2024 r. kontynuowano współpracę z podmiotami leczniczymi w zakresie zgłaszania podejrzeń zatruć środkami zastępczymi. Wystosowano pismo do wszystkich podmiotów leczniczych na terenie powiatu przypominające o obowiązku zgłaszania podejrzeń zatruć środkami zastępczymi. Obowiązek ten wynika z art. 30a ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939). W 2024 r. nie było zgłoszeń podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi.

X. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Stosownie do zapisów art. 3 pkt 2 oraz art. 10 ust 1 pkt. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416) wykonywano zadania z zakresu:

- 1) uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz ustalanie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dla zamierzeń mogących negatywnie wpływać na środowisko,
- 2) sprawowania zapobiegawczego nadzoru nad warunkami higieny środowiska przy wydawaniu opinii do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w trybie określonym w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- 3) uzgodnień dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- 4) uczestniczenia w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych.

W ramach Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku w roku 2024 prowadził **983 spraw** oraz wystawił **87 decyzji** płatniczych.

1. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

W ramach sprawowania nadzoru nad warunkami, w szczególności higieny środowiska oraz wypoczynku i rekreacji przy dokonywaniu uzgodnień, planów na podstawie Prawo ochrony środowiska w procesach inwestycyjnych na terenie powiatu płońskiego wydano **15 opinii** związanych z zagadnieniami strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym:

9 – uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,

- dotyczyły następujących miejscowości w powiecie płońskim (Miasto Płońsk, gmina Płońsk: m. Bońki, Brody, Skarżyn) gmina Nowe Miasto, Dzierżanin, Joniec, oraz miasto Raciąż)

6 – opinii projektów dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko na terenie powiatu płońskiego.

- dotyczyły następujących jednostek w powiecie płońskim: miasto Raciąż, Płońsk oraz gmina Nowe Miasto, Dzierżążnia

Przedstawione opinie zawierały wszystkie niezbędne informacje oraz sposób ich realizacji. Szczególną uwagę zwrócono na:

- ustalenia w zakresie ochrony środowiska – ochronę akustyczną,
- wymagania w zakresie zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości wody, do celów zaopatrzenia ludności,
- wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także osób niepełnosprawnych,
- wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami a także ochroną gruntów w tym dokładne określenie jakie należy spełnić uwarunkowania lokalizacyjne w celu realizacji przedsięwzięć wynikających z rozporządzenia,
- wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki, architektury,
- potrzeby interesu publicznego oraz potrzeby w zakresie infrastruktury,
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa.

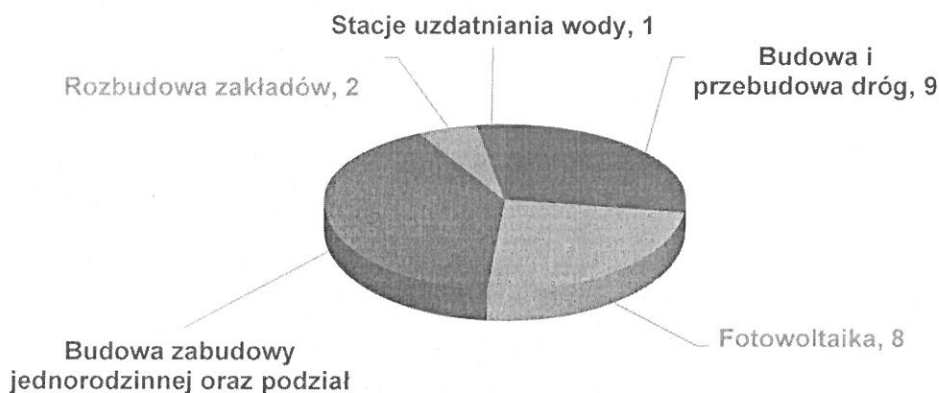
2. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wydano **95 opinii sanitarnych**, w tym:

33 – opinie co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu oddziaływania na środowisko, które dotyczyły:

- budowy i przebudowy dróg i mostów – 9 opinii,
- fotowoltaiki – 8 opinii,
- budowy zabudowy jednorodzinnej oraz podziału działek – 13 opinii,
- rozbudowy zakładów – 2 opinie,
- stacji uzdatniania wody – 1 opinia.

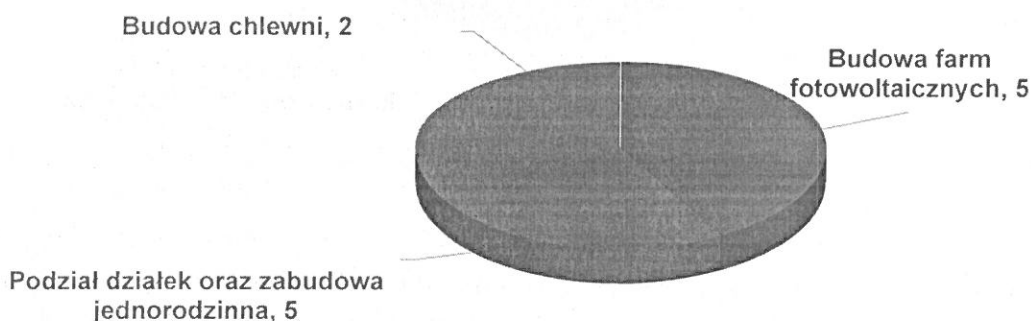
Liczba opinii sanitarnych dotyczących przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu oddziaływania na środowisko.

Wykres 1. Opinie sanitarne dotyczące potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko

12 – opinie w sprawie zakresu raportu o oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, które dotyczyły:

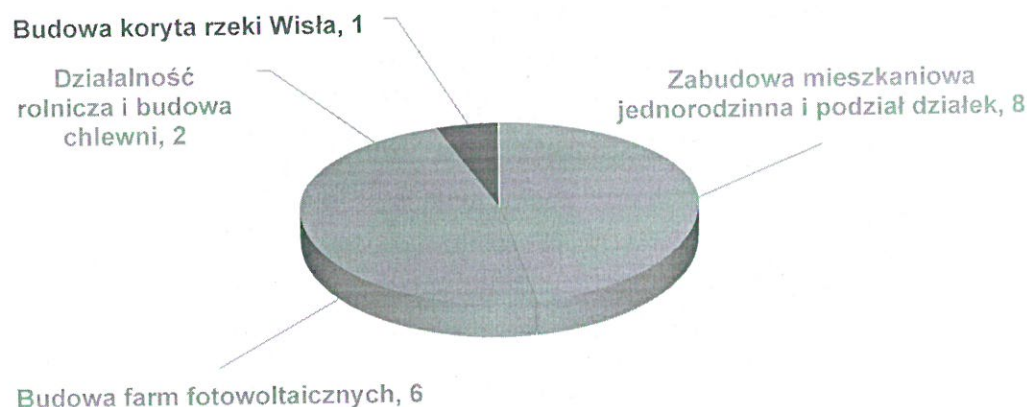
- budowy farm fotowoltaicznych – 5 opinii,
- podziału działek oraz zabudowy jednorodzinnej – 5 opinii,
- budowy chlewni – 2 opinie.

Wykres 2. Opinie sanitarne w sprawie zakresu raportu o oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

17 – opinie uzgadniających warunki realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i podziału działek – 8 opinii,
- budowy farm fotowoltaicznych - 6 opinii,
- działalności rolniczej i budowy chlewni – 2 opinie,
- budowa koryta rzeki Wisła – 1 opinia.

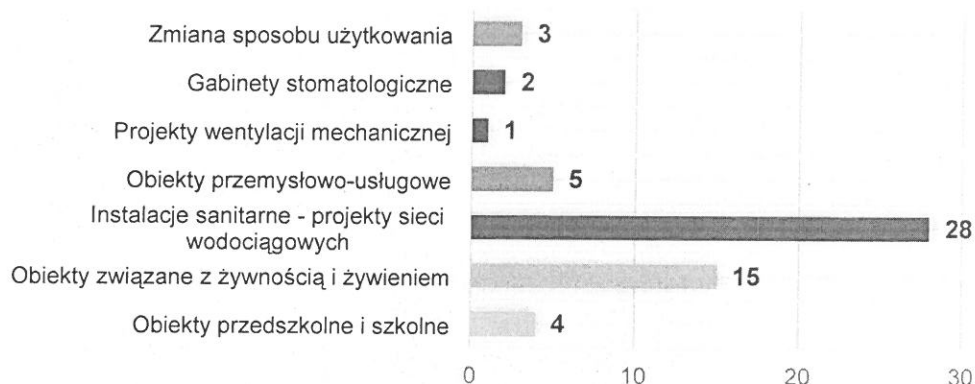

Wykres 3. Opinie sanitarne w sprawie uzgadnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

3. Opiniowanie projektów architektoniczno- budowlanych, technologicznych oraz zmiany sposobu użytkowania

W ramach sprawowania nadzoru nad warunkami higieny, higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higienicznych procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, warunkami higieniczno - sanitarnym jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne i inne obiekty budowlane przy zajmowaniu stanowiska na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu na poszczególnych etapach realizacji inwestycji w szczególności objętych nadzorem bieżącym przez PPIS w Płońsku wydano **58 opinii sanitarnych** poprzez **opiniowanie projektów architektoniczno- budowlanych, technologicznych oraz zmiany sposobu użytkowania** pod względem wymagań higieniczno-sanitarnych, w tym:

- opinie sanitarne na temat obiektów przedszkolnych i szkolnych – 4 opinie,
- opinii sanitarnych na temat obiektów związanych z żywnością i żywieniem – 15 opinii,
- opinii dot. instalacji sanitarnych na temat projektów sieci wodociągowych – 28 opinii,
- opinii sanitarnych na temat różnych obiektów przemysłowo-usługowych - 5 opinii
- projekt wentylacji mechanicznej – 1 opinia,
- opinii na temat gabinetów stomatologicznych – 2 opinie,
- opinii projektów dotyczących zmiany sposobu użytkowania - 3 opinii.

Wykres 4. Opinie projektów architektoniczno-budowlanych, technologicznych oraz zmiany sposobu użytkowania

W przypadku wystąpienia odstępstw od warunków technicznych projekt był odsyłany do WSSE w Warszawie za pośrednictwem PSSE w Płońsku bądź biuro projektowe w celu uzyskania niezbędnych pozwoleń.

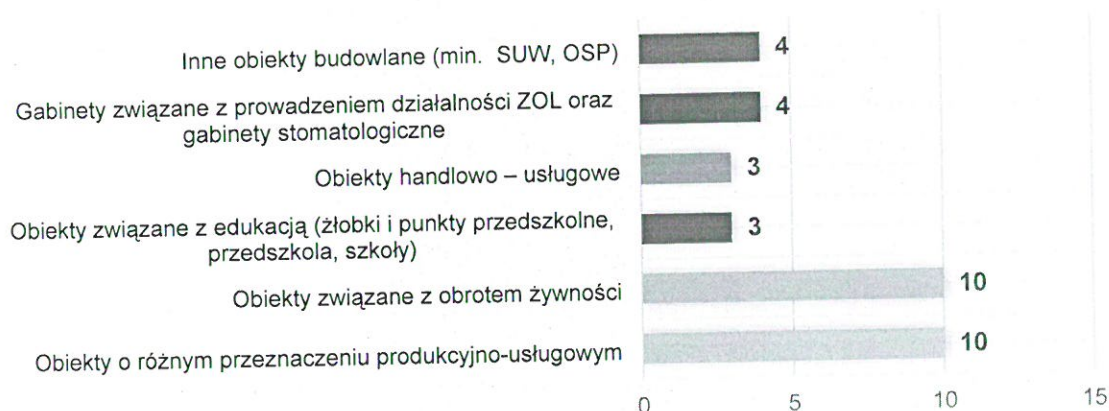
Największą uwagę przy opiniowaniu projektów zwracano na to w jaki sposób przewidziano wentylację pomieszczeń, układ funkcjonalny, usytuowanie działki, przy projektach technologicznych dotyczących lokali gastronomicznych analizowano drogi komunikacji.

4. Dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny w Płońsku uczestniczył w dopuszczeniu do użytkowania **obektów** budowlanych.

W związku powyższym wydano **34 opinie** o braku sprzeciwu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych **dotyczące:**

- obiektów o różnym przeznaczeniu produkcyjno-usługowym - 10 opinii,
- obiekty związane z obrotem żywności - 10 opinii,
- obiektów związanych z edukacją tj. przedszkola, żłobki i pkt. szkolne, szkoły - 3 opinie,
- obiekty handlowo - usługowe - 3 opinie,
- gabinety związane z prowadzeniem działalności ZOL oraz gabinety stomatologiczne- 4 opinie,
- inne obiekty budowlane (min. SUW, OSP) - 4 opinie.

Wykres 5. Opinie dotyczące dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych

Szczególną uwagę podczas odbioru zwracano na zgodność odbieranego obiektu z założeniami projektowymi.

Ponadto weryfikacji poddawano:

- zatwierdzenie dokumentacji projektowej pod względem wymagań sanitarno-higienicznych,
- tam, gdzie dotyczyło oceniano czy spełnione zostały wymagania zawarte w decyzji środowiskowej,
- wynik badania mikrobiologicznego wody,
- opinię kominiarską,
- wynik z badań skuteczności wentylacji mechanicznej,
- tam, gdzie niezbędne pomiary z natężenia oświetlenia i hałasu,
- sposób odprowadzania ścieków.

Ponadto, podczas odbiorów prowadzono działania edukacyjno-informacyjne dotyczące min.:

- poinformowania o zapewnieniu właściwych wymagań dla wentylacji i klimatyzacji, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wysokiego ryzyka z punktu widzenia zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi (w szczególności obiekty całodobowe sprawujące opiekę nad osobami z obniżoną odpornością),
- przeprowadzono rozmowy w kontekście przeglądów/czyszczenia/wymiany filtrów w ramach dobrych praktyk wskazujące inwestorom na główne aspekty prawidłowego utrzymania i eksploatacji instalacji w celu przeciwdziałania potencjalnym zagrożeniom,

- oraz przeprowadzono rozmowy na temat informowania klientów z możliwości korzystania z ustępów i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w obiektach wielkopowierzchniowych.

Udzielono tzw. „Milczące zgody” w 99 przypadkach w związku z zawiadomieniem o zakończeniu budowy na podstawie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane.

5. Uzgodnienie projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Ponadto zgodnie z art. 53 ust. 4 pkt 2 a oraz art. 64 a ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024 r. poz. 1130 ze zm.) zajęto ogółem **675** stanowisk dotyczących **uzgodnień projektów decyzji o warunkach zabudowy** w tym wydano **55 postanowień dotyczących inwestycji celu publicznego** na terenie powiatu płońskiego.

XI. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku, zgodnie z art. 6 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej inicjuje, prowadzi i koordynuje działania oświatowo-zdrowotne w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych zmierzających do poprawy zdrowia społeczności oraz pobudza aktywność społeczną do działań na rzecz własnego zdrowia. Działania z zakresu edukacji zdrowotnej są realizowane zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Wojewody Mazowieckiego oraz w oparciu o rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. 2021 poz. 642) zalecenia Ministra Zdrowia, Światowej Organizacji Zdrowia oraz Komisji Europejskiej.

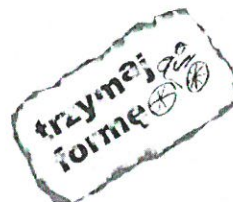
Informacje o prowadzonych działaniach uzyskano na podstawie sprawozdań przesłanych przez szkolnych koordynatorów działań.

Zadania zostały przeprowadzone w oparciu realizację interwencji programowych i nieprogramowych światowych, ogólnopolskich, wojewódzkich i powiatowych na wszystkich szczeblach nauczania i wychowania.

1. Programy ogólnopolskie

1) „TRZYMAJ FORMĘ!”

XVII edycja programu była prowadzona w placówkach oświatowo-wychowawczych. Istotą programu było kształtowanie prozdrowotnych nawyków dotyczących odżywiania i aktywności fizycznej wśród dzieci szkół podstawowych.

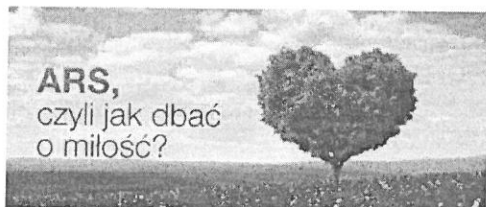

Realizacja programu była oparta na metodzie projektu, dzięki której nauczyciel, uczniowie i rodzice opracowywali własne metody propagowania zasad zdrowego stylu życia, zarówno w szkole jak i w swojej rodzinie. Adresatami programu byli uczniowie klas V i VIII szkół podstawowych. Do programu przystąpiło 19 szkół, w których działaniami objęto 1184 dzieci i młodzieży oraz 507 rodziców.

Podczas XVII edycji programu Trzymaj Formę powrócono do organizacji ogólnopolskiego Konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia "Trzymaj Formę"

Organizatorem programu, jak i konkursu jest Główny Inspektorat Sanitarny, Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców oraz Fundacja Żywność, Aktywność Fizyczna i Zdrowie. W konkursie wzięły udział 2 placówki z terenu powiatu płońskiego.

2) „ARS JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych - XI edycja. **Celem programu** jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych,

prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego:

- 8 typów placówek ponadpodstawowych, w tym:
 - 6 zasadniczych szkół zawodowych,
 - 2 technika

W programie wzięło udział **368** uczniów. Realizacja działań prowadzonych przez szkolnych koordynatorów utrzymuje się na podobnym poziomie w stosunku do lat ubiegłych.

3) „BIEG PO ZDROWIE”

W roku szkolnym 2023/2024 zrealizowano **VIII** edycję projektu.

Główne cele programu:

- opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży,
- pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego,
- zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego:

- 17 placówkach szkolnych,
- udział 269 uczniów i 204 rodziców .

Przeprowadzono 3 oceny realizacji programu.

4) „SKĄD SIĘ BIORĄ PRODUKTY EKOLOGICZNE”

Główny Inspektor Sanitarny wraz z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisali Porozumienie o współpracy w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej w placówkach przedszkolnych poprzez realizację ogólnopolskiego programu edukacyjnego pt: **„SKĄD SIĘ BIORĄ PRODUKTY EKOLOGICZNE ...”**

SKĄD SIĘ BIORĄ
produkty
EKOLOGICZNE

Główne założenia programu:

- zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne,
- kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych.

Program kierowany był do dzieci w wieku 5-6 lat w przedszkolach, nauczycieli, rodziców i opiekunów.

Rozpropagowano program wszystkim placówkom przedszkolnym i szkolnym grupy "0".

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego:

- 22 placówek przedszkolnych i szkolnych grupy 6-latków,
- 826 osób, w tym 513 dzieci i 313 rodzice.

Przeprowadzono 4 oceny programowe przeprowadzając wywiady z koordynatorami programów w przedszkolach i szkołach.

5) POWSZECHNY PROGRAM SZCZEPIEŃ PRZECIWKO HPV

Program opracowany przez Ministra Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego. Program realizuje założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030, którego głównym celem jest **zwiększenie odsetka dzieci zaszczepionych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV).**

W Polsce od 1 września 2024 r. bezpłatne zalecane szczepienia przeciw HPV są dostępne w przychodniach POZ w ramach oferowanego przez Ministra Zdrowia Programu i obejmują dzieci **po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia.**

Przeprowadzone działania w 2024 roku :

- 20.09.2024 r. Piknik Profilaktyczny w Raciążu – 35 odbiorców,
- 28.09.2025 Piknik z okazji Dnia Patrona Miasta Płońsk – 25,
- 18.10.2024 r. Szkolenie dla Dyrektorów ze szkół podstawowych – 10,
- 21.11.2024 Kolejne szkolenie dla Dyrektorów szkół podstawowych – 11,
- 25.11.2024 szkolenie dla pielęgniarek POZ- 9.

W dalszym ciągu są prowadzone działania edukacyjne zarówno wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.

Do realizacji programu zadeklarowało się **11** placówek szkolnych.

2. Programy wojewódzkie

1) „WYBIERZ ŻYCIE – PIERWSZY KROK”

Program edukacyjny z zakresu profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy.

Cel główny programu, to zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę.

Cele szczegółowe:

- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu,
- kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko raka szyjki macicy,
- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie,
- przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym,
- dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne.

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego prowadzona była w:

- 6 szkołach ponadpodstawowych, przy wykorzystaniu materiałów edukacyjnych, filmu, ulotek i załączników dla uczniów.
- 610 uczestników programu.

Wykonanie programu utrzymuje się na stałym poziomie.

Dokonano oceny programowej w 4 placówkach ponadpodstawowych.

2) „ZDROWE PIERSI SĄ OK !”

Program edukacyjny profilaktyki raka piersi.

Cele główne programu:

- kształtowanie wśród uczennic szkół ponadgimnazjalnych nawyku pielęgnacji piersi i dbania o nie,
- budowanie świadomości dotyczącej dbania o zdrowe piersi wśród uczniów (dziewcząt i chłopców) oraz wśród osób z ich najbliższego otoczenia.

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego
(VIII edycja programu):

- udział - 6 placówek szkół ponadpodstawowych,
- edukacją objęto 547 uczniów.

3) „ZNAMIĘ! ZNAM JE?”

Program edukacyjny "Znamie! Znam je?" dotyczy profilaktyki czerniaka, przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego:

- udział - 5 placówek, w tym 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy,
- Liczba uczestników - 711 uczniów.

4) „PODSTĘPNE WZW”.

Program profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby.

Celem przedsięwzięcia jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, uświadomienie ryzyka zakażenia wirusami HBV i HCV oraz zagrożeń wynikających z zakażenia, wpojenie zasad

profilaktyki w tym zakresie oraz pobudzenie do refleksji nad akceptacją osób już zakażonych.

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego:

- Udział - 7 placówek, w tym 2 specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.
- Uczestnicy programu - 976 uczniów i nauczycieli.
- Przeprowadzono 2 oceny programowe.

5) „ #ŻYJ DOBRZE ”

Cel główny - upowszechnianie wiedzy w zakresie zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

- Identyfikacja własnych potrzeb zdrowotnych;
- Zwiększenie kontroli nad zdrowiem;
- Podejmowanie wyborów i decyzji sprzyjających zdrowiu;
- Kształtowanie potrzeb i kompetencji w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych.

#ŻyjDobrze

Adresatami programu byli uczniowie klas 0-3 oraz 4 - 8 szkół podstawowych, rodzice, nauczyciele .

Treści programu koncentrują się wokół pięciu obszarów tematycznych:

- AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ,
- HIGIENY,
- ZDROWEGO ŻYWIENIA,
- ZDROWIA PSYCHICZNEGO,
- PROFILAKTYKI

Przed programem przeszkolono nauczycieli, którzy wyrazili chęć realizacji działań w powyższym zakresie.

Do programu przystąpiło **12** placówek szkolnych z terenu powiatu płońskiego.

Działaniami objęto ogółem 2 358 osób, w tym z klas 0-3 – 618 dzieci, z klas 4-8 -569 uczniów oraz 1 003 rodziców i 168 nauczycieli.

3. Programy powiatowe

Poniżej opisane programy to kolejna propozycja Państwowej Inspekcji Sanitarnej w realizacji działalności edukacyjnej z zakresu profilaktyki palenia tytoniu. Po programie „CZyste Powietrze wokół Nas”, realizowanym wśród dzieci 5-6 letnich, następnym jest PROGRAM NIE PAL PRZY MNIE PROSZĘ dla klas I-III oraz PROGRAM ZNAJDŹ WŁAŚCIWE ROZWIĄZANIE dla najstarszych klas szkoły podstawowej.

1) „CZyste Powietrze wokół Nas”

Program ma za zadanie:

- Wykształcić umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów.
- Wykształcić umiejętności rozpoznawania różnych dymów, „wydobycie” dymu papierosowego.
- Zwiększyć wrażliwość dzieci na szkodliwość dymu papierosowego.
- Zwiększyć poziom wiedzy na temat skutków palenia papierosów.
- Zwiększyć wrażliwość dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym tytoniowy.

Od wielu lat program cieszy się dużym zainteresowaniem wśród dzieci i ich rodziców/opiekunów.

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego:

- udział - 27 placówek szkolnych i przedszkolnych tj. 17 oddziałach „0” w szkołach i 11 przedszkolach,
- liczba uczestników - 731 dzieci w wieku 5-6 lat oraz 412 rodziców.
- przeprowadzono 8 ocen programowych, przeprowadzając rozmowy ze szkolnymi i przedszkolnymi koordynatorami realizującymi zagadnienia programowe.

Na zakończenie działań programowych, w dniu 29 maja 2024 r. PSSE w Płońsku zorganizowała happening ulicami miasta Płońska, którego celem było zwrócenie uwagi na problem palenia wśród społeczności lokalnej.

Źródło : zdjęcia z zasobów PSSE Płońsk

2) „NIE PAL PRZY MNIE PROSZĘ”

Cel główny programu: zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu.

Cele szczegółowe:

- uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia,
- kształtowanie u dzieci postaw odpowiedzialności za własne zdrowie,
- uświadomienie dzieciom, że palenie tytoniu jest szkodliwe dla zdrowia,

- uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem,
- wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.

Odbiorcami programu byli uczniowie klas I- III szkół podstawowych oraz ich rodzice.

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego:

- udział - 21 szkół podstawowych,
- uczestnicy programu - 933 osób, w tym 627 dzieci z klas I-III oraz 206 rodziców,
- Przeprowadzono 4 oceny programowe.

3) „ ZNAJDŹ WŁAŚCIWE ROZWIĄZANIE”

Cel główny programu - zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej.

Cele szczegółowe programu:

- zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego,
- zwiększenie świadomości na temat zagrożeń płynących z czynnego i biernego palenia tytoniu,
- kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich,
- kształtowanie postaw asertywnych związanych z funkcjonowaniem w społeczeństwie, unikanie zachowań ryzykownych dla zdrowia.

Adresaci programu to uczniowie klas IV-VIII szkół podstawowych.

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego (XIII edycja):

- udział - 9 placówek szkolnych,
- liczba uczestników – 228.

Podsumowując: prowadzenie działań z zakresu profilaktyki tytoniowej można stwierdzić, że edukacja dzieci i młodzieży była prowadzona na wszystkich szczeblach kształcenia. Efektem był wzrost wiedzy dzieci i młodzieży na temat szkodliwości palenia, dymu tytoniowego oraz e-papierosów. Z relacji szkolnych koordynatorów wynika, że efektem działań jest ograniczenie palenia papierosów przez rodziców i członków ich rodzin w otoczeniu dzieci i osób niepalących.

4) „KLESZCZ MAŁY CZY DUŻY NIC DOBREGO NIE WRÓŻY”

Cel główny - zmniejszenie liczby zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze na człowieka.

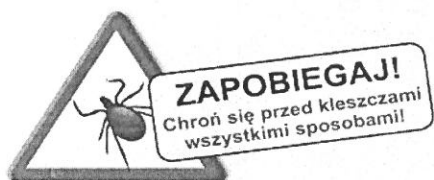
Cele szczegółowe:

- wzrost wiedzy młodzieży w zakresie profilaktyki chorób wywoływanych przez kleszcze,
- promowanie skutecznych metod profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu (szczepienia profilaktyczne) oraz boreliozy (stosowanie repelentów, odpowiedniego ubioru, etc).

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego:

- udział - 15 szkół podstawowych,
- liczba uczestników – ogółem 655 , 422 uczniów, 233 rodziców i nauczycieli.

5) „CHROŃ SIĘ PRZED KLESZCZAMI WSZYSTKIMI SPOSOBAMI”

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki chorób odkleszczowych dla placówek wychowania przedszkolnego i szkół podstawowych.

Cele główne:

- podniesienie poziomu wiedzy o kleszczach i chorobach odkleszczowych,
- poznanie sposobów zapobiegania chorobom odkleszczowym,
- uświadomienie wagi problemu ugryzień przez kleszcze.

Realizacja programu na terenie powiatu płońskiego:

- udział - 27 placówek szkolnych i 14 placówek przedszkolnych,
- liczba uczestników ogółem- 2976, w tym

676 przedszkolaków i 1171 uczniów, 1129 rodziców i nauczycieli.

Jest to jeden najchętniej przeprowadzanych programów w placówkach przedszkolnych i szkolnych, w którym uczestniczą zarówno dzieci z przedszkoli, jak i ich rodzice.

Programy edukacyjne dotyczące profilaktyki p/kleszczowej od kilku lat cieszą się dużym zainteresowaniem. Należy zauważyć, że liczba odbiorów w w/w programach utrzymuje się na stałym poziomie. Szkolni koordynatorzy informują, że w/w programy są ciekawe, potrzebne jednak często brakuje czasu na ich realizację.

4. Realizacja interwencji nieprogramowych

1) ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA

„MOJE ZDROWIE, MOJE PRAWO”

Zostało ono wybrane, aby przypomnieć, że każdy człowiek na świecie ma prawo do dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, edukacji i informacji, a także do bezpiecznej wody pitnej, czystego powietrza, dobrego odżywiania, wysokiej jakości warunków mieszkaniowych, godnych warunków pracy i środowiska oraz wolności od dyskryminacji.

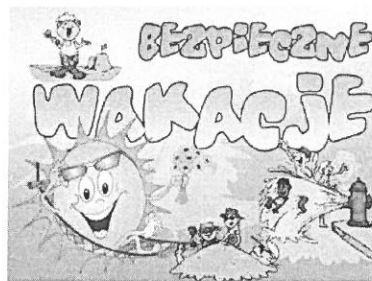
Tegoroczne hasło Światowego Dnia Zdrowia było wyzwaniem dla instytucji rządowych, aby ustanawiać przepisy gwarantujące każdemu człowiekowi prawo do zdrowia we wszystkich sektorach. Stanowi też zachętę dla każdego z nas, aby poznać swoje prawa, świadomie podejmować decyzje dotyczące własnego zdrowia i angażować się w działania dotyczące zdrowia we własnym otoczeniu.

Na całym świecie prawo milionów ludzi do zdrowia jest coraz bardziej zagrożone. Konflikty niszczą życie, powodując śmierć, ból, głód i cierpienie psychiczne.

Podjęte działania informacyjne na terenie powiatu płońskiego:

- 81 placówkach oświatowo- wychowawczych i podstawowej opieki zdrowotnej,
- 13 placówek samorządowych tj. Starostwo Powiatowe w Płońsku, Urzędy Miast i Gmin oraz Urzędów gminnych z terenu powiatu płońskiego.
- 1974 odbiorców.

2) BEZPIECZNY WYPOCZYNEK: FERIE ZIMOWE I WAKACJE LETNIE

Podczas wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Płońsku prowadziła działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpiecznego zachowania podczas wypoczynku i rekreacji.

Grupą docelową takich działań są zarówno organizatorzy wypoczynku, jak i jego uczestnicy.

Informacje na temat zachowania zasad bezpieczeństwa podczas wypoczynku zimowego przekazano 257 uczestnikom i organizatorom oraz 508 odbiorców w mediach społecznościowych.

Natomiast wypoczynku letniego Bezpieczne Wakacje, które zorganizowano w 14 placówkach przeprowadzono działania edukacyjne dla 729 uczestników kolonii, obozów i półkolonii oraz 1864 odbiorców w mediach społecznościowych.

3) ŚWIATOWY DZIEŃ BEZ TYTONIU

Hasło tegorocznej kampanii brzmiało:

„MŁODZIEŻ WKACZA I ZABIERA GŁOS #TOBACCOEXPOSED”

Światowy Dzień Bez Tytoniowy 2024 daje platformę młodym ludziom na całym świecie, którzy wzywają rządy do ochrony ich przed drapieżną taktyką marketingu tytoniu. Branża atakuje młodzież, tworząc nową falę uzależnień. Dzieci używają e-papierosów w tempie wyższym niż dorośli we wszystkich regionach i na całym świecie, szacuje się, że 37 milionów młodych ludzi w wieku 13-15 lat używa tytoniu.

Tegorocznym tematem była ochrona młodych ludzi przed wpływem przemysłu tytoniowego. Kampania komunikacyjna podjęta przez WHO w mediach społecznościowych jest kontynuacją strategii „dla młodzieży przez młodzież”, w ramach której będą oni protestować przeciwko manipulacyjnym taktykom przemysłu

tytoniowego oraz wskazywać na jego szkodliwy wpływ na zdrowie, sprawiedliwość społeczną i środowisko.

W dniu 29 maja 2024 r. podczas obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu dzieci z przedszkoli miejskich uczestniczyły w happeningu, protestując na ulicach miasta Płońska.

4) ŚWIATOWY DZIEŃ RZUCENIA PALENIA

Światowy Dzień Rzucania Palenia jest obchodzony każdego roku w 3. czwartek listopada i ma podobną ideę jak Światowy Dzień bez papierosa, z tą różnicą, że uwaga jest skoncentrowana na osobach palących i zachęceniu tej grupy do zaprzestania palenia, z podkreśleniem konsekwencji zdrowotnych palenia tytoniu. Działaniami informacyjnymi z tego zakresu objęto ogółem 862 osoby, w tym 4 posty w mediach społecznościowych.

5) FESTIWAL PIOSENKI O ZDROWIU

Wzięliśmy udział w 31. edycji Festiwalu Piosenki o Zdrowiu - przedsięwzięcie, które ma na celu:

- zainteresowanie dzieci, młodzieży i ich opiekunów tematyką zdrowia.
- zainspirowanie uczestników do poszukiwania treści prozdrowotnych i nowych form wyrazu.
- aktywizację środowisk szkolnych na rzecz działań prozdrowotnych.

Patronat nad realizacją konkursu objęli Starosta Powiatu Płońskiego oraz Burmistrz Miasta Płońska. Natomiast patronat medialny objęło Radio Płońsk.

Do udziału w konkursie zostały zaproszone wszystkie szkoły podstawowe z terenu powiatu płońskiego. Do udziału zgłosiło się 14 placówek.

Konkurs zorganizowano w 2 kategoriach wiekowych klas I-V oraz VI-VIII.

W ramach konkursu, dzieci i młodzież samodzielnie opracowali teksty piosenek, które zostały zaprezentowane podczas etapu powiatowego Festiwalu, który odbył się 23 maja 2024 r. w Miejskim Centrum Kultury w Płońsku.

Laureatami konkursu zostali:

w kategorii szkół podstawowych klasy I-V:

- 1) Szkoła Podstawowa nr 4 w Płońsku – solistka Aleksandra Ślubowska przygotowana przez Panie Monikę Szczytniewską i Igę Wierzejską,
- 2) Publiczny Zespół Szkół i Przedszkoli Samorządowych w Sochocinie – solista Antoni Piaskowski wykonał piosenkę pod tytułem „Na zdrowie” przygotowywaną przez nauczyciela Panią Magdalenę Bachman,
- 3) Szkoła Podstawowa w Kroczewie – wystąpiło trio, które zaprezentowało piosenkę pt.: „Żeby zdrowym być” przygotowany przez Pana Sławomira Skowyrskiego,

w kategorii klas VI-VIII:

- 1) Szkoła Podstawowa nr 4 w Płońsku duet w osobach Blanka Przetacka i Aleksander Drzyzga, którzy wyśpiewali piosenkę pt.: „ Zdrowie to mój cel ” przygotowane przez Panią Monikę Szczytniewską i Igę Wierzejską,
- 2) Publiczny Zespół Szkół i Przedszkoli w Sochocinie - solistka Lena Łukasiak zaśpiewała piosenkę pt.: „ Przerwać lęk ” przygotowywana również przez Panią Magdalenę Bachman,
- 3) Szkoła Podstawowa w Lisewie duet zaprezentował piosenkę pt.: „Zdrowie masz wygrane ” przygotowane przez Panią Magdalenę Bachman.

Nagrody zostały ufundowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Płońsku. Pani Joanna Kalinowska Morka- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płońsku wszystkim laureatom wręczyła statuetki wraz z dyplomami dla szkół oraz dyrektorom jednostek, które współorganizowały działania festiwalowe.

Źródło: Zdjęcia z festiwalu zasoby PSSE Płońsk

Laureaci pierwszych miejsc w kategorii I-V jak i VI-VIII reprezentowali powiat płoński w konkursie wojewódzkim w Siedlcach w dniu 6 czerwca 2024 r.

Uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 4 w Płońsku zajęli III miejsce.

Gratulujemy duetowi Olkowi i Blance i życzymy dalszych sukcesów.

6) KAMPANIA EFSA

EFSA to Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Żywności. Doradza Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu i państwom UE w zakresie zdrowia i dobrobytu zwierząt, zdrowia i ochrony roślin, a także żywności oraz odżywiania.

Państwowa Inspekcja Sanitarna zainicjowała akcję edukacyjną wpisującą się tematyką w kampanię informacyjną „**Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie**”

Kampania miała na celu zwiększenie świadomości mieszkańców Europy na temat zdrowia roślin oraz podkreślenie zbiorowej odpowiedzialności za wspólne dobro. Kampania podkreślała zagrożenia jakie mogą wynikać z wwożenia roślin do Polski (szczególnie z krajów spoza Unii Europejskiej). Działania były prowadzone w mediach społecznościowych- FB poprzez zamieszczenie postów – 725 odbiorców o różnorodnej tematyce żywieniowej.

Ponadto działania były realizowane w innych tematach prozdrowotnych m.in.:

- **Promocja zdrowego stylu życia,**
- **Profilaktyka chorób układu pokarmowego,**
- **Promocja szczepień ochronnych,**
- **Profilaktyka chorób zakaźnych,**
- **Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach,**
- **Promocja zdrowia psychicznego.**

Wnioski :

Podsumowując działania oświatowo-zdrowotne należy stwierdzić, że Państwowa Inspekcja Sanitarna angażuje się w różnego rodzaju przedsięwzięcia prozdrowotne zarówno programowe jak i nieprogramowe. W tym roku objęliśmy działaniami **37 775** osób, poprzez działania edukacyjne, jak również przez działania w social mediach.

Oferta działań obejmowała wszystkie środowiska społeczności lokalnej, a w szczególności dzieci i młodzież.

Wszystkie programy są oprzyrządowane w poradniki, w których znajdują się gotowe scenariusze zajęć.

W dalszym ciągu problem stanowi brak dodatkowych gadżetów, które by można przekazać dzieciom uczestniczącym w programach.

Podziękowania należą się Dyrektorom placówek szkolno-wychowawczych, a w szczególności szkolnym koordynatorom - realizatorom programów, którzy dobrowolnie- dodatkowo realizowali działania profilaktyczne proponowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

